

Obsah

10.2 Učebné osnovy pre 2. cyklus.....	2
10.2.1 Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia	2
10.2.1.1 Slovenský jazyk a literatúra	2
10.2.1.2 Anglický jazyk	15
10.2.2 Vzdelávacia oblasť Matematika a informatika	25
10.2.2.1 Matematika.....	25
10.2.2.2 Informatika	49
10.2.3 Vzdelávacia oblasť Človek a príroda	60
10.2.3.1 Človek a príroda	60
10.2.4 Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť	75
10.2.4.1 Človek a spoločnosť	75
10.2.4.2 Etická výchova	91
10.2.4.3 Náboženská výchovy Rímskokatolícka	96
10.2.4.4 Náboženská výchova Evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania	101
10.2.4.5 Kruh komunity	107
10.2.4.6 Výchova k životným zručnostiam.....	110
10.2.5. Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce.....	114
10.2.5.1 Človek a svet práce	114
10.2.6 Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra	122
10.2.6.1 Hudobná výchova.....	122
10.2.6.2 Výtvarná výchova	131
10.2.7 Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb.....	139
10.2.7.1 Telesná a športová výchova	139

10.2 Učebné osnovy pre 2. cyklus

10.2.1 Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia

10.2.1.1 Slovenský jazyk a literatúra

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet	Slovenský jazyk a literatúra
Škola (názov, adresa)	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Ročník	4. - 5.
Časový rozsah výučby	4. ročník 231 hodín ročne - 7 hod týždenne 5. ročník 165 hodín ročne - 5 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Osobitnou podoblasťou vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je vyučovanie prvého jazyka, ktoré sa týka slovenského jazyka a jazykov národnostných menšín. Tejto podoblasti zodpovedá vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra. Členenie podoblasti vyučovania prvého jazyka vychádza z komunikačných činností spoločných pre celú oblasť Jazyk a komunikácia (interakcia, produkcia a recepcia). Vzhľadom na špecifiká vyučovania prvého jazyka je potrebné komunikačné činnosti rozšíriť, spresniť a zdôrazniť tak nadobúdanie a rozvíjanie čitateľskej a pisateľskej gramotnosti, ako aj osobitnú oblasť recepcie literárnych textov. Uvedené vyučovacie predmety sa preto členia na päť komponentov: komunikačná interakcia, hovorená produkcia, písaná produkcia, vecná recepcia, zážitková recepcia.

Vo všetkých piatich komponentoch sa funkčne uplatňujú jazykové znalosti žiaka, rozvíja sa jeho gramotnosť a formuje jeho jazyková kultúra. Vymedzenie komponentov slúži výchovno-vzdelávacím cieľom, a preto nemôže v úplnosti odrážať vedecký systém jazykovedy a literárnej vedy, ale je jeho didaktickou modifikáciou.

Hlavným cieľom 2. cyklu je: rozvíjať gramotnosť v prepojení s obsahmi ostatných vzdelávacích oblastí a s dôrazom na mnohoraké využívanie čítania a písania v rôznych kontextoch. Súčasťou rozvíjania gramotnosti je osvojovanie stratégií práce s textom a nadobúdanie skúseností s vlastným premýšľaním o procese čítania a písania. Dôležité je aj rozvíjanie schopnosti rozlišovať medzi faktami a domnienkami, formulovať vlastný názor a podopierať ho argumentmi.

Ciele vzdelávania:

1. Viest' dialóg v súkromnom a verejnom prostredí vecne a sociálne primeraným spôsobom.
2. Pripraviť a predniesť primeraný hovorený prejav.
3. Vytvoriť písaný a obrazovo-písaný text na vyjadrenie rôznych komunikačných zámerov a uplatniť pri písaní textov osvojené pravopisné pravidlá.
4. Aktívne počúvať a čítať primerané vecné (aj odborné) texty, orientovať sa v nesúvislých, obrazovo-písaných a primeraných digitálnych textoch.
5. Identifikovať v texte explicitné informácie, vyvodiť základné a prehlbujúce implicitné informácie, formulovať a klásť otázky na porozumenie textu.
6. Použiť základné stratégie porozumenia textu a posúdiť mieru vlastného porozumenia.
7. Počúvať a čítať primerané literárne texty, porozumieť implicitným významom a prostriedkom obraznosti.
8. Zdieľať emocionálnu a estetickú skúsenosť z recepcie literárneho textu hovorenou a písanou formou.
9. Vyjadrovať vlastné nápady a návrhy pri tvorení textov, klásť otázky k predloženým návrhom.
10. Použiť pri porozumení a tvorení textu primerané znalosti jazykových prostriedkov, využívať pritom jazykové slovníky.
11. Rešpektovať viacjazyčné prostredie, podporovať spolužiakov s iným materinským jazykom.

Vzdelávacie štandardy

<i>Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus</i> <i>Slovenský jazyk a literatúra</i>			
Komponent: Komunikačná interakcia	VÝKONOVÝ ŠTANDARD Žiak vie/dokáže:	4.ročník	5. ročník
		<ul style="list-style-type: none"> komunikovať s rešpektom so spolužiakmi z viacjazyčného prostredia, usilovať sa o komunikačné pochopenie spolužiakov z inojazyčného prostredia, iniciovať a viesť komunikáciu v skupine rovesníkov, viesť dialóg primerane téme, adresátovi a komunikačnému prostrediu, dokáže vhodne začať, viesť a ukončiť komunikáciu, dokáže uplatňovať pravidlá slovenskej výslovnosti v komunikácii napísať s pomocou základné žánre korešpondencie: list, jednoduchý email 	<ul style="list-style-type: none"> aktívne viesť skupinový dialóg so spolužiakmi z viacjazyčného prostredia, uplatňovať vhodnú melódiu, dôraz a pohybové prostriedky pri vedení dialógu, vyjadriť názor na bežné alebo aktuálne témy, zdôvodniť ho, prípadne pozmeniť, rešpektovať názor komunikačného partnera, vyjadriť súhlas, pochvalu, ocenenie, námietku alebo nesúhlas sociálne primeraným spôsobom využiť na komunikáciu situačne vhodný komunikačný kanál (pod dohľadom učiteľa alebo iného dospelého), aplikovať pravidlá písania v základných žánroch korešpondencie, uplatňovať osvojené pravidlá v písanej a elektronickej korešpondencii
	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	4.ročník	5. ročník
	Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť	<ul style="list-style-type: none"> získavanie informácií o iných jazykoch, najmä o inom materinskom jazyku spolužiakov 	<ul style="list-style-type: none"> porovnávanie komunikačných zvyklostí v slovenčine a v inom jazyku skupinový dialóg o viacjazyčnosti spolužiakov
	Dialogická komunikácia a kooperácia	<ul style="list-style-type: none"> stavba dialógu: nadviazanie kontaktu, obsah dialógu – striedanie replík, ukončenie kontaktu, pravidlá vedenia dialógu: aktívne počúvať komunikačného partnera, vecne a jazykovo primerane reagovať na jeho repliky, neskákať si do reči, povzbudiť, pochváliť a oceniť komunikačného partnera, komunikovať zdvorilo a s rešpektom , nácvik dialógu v rôznych simulovaných a reálnych komunikačných situáciách. 	<ul style="list-style-type: none"> používanie jednoduchých argumentov na podporu názoru, rozlišovanie medzi faktami a domnienkami, rozlišovanie priameho a sprostredkovaného dialógu v súkromnom a vo verejnom prostredí, riziká dialógu vo verejnom a v internetovom prostredí ,
Korešpondencia	<ul style="list-style-type: none"> porovnávanie rukou písanej a elektronickej korešpondencie v bežnej komunikácii, nácvik písania základných žánrov korešpondencie: list, jednoduchý e-mail 	<ul style="list-style-type: none"> nácvik písania základných žánrov korešpondencie: list, jednoduchý e-mail, oslovenie, odseky, písanie zámen 	

	Komunikačné prostriedky a pravidlá	<ul style="list-style-type: none"> rozširovanie slovnej zásoby prostredníctvom aktuálnych tém dialógu a riešenia vecných problémov, používanie viet a jednoduchých súvetí pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov, uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti (v nadväznosti na 1. cyklus, splývavá výslovnosť, výslovnosť predložkových spojení, výslovnosť spoluhlásky v) 	<ul style="list-style-type: none"> uplatňovanie vhodnej melódie, dôrazu a pohybových prostriedkov pri vedení dialógu, uplatňovanie osvojených pravopisných pravidiel v rukou písanej a v elektronickej korešpondencii.
	Termíny, ktoré si má žiak osvojiť	<ul style="list-style-type: none"> upevňujú sa termíny a pojmy z 1. cyklu, materinský jazyk, druhý jazyk, dialóg: nadviazanie kontaktu, ukončenie kontaktu, striedanie v dialógu, pravidlá dialógu, korešpondencia: list, e-mail 	<ul style="list-style-type: none"> názor, zdôvodnenie názoru, fakt, domnienka, súkromné a verejné prostredie komunikácie, slovná zásoba, veta, súvetie, komunikačný zámer, pravidlá spisovnej výslovnosti a pravopisné pravidlá, melódia (klesavá, stúpavá), prízvuk, dôraz, mimika, gestá.

Komponent: Hovorená produkcia	VÝKONOVÝ ŠTANDARD Žiak vie/dokáže:	4.ročník	5. ročník
		<ul style="list-style-type: none"> zhromaždiť potrebné informácie k téme hovoreného prejavu, usporiadať informácie a s pomocou vytvoriť osnovu textu sformulovať ústnu informáciu, upraviť s pomocou obsahovú a jazykovú stránku hovoreného prejavu, predniesť hovorený prejav pred triedou, používať vhodnú slovnú zásobu podľa témy a komunikačného zámeru textu, klásť jednoduché otázky k obsahu počúvaného textu, formulovať a zdôvodniť odpovede na otázky, uplatňovať pravidlá spisovnej výslovnosti, sformulovať jednoduchý opis pracovného postupu , opísať objekty vystavené priamemu pozorovaniu , vytvoriť s pomocou informačné texty: správa, oznam 	<ul style="list-style-type: none"> samostatne vybrať tému hovoreného prejavu a zdôvodniť svoj výber aktívne a s rešpektom počúvať hovorený prejav iných, klásť otázky k obsahu a k jazyku prejavu, uplatniť v hovorenom prejave situačne vhodné jazykové, zvukové a pohybové prostriedky. predniesť jednoduchý rečnícky prejav, vyjadriť názor na bežné alebo aktuálne témy a zdôvodniť ho, vhodne používať jednoduché argumenty vyrozprávať príbeh so zápletkou a jej riešením odlišovať použitie spisovných a slangových slov v hovorenom prejave podľa komunikačného zámeru, rozvíjať tému podľa konkrétneho komunikačného zámeru: informovať, vyrozprávať, opísať, zdôvodniť. samostatne vytvorí informačné texty: správa, oznam, odborná informácia
	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	4.ročník	5. ročník
	Príprava a prednes	<ul style="list-style-type: none"> rozlišovanie spontánneho a pripraveného hovoreného prejavu, zhromažďovanie informácií potrebných na rozvíjanie témy a uvedenie zdroja informácií, 	<ul style="list-style-type: none"> samostatný výber témy prejavu a zdôvodnenie výberu podľa komunikačného zámeru, usporiadanie informácií , samostatné vytvorenie osnovy textu, odseky

hovoreného prejavu	<ul style="list-style-type: none"> • usporiadanie informácií • prednes hovoreného prejavu v prostredí triedy • výslovnostné cvičenia, cvičenia na moduláciu hlasu a na situačne vhodné používanie pohybových prostriedkov, 	<ul style="list-style-type: none"> • súvislé a myšlienkovu ucelené rozvíjanie témy podľa konkrétneho komunikačného zámeru: informovať, vyrozprávať, opísať, zdôvodniť, emocionálne pôsobiť, • používanie jednoduchých argumentov na podporu názoru, rozlišovanie medzi faktami a domnienkami, • prednes hovoreného prejavu v prostredí triedy a školy.
Reflexia hovoreného prejavu	<ul style="list-style-type: none"> • vylepšovanie hovoreného prejavu pomocou kontrolných otázok k obsahu, osnove a použitým komunikačným prostriedkom, • využitie jednoduchých grafických nástrojov na vylepšenie štruktúry textu , 	<ul style="list-style-type: none"> • kladenie otázok, ktoré rozvíjajú vlastné nápady alebo nápady spolužiakov pri tvorení textu , • formulovanie a zdôvodnenie odpovedí na položené otázky • kladenie otázok k obsahu a k jazyku počúvaného textu
Žánre hovoreného textu	<ul style="list-style-type: none"> • tvorenie informačných textov určených pre verejné (školské) prostredie: oznam, správa (napr. do školského rozhlasu), jednoduchá odborná informácia , • tvorenie jednoduchého opisu pracovného postupu a základných typov statického opisu: opis predmetu, osoby, živočicha alebo prostredia na základe priameho pozorovania 	<ul style="list-style-type: none"> • rozprávanie prežitej skúsenosti, objasňovanie udalosti, plánovanie udalosti, reálny alebo vymyslený príbeh so zápletkou a jej riešením , • vyjadrenie názoru na bežnú alebo aktuálnu tému, jeho zdôvodnenie, prípadne pozmenenie názoru na základe argumentov spolužiakov, • nácvik jednoduchého rečníckeho prejavu s informačnou funkciou: pozvanie na školské/zaujmové podujatie, sprevádzanie návštevy po škole, obci.
Komunikačné prostriedky a pravidlá	<ul style="list-style-type: none"> • používanie vhodnej slovnej zásoby podľa témy a komunikačného zámeru textu (oslovenia, emocionálne slová a frazémy, primerané odborné a abstraktné slová • zdokonaľovanie zvukovej a pohybovej stránky hovoreného prejavu, • uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti (v nadväznosti na 1. cyklus, splývavá výslovnosť, výslovnosť predložkových spojení, výslovnosť spoluhlásky v) 	<ul style="list-style-type: none"> • používanie vetných a súvetných celkov pri rozvíjaní témy s konkrétnym komunikačným zámerom, • porovnávanie a odlišovanie spisovných a slangových slov (s oporou o jazykové slovníky), • porovnávanie a odlišovanie spisovných a nespisovných tvarov (podľa ich používania v danom regióne), • precvičovanie zvukovej a pohybovej stránky hovoreného prejavu
Termíny, ktoré si má žiak osvojiť	<ul style="list-style-type: none"> • upevňujú sa termíny a pojmy z 1. cyklu, • hovorený prejav, téma, zhromažďovanie informácií, rozvíjanie témy, komunikačný zámer, osnova (stručná), • kontrolné otázky k textu • názor, zdôvodnenie názoru, fakt, domnienka, • informácia: oznam, správa • opis (jednoduchého pracovného postupu, predmetu, osoby), • pravidlá spisovnej výslovnosti (z 1. cyklu, splývavá výslovnosť, spojenie predložky a slova, výslovnosť spoluhlásky v), 	<ul style="list-style-type: none"> • názor, zdôvodnenie názoru, fakt, domnienka, • súkromné a verejné prostredie komunikácie, • informácia: oznam, správa, odborná informácia, • rozprávanie: skúsenosť, udalosť, príbeh so zápletkou, časová postupnosť, príčina a následok, • verejný prejav: pozvanie, sprevádzanie, • veta, súvetie, komunikačný zámer, • oslovenie, citovo zafarbené slová, ustálené slovné spojenia, odborné slová, • spisovné slová, slangové slová, nárečové slová, jazykové slovníky , • melódia (klesavá, stúpavá), prízvuk, dôraz, prestávka, mimika, gestá.

Komponent: Písaná produkcia	VÝKONOVÝ ŠTANDARD Žiak vie/dokáže:	4.ročník	5. ročník
		<ul style="list-style-type: none"> vytvoriť súvislý písaný alebo obrazovo-písaný text na zvolenú tému zhromaždiť s pomocou potrebné informácie na tvorbu písaného textu , uplatniť grafické zručnosti pri úprave napísaného textu, využiť s pomocou písanie pri učení sa , napísať jednoduchý príbeh alebo osobný zážitok so zápletkou, vyjadriť písaním svoje pocity a fantáziu , identifikovať kľúčové slová v texte, zhrnúť odborné informácie v texte, vytvoriť jednoduchý opis pracovného postupu , opísať objekty vystavené priamemu pozorovaniu , uplatniť pri písaní osvojené pravopisné pravidlá 	<ul style="list-style-type: none"> použiť vhodný žáner písaného textu podľa komunikačného zámeru, zhromaždiť potrebné informácie na tvorbu písaného textu, identifikovať informácie uvedené v texte, tvoriť otázky k informáciám uvedeným v texte, využiť samostatne písanie pri učení sa, napísať príbeh alebo osobný zážitok so zápletkou a jej riešením , vyjadriť osobné pocity a fantáziu v tvorivom písaní, sformulovať písomne argumenty na podporu svojho postoja k téme , upraviť obsahovú, kompozičnú a jazykovú stránku napísaného textu , poznať základné korektorské značky, uplatniť grafické zručnosti pri úprave formálnej stránky napísaného textu , samostatne uplatniť pri písaní osvojené pravopisné pravidlá
	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	4.ročník	5. ročník
	Proces tvorenia textu	<ul style="list-style-type: none"> výber témy podľa komunikačného/autorského zámeru a potenciálneho/reálneho adresáta , členenie textu s využitím podrobnej alebo stručnej osnovy , pravopisná korektúra v rozsahu osvojených pravopisných zručností , grafická úprava textu (aj pomocou základných možností textového editora) , prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy alebo školy. 	<ul style="list-style-type: none"> výber vhodného slohového postupu na vyjadrenie zamýšľaného obsahu , využívanie viacerých spôsobov zhromažďovania jazykového materiálu (slov, slovných spojení a vetných celkov) k zvolenej téme , tvorenie konceptu a upravovanie obsahu, členenia a jazyka textu , pravopisná korektúra v rozsahu osvojených pravopisných zručností , prezentovanie a hodnotenie vlastného textu v prostredí triedy alebo školy.
	Metakognitívne procesy pri písaní textu	<ul style="list-style-type: none"> sledovanie priebehu tvorenia textu a vlastné posúdenie úspešnosti písania , použitie základných stratégií na vylepšenie písaného textu , 	<ul style="list-style-type: none"> plánovanie vhodného postupu pri tvorbe textu , experimentovanie s rôznymi nápadmi pri tvorení textu , kladenie otázok, ktoré rozvíjajú vlastné nápady alebo nápady spolužiakov pri tvorení textu .
Žánre písaného textu	<ul style="list-style-type: none"> písanie informačných textov určených pre verejné (školské) prostredie: oznam, správa; rukou písaná alebo elektronická pozvánka na školské/zaujímavé podujatie, stručné písomné zhrnutie odborných informácií, vytvorenie jednoduchého opisu pracovného postupu s využitím podporného obrazového materiálu , 	<ul style="list-style-type: none"> písanie reálneho alebo vymysleného príbehu so zápletkou a jej riešením (vyjadrenie zámernosti konania postáv, začlenenie opisných častí do príbehu) , písomné vyjadrenie názoru na bežnú alebo aktuálnu tému a jeho zdôvodnenie , sebavyjadrenie prostredníctvom primeraných techník tvorivého písania . 	

	<ul style="list-style-type: none"> vytvorenie opisu predmetu, osoby, živočícha alebo prostredia na základe priameho pozorovania 	
Komunikačné prostriedky a pravidlá	<ul style="list-style-type: none"> vyjadrovanie myšlienok prostredníctvom vetných a súvetných celkov, používanie vhodnej slovnej zásoby a lexikálnych vzťahov podľa témy a komunikačného zámeru textu, využívanie primeraných grafických prostriedkov v rukou písanom a v elektronickom texte 	<ul style="list-style-type: none"> uplatňovanie prostriedkov nadväzovania viet v texte (pripájacie častice, opakovanie slov, synonymické opakovanie, opakovanie rovnakých tvarov slovesa, slovotvorne súvisiace slová), používanie a rozširovanie vhodnej slovnej zásoby a lexikálnych vzťahov podľa témy a komunikačného zámeru textu
Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu	<ul style="list-style-type: none"> fonematický pravopis: automatizácia získaných pravopisných zručností, sémantický pravopis: automatizácia získaných pravopisných zručností; pravopis ďalších významových skupín vlastných podstatných mien (názvy sviatkov, ulíc, geografické názvy v prepojení s učivom ďalších vzdelávacích oblastí), morfematický pravopis: delenie spoluhlások podľa znelosti ako východisko uplatňovania morfematického pravopisu pri spodobovaní; pravopis pri spodobovaní spoluhlások na konci slova, na začiatku slova a vnútri slova; pravopis pádových koncoviek podstatných mien a prídavných mien; pravopis ďalších slovesných tvarov a slovotvorných prípon, interpunkčný pravopis: písanie čiarky v jednoduchej vete; písanie interpunkčných znamienok v priamej reči. 	<ul style="list-style-type: none"> zdokonaľovanie fonematického pravopisu: automatizácia získaných pravopisných zručností, etymologický pravopis: automatizácia získaných pravopisných zručností; pravopis i/y, í/ý v koreni slova po obojakých spoluhláskach v ďalších domácich slovách, pravopis ďalších prevzatých slov podľa potrieb použitia slov v písaných textoch, zdokonaľovanie sémantický pravopis: automatizácia získaných pravopisných zručností; pravopis ďalších významových skupín vlastných podstatných mien (názvy sviatkov, ulíc, geografické názvy v prepojení s učivom ďalších vzdelávacích oblastí), zdokonaľovanie morfematický pravopis: delenie spoluhlások podľa znelosti ako východisko uplatňovania morfematického pravopisu pri spodobovaní; pravopis pri spodobovaní spoluhlások na konci slova, na začiatku slova a vnútri slova; pravopis pádových koncoviek podstatných mien a prídavných mien; pravopis ďalších slovesných tvarov a slovotvorných prípon, gramatický pravopis: rozlišovanie nominatívu jednotného a množného čísla pri prídavných menách, ktoré sa skloňujú podľa vzoru pekný, zdokonaľovanie interpunkčný pravopis: písanie čiarky v jednoduchej vete a v jednoduchom súvetí; písanie interpunkčných znamienok v priamej reči.
Termíny, ktoré si má žiak osvojiť	<ul style="list-style-type: none"> upevňujú sa termíny a pojmy z 1. cyklu, písaný text, autor, adresát, informácia: oznam, správa, pozvánka opis predmetu, osoby, živočícha, prostredia opis pracovného postupu slovná zásoba, veta, súvetie, nadväzovanie viet, pravopis a pravopisné pravidlá, pravopis po obojakých spoluhláskach: vybrané slová, príbuzné slová, prevzaté slová, 	<ul style="list-style-type: none"> téma, zhromažďovanie informácií, odborné informácie, rozvíjanie témy, komunikačný zámer, osnova (podrobná), členenie textu, odsek , tvorenie textu: koncept, úprava textu, oprava textu, slovosled, zrozumiteľnosť textu , názor, zdôvodnenie názoru, fakt, domnienka, rozprávanie: skúsenosť, udalosť, príbeh so zápletkou a rozuzlením, časová postupnosť, príčina a následok, priama reč, citovo zafarbené slová, ustálené slovné spojenia, odborné slová, jazykové slovníky,

	<ul style="list-style-type: none"> • pravopis vlastných podstatných mien: názvy sviatkov, ulíc (a ďalšie geografické názvy v prepojení s učivom ďalších vzdelávacích oblastí), • pravopis pri spodobovaní: spoluhlásky podľa znelosti (znelé a neznelé), spodobovanie na konci slova, na začiatku slova a vnútri slova, • čiarka v jednoduchej vete, interpunkčné znamienka v priamej reči. 	<ul style="list-style-type: none"> • odborná informácia • osvojovanie a prehlbovanie pravopisu : pravopis po obojakých spoluhláskach: vybrané slová, príbuzné slová, prevzaté slová, pravopis vlastných podstatných mien: názvy sviatkov, ulíc (a ďalšie geografické názvy v prepojení s učivom ďalších vzdelávacích oblastí), pravopis pri spodobovaní: spoluhlásky podľa znelosti (znelé a neznelé), spodobovanie na konci slova, na začiatku slova a vnútri slova, • tvar slova, pádová otázka, pádová koncovka, skloňovací vzor, tvary slovesa, slovotvorná prípona, • osvojovanie a prehlbovanie pravopisu: čiarka v jednoduchej vete a v jednoduchom súvetí, interpunkčné znamienka v priamej reči.
--	--	---

Komponent: Vecná produkcia	VÝKONOVÝ ŠTANDARD Žiak vie/dokáže:	4.ročník	5. ročník
		<ul style="list-style-type: none"> • aktívne počúvať a samostatne prečítať primerane náročný vecný (aj odborný) text • identifikovať s pomocou doslovné (explicitné) informácie v počúvanom a v čítanom texte • vyvodiť informácie z nesúvislého, obrazovo-písaného a primeraného digitálneho textu , • porozumieť informáciám z prečítaného textu, • reprodukovat' a zhrnúť získané informácie • vyjadriť svoj názor na počúvaný/čítaný text a zdôvodniť ho, • identifikovať nové a neznáme slová v texte, • vysvetliť význam slova z kontextu textu, • použiť pri porozumení textu primerané znalosti vetných celkov, slovnej zásoby a lexikálnych vzťahov. 	<ul style="list-style-type: none"> • identifikovať samostatne doslovné (explicitné) informácie v počúvanom a v čítanom texte, • prepojiť získané informácie so svojimi doterajšími znalosťami a skúsenosťami , • posúdiť mieru vlastného porozumenia a použiť základné stratégie na zlepšenie porozumenia textu • využiť získané informácie pri učení sa, v bežnom živote alebo pri záujmových aktivitách , • odlíšiť texty podľa komunikačného zámeru, • porozumieť s pomocou vecným textom, • uplatniť kritické myslenie vo vecných textoch, • samostatne reprodukovat' obsah textu, • použiť pri porozumení textu primerané znalosti vetných a súvetných celkov, slovnej zásoby a lexikálnych vzťahov
	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	4.ročník	5. ročník
	Porozumenie textu	<ul style="list-style-type: none"> • aktívne počúvanie, samostatné čítanie primeraných žánrov vecného textu v súvislosti s obsahmi jednotlivých vzdelávacích oblastí • reprodukovanie obsahu textu, rozhovor o texte pomocou otázok 	<ul style="list-style-type: none"> • aktívne počúvanie, samostatné čítanie a prezeranie primeraných žánrov vecného textu v súvislosti s obsahmi jednotlivých vzdelávacích oblastí , • samostatné reprodukovanie obsahu textu, rozhovor o texte , • úlohy na porozumenie doslovným (explicitným) informáciám v texte: vymenovanie faktov, objasňovanie nových pojmov, identifikovanie kľúčových informácií a slov ,

	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznávanie štruktúry textu: úlohy na porozumenie nadväznosti viet a odsekov v texte, členenie textu na časti pomocou osnovy , využitie osnovy pri reprodukcii textu alebo pri využití získaných informácií vo vlastnom texte . 	<ul style="list-style-type: none"> úlohy na vyvodzovanie implicitných informácií z textu (vytváranie inferencií): hľadanie súvislostí medzi informáciami v texte, prepájanie informácií z textu s doterajšími znalosťami a skúsenosťami žiaka, objasňovanie informácií, formulovanie predpokladov a ich overovanie; vyjadrovanie názoru a jeho jednoduché zdôvodnenie,
Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu	<ul style="list-style-type: none"> monitorovanie a hodnotenie vlastného porozumenia pomocou systematickej spätnej väzby učiteľa („Myslel si si, že si správne odpovedal, a mal si pravdu.“) , samostatné používanie jednoduchých postupov a stratégií učenia sa z textu , stručné súhrny kľúčových informácií a poznatkov 	<ul style="list-style-type: none"> reflexia neporozumenia a jeho príčin: identifikovanie nejasností, kladenie otázok, hľadanie odpovedí , plánovanie – vymedzenie potrebného času, voľba vhodného postupu pri práci s textom tvorenie vlastných otázok k textu
Žánre vecného textu	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznanie základných znakov informačného textu: presnosť, stručnosť a prehľadnosť , rozpoznanie základných znakov opisného textu: vymenúvanie a usporiadanie znakov opisovaného javu alebo postupnosti opisovaných dejov, odlišenie hlavných a vedľajších znakov , porozumenie jednoduchým opisným žánrom: opis pracovného postupu, základné typy statického opisu (opis predmetu, osoby, živočíchov, prostredia) , porozumenie primeraným digitálnym textom s odbornou funkciou: digitálne encyklopédie, webové stránky, prezentácie 	<ul style="list-style-type: none"> porozumenie informačným žánrom: odborná informácia, úradná pozvánka, úradný oznam, jednoduchá mediálna správa , porozumenie nesúvislým informačným žánrom: jazykový slovník, cestovný poriadok, graf, mapa, diagram, schéma, náčrt , rozpoznanie základných znakov rozprávacieho textu: subjektívnosť, časová postupnosť, príčina a následok , porozumenie príbehu so zápletkou a jej riešením, porozumenie zámernosti konania postáv a funkcie opisných častí v bežnom (neumeleckom) rozprávaní , porozumenie jednoduchých rečníckych prejavov porozumenie primeraným reklamným textom (písaným, auditívnym alebo audiovizuálnym) a ich presvedčacej funkcii porozumenie digitálnym textom: inštruktážne video
Komunikačné prostriedky a pravidlá	<ul style="list-style-type: none"> základné poznávanie významu a funkcie všetkých slovných druhov v texte , pojmy skloňovanie a pádové otázky, gramatické kategórie podstatných a prídavných mien (rod, číslo, pád) , významová a formálna spájateľnosť podstatného mena a prídavného mena , rozlišovanie slovesného času a spôsobu v texte , vyvodzovanie významov nových alebo neznámych slov z textu: abstraktné slová (názvy vlastností a názvy dejov), odborné slová, viacvýznamové slová, ustálené slovné spojenia s priamym významom, ustálené slovné spojenia s obrazným významom (príslovia, porekadlá, pranostiky a iné primerané frazémy) , 	<ul style="list-style-type: none"> rozoznávanie prostriedkov nadväzovania viet v texte (pripájacie častice, opakovanie slov, synonymické opakovanie, opakovanie rovnakých tvarov slovesa, slovotvorne súvisiace slová) , úloha vetnej stavby pri porozumení textu: rozvíjanie slovesa vo vete a vyjadrovanie rôznych syntaktických významov (kto, čo, aký, kde, kedy, ako) , úloha súvetnej stavby pri porozumení textu: základné typy jednoduchého súvetia v podobe vetných modelov (V1 spojka V2), bez použitia terminológie , základné rozlišovanie skloňovacích vzorov podstatných mien (ako východisko pravopisu pádových koncoviek) , základné rozlišovanie skloňovacích vzorov prídavných mien pekný a cudzí (ako východisko pravopisu pádových koncoviek),

	<ul style="list-style-type: none"> identifikovanie slov z rovnakého slovotvorného hniezda v texte, pozorovanie predponového tvorenia slov 	<ul style="list-style-type: none"> vyvodzovanie významov nových alebo neznámych slov z textu: abstraktné slová (názvy vlastností a názvy dejov), odborné slová, viacvýznamové slová, ustálené slovné spojenia s priamym významom, ustálené slovné spojenia s obrazným významom (príslovia, porekadlá, pranostiky a iné primerané frazémy) , identifikovanie slov z rovnakého slovotvorného hniezda v texte, pozorovanie predponového a príponového tvorenia slov, motivačný vzťah medzi základovým a odvodeným slovom .
<p>Termíny, ktoré si má žiak osvojiť</p>	<ul style="list-style-type: none"> upevňujú sa termíny a pojmy z 1. cyklu , porozumenie textu: aktívne počúvanie, reprodukcia textu, doslovné informácie v texte, vyvodzovanie informácií z textu, členenie textu, nadväzovanie viet v texte , opis pracovného postupu, opis predmetu, opis osoby, opis živočícha, opis prostredia, digitálny text (webová stránka, digitálna encyklopédia, prezentácia) , reklama (presvedčacia funkcia) , jednoduchá veta (vyjadrovanie významov vo vete) , slovné druhy: podstatné mená, prídavné mená, slovesá, príslovky, zámená, číslovky, spojky, predložky, častice, citoslovčia , tvar slova, rod, číslo, pád, pádové otázky, skloňovanie, slovesný čas, slovesný spôsob , názvy dejov, názvy vlastností, viacvýznamové slová, ustálené slovné spojenia (s priamym významom a s obrazným významom), príslovia, porekadlá, pranostiky , slovotvorné hniezdo, slovotvorný základ, slovotvorná predpona, základové slovo, odvodené slovo 	<ul style="list-style-type: none"> porozumenie textu: aktívne počúvanie, reprodukcia textu, doslovné informácie v texte, vyvodzovanie informácií z textu, členenie textu, nadväzovanie viet v texte , príbeh so zápletkou a jej riešením, časová postupnosť, príčina a následok vlastné porozumenie (sledovanie, hodnotenie, plánovanie, stratégie) , informačné texty: odborná informácia, úradná pozvánka, úradný oznam, správa v médiách , nesúvislé informačné texty: jazykový slovník, cestovný poriadok, graf, mapa, diagram, schéma, náčrt , digitálny text (webová stránka, digitálna encyklopédia, prezentácia), reklama (presvedčacia funkcia), verejný prejav , jednoduché súvetie (spájanie viet v súvetí – význam, spojky), tvar slova, rod, číslo, pád, pádové otázky, skloňovanie, skloňovací vzor, slovesný čas, slovesný spôsob slovotvorné hniezdo, slovotvorný základ, slovotvorná prípona, slovotvorná predpona, základové slovo, odvodené slovo .

Komponent: Zážitková produkcia	VÝKONOVÝ ŠTANDARD Žiak vie/dokáže:	4.ročník	5. ročník
		<ul style="list-style-type: none"> • počúvať a prečítať s porozumením primerane náročný literárny • identifikovať explicitné významy v počúvanom a v čítanom umeleckom texte; • tvoriť otázky k počúvanému a k čítanému umeleckému textu; • vyjadrovať predpovede pri počúvaní a pri čítaní umeleckého textu; • vytvárať samostatne otázky k čítanému a počúvanému textu, • vyjadriť, ako na nich text a čítanie pôsobia a opísať zážitok , • zdieľať svoj zážitok z čítania a počúvania textu primeraným spôsobom verbálne alebo neverbálne , • zdieľať ústnou formou zážitky z návštevy divadelného alebo filmového predstavenia a z počúvania rozhlasového vysielania , • predniesť text s intonáciou a s citovým prežitím v rámci svojich schopností , • dramatizovať vybrané texty s pomocou a využitím zástupných rekvizít , • vybrať s pomocou knihy na čítanie a zdôvodniť svoj výber , • identifikovať základné znaky literárnych žánrov, • porovnávať s pomocou literárne žánre • odlíšiť jednotlivé žánre na základe štruktúrnych prvkov textu 	<ul style="list-style-type: none"> • identifikovať explicitné významy a vyvodiť základné implicitné významy z počutého a z prečítaného literárneho textu, • pomocou otázok vyvodzovať implicitné významy z počúvaného a z čítaného umeleckého textu; • hodnotiť vlastné porozumenie textu. • zhodnotiť text na základe vlastných pocitov a prežívania, • zdieľať ústnou aj písomnou formou zážitky z návštevy divadelného alebo filmového predstavenia a z počúvania rozhlasového vysielania , • predniesť text s výraznou intonáciou a s citovým prežitím v rámci svojich schopností , • dramatizovať vybrané texty aj s pomocou zástupných rekvizít , • vybrať si samostatne knihy na čítanie a zdôvodniť svoj výber , • identifikovať znaky literárnych žánrov a aplikovať ich vo vlastnej tvorbe, • odlíšiť jednotlivé žánre na základe štruktúrnych prvkov textu a vytvoriť text podľa prvkov žánru • porovnávať samostatne literárne žánre,
	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	4.ročník	5. ročník
	Čítanie s porozumením	<ul style="list-style-type: none"> • samostatné prerobovanie obsahu čítaného a počúvaného textu s jednou dejovou líniou s obrazovou alebo slovnou oporou a bez nej , • orientácia v primerane náročných literárnych textoch, vyhľadávanie konkrétnych informácií, 	<ul style="list-style-type: none"> • predvídanie z počutého a prečítaného textu , • orientácia v primerane náročných literárnych textoch, vyhľadávanie konkrétnych informácií, určenie ich dôležitosti vzhľadom na obsah textu, stručné zhrnutie informácií , • vysvetľovanie významu neznámych slov a slovných spojení , • formulovanie myšlienok a záverov z prečítaného textu vlastnými slovami ,

	<ul style="list-style-type: none"> • vyvodzovanie základných implicitných významov z čítaného a počúvaného textu pomocou ústnych a jednoduchých písomných otázok , • vysvetľovanie významu neznámych slov a slovných spojení , • formulovanie myšlienok a záverov z prečítaného textu vlastnými slovami , 	<ul style="list-style-type: none"> • porozumenie literárnym pojmom, umeleckému zobrazeniu skutočnosti, obrazným a symbolickým významom slov: rytmus, personifikácia, epiteton, refrén, téma, rozprávač , • porovnávanie informácií, motívov, udalostí z rôznych druhov umeleckých textov , • porovnávanie rôznych podôb spracovania príbehu (literárna, dramatická, rozhlasová, filmová podoba)
Čítanie pre zážitok	<ul style="list-style-type: none"> • čítanie kníh, ktoré žiakovi prinášajú radosť a potešenie (oblíbené knihy rôznych žánrov podľa vlastného výberu) , • formulovanie čitateľských preferencií , • formovanie vlastného čitateľského vkusu , • sebaopoznávanie, porovnávanie vlastných čitateľských aktivít a skúseností z čítania s rovesníkmi • vyjadrovanie postoja a zdieľanie vlastných pocitov, myšlienok a zážitkov z textu a z ilustrácie verbálnym aj neverbálnym spôsobom, • čítanie rozprávok, príbehov, povestí a mýtov viazucich sa k histórii obce alebo regiónu , • stvárnenie obsahu textu tvorivými výtvarnými alebo hudobnými činnosťami, • formovanie empatie, súcitu, hodnôt, postojov a medzikultúrneho porozumenia na základe čítaného alebo počúvaného textu , • spoznávanie ďalších tém v dielach slovenských a svetových autorov a v ľudovej slovesnej tvorbe , • sprostredkovanie umeleckého zážitku cez divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel; návšteva divadelného a filmového predstavenia , 	<ul style="list-style-type: none"> • čítanie kníh a ich reprodukcia, ktoré žiakovi prinášajú radosť a potešenie (oblíbené knihy rôznych žánrov podľa vlastného výberu) , • formulovanie a zdôvodňovanie čitateľských preferencií , • formovanie vlastného čitateľského vkusu aj na základe odporúčania rovesníkov a dospelých , • sebaopoznávanie, porovnávanie vlastných čitateľských aktivít a skúseností z čítania s rovesníkmi, hľadanie zhôd a rozdielov v rámci formovania čitateľskej komunity, • čítanie rozprávok, príbehov, povestí a mýtov viazucich sa k histórii obce alebo regiónu, skúmanie, zaznamenávanie, porovnávanie, prezentovanie, • stvárnenie obsahu textu metódami tvorivej dramatiky • prezentovania empatie, súcitu, hodnôt, postojov a medzikultúrneho porozumenia na základe čítaného alebo počúvaného textu , • spoznávanie ďalších tém v dielach slovenských a svetových autorov alebo v literárnej tvorbe národnostných menšín na Slovensku a v ľudovej slovesnej tvorbe , • sprostredkovanie umeleckého zážitku cez rôzne formy spracovania textu v knihách a časopisoch , • sprostredkovanie a hodnotenie umeleckého zážitku cez divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel; návšteva divadelného a filmového predstavenia , • uvedomovanie si autorstva a kontextu vzniku literárnych diel .
Samostatný/ sebavedomý čitateľ	<ul style="list-style-type: none"> • orientácia v zdrojoch na čítanie, spontánny a cielený výber kníh a časopisov na čítanie , • rozširovanie čitateľského teritória: obrazové knihy, pop-up knihy • samostatné budovanie čitateľského portfólia, • čítanie a reflexia čítania rôznych textov, • aktívne vyhľadávanie aj iných dostupných druhov knižnic školská knižnica alebo mestská knižnica 	<ul style="list-style-type: none"> • orientácia v zdrojoch na čítanie, rozširovanie čitateľského teritória o elektronické zdroje, vlastný, spontánny a cielený výber kníh a časopisov na čítanie, • rozširovanie čitateľského teritória : komiks, grafické novely, obrazové encyklopédie • samostatné budovanie čitateľského portfólia, vedenie podrobnejších záznamov v rôznych formách a podobách o knihách, o svojom čítaní a jeho pokrokoch,

		<ul style="list-style-type: none"> • čítanie a reflexia čítania rôznych textov, stanovovanie individuálnych čitateľských cieľov a výziev v čítaní, formovanie jednoduchých rituálov , • uvažovanie o zobrazení postáv, faktov, dejov v texte v kontexte doby a kultúry, na základe doterajších znalostí vyjadrovanie názoru o prečítanom, pokusy o hodnotenie , • aktívne vyhľadávanie a využívanie aj iných dostupných druhov knižníc: školská knižnica alebo mestská knižnica
Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu	<ul style="list-style-type: none"> • hodnotenie vlastného porozumenia textu žiakom v nadväznosti na monitorovanie kvality čítania (Viem, čo text hovorí?, Rozumiem obsahu textu?, Viem ho prerozprávať?, Dokážem predvídať pokračovanie?), • hľadanie dôvodu prípadného neporozumenia (neznámy kontext, nezrozumiteľné vyjadrenia, slovná zásoba) , • tvorenie vlastných interpretačných otázok k textu , • plánovanie čítania a odhadovanie času na čítanie 	<ul style="list-style-type: none"> • hodnotenie a prezentovanie vlastného porozumenia textu žiakom v nadväznosti na monitorovanie kvality čítania (Viem, čo text hovorí?, Rozumiem obsahu textu?, Viem ho prerozprávať?, Dokážem predvídať pokračovanie?) , • plánovanie čítania, hodnotenie splnenia cieľa
Tematické okruhy a textová realizácia	<ul style="list-style-type: none"> • tematické okruhy z 1. cyklu sa obohacujú o nové témy a pohľady: sebahodnotenie, osobné záujmy a potreby, spravodlivosť – nespravodlivosť, spoločné a odlišné vlastnosti ľudí, zdravý životný štýl, bohatstvo – chudoba, bezpečnosť, láska a vzťah k domovu, rodine a blízkej osobe, svet divadla, ohrozenie a ochrana životného prostredia, pomoc ľuďom a zvieratám v núdzi , • čítanie, počúvanie a sledovanie rôznych typov textov a rôznych žánrov (lyrické, epické, dramatické žánre) slovenskej a svetovej literatúry a ľudovej slovesnej tvorby so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov z 1. cyklu sa obohacuje o divadelnú hru, rozhlasovú hru, filmovú a televíznu rozprávku 	<ul style="list-style-type: none"> • čítanie, počúvanie a sledovanie rôznych typov textov a rôznych žánrov : (lyrické, epické, dramatické žánre) slovenskej a svetovej literatúry a ľudovej slovesnej tvorby, legendu, baladu, báj, poviedku, román, biografiiu, fantasy literatúru
Termíny, ktoré si má žiak osvojiť	<ul style="list-style-type: none"> • upevňujú sa termíny a pojmy z 1. cyklu, • herec, herečka, režisér, scenárista , • divadelná hra, rozhlasová hra, filmová a televízna rozprávka, povesť, komiks 	<ul style="list-style-type: none"> • rytmus, personifikácia, epiteton, refrén, téma, rozprávač, nonsens , • legenda, balada, báj, poviedka, román, biografia

10.2.1.2 Anglický jazyk

Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia
Vyučovací predmet	Anglický jazyk
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 66 hodín ročne - 2 hod týždenne 5. ročník 132 hodín ročne - 4 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika vzdelávacieho predmetu/vzdelávacej oblasti:

Anglický jazyk sa vyučuje ako prvý cudzí jazyk od prvého ročníka, v 1. a 2. ročníku v rámci predmetu Hravá angličtina, od 3. ročníka v predmete Anglický jazyk. Hlavným cieľom 2. cyklu je dosiahnuť komunikačnú úroveň A1 v prvom cudzom jazyku. V tomto cykle sa zintenzívňuje kontakt s cieľovým jazykom najmä prostredníctvom využívania rôznych druhov textov v hovorenej, printovej a audiovizuálnej forme. Žiak rozumie bežným jednoduchým hovoreným a písaným textom. Dokáže spontánne reagovať, získať a podať základné informácie o sebe a svojom okolí, opísať osoby, predmety a jednoduché aktivity tak, aby dokázal jednoducho komunikovať v ústnej aj písomnej forme. Začína si uvedomovať dôležitosť učenia sa cudzích jazykov pre svoj ďalší rozvoj a vnímať jazykovú a kultúrnu rozmanitosť spoločnosti.

Ciele vzdelávacej podoblasti:

1. Primerane používať cudzí jazyk na dosiahnutie komunikačného zámeru.
2. Porozumieť jednoduchému hovorenému a písanému textu.
3. Jednoducho komunikovať v ústnej a písomnej forme.
4. Jednoducho sprostredkovať informácie iným ľuďom.
5. Využívať cudzí jazyk ako prostriedok na získavanie poznatkov a informácií.

6. Byť motivovaný a mať pozitívny vzťah k učeniu sa cudzích jazykov.
7. Využívať vhodné stratégie učenia sa cudzieho jazyka.
8. Byť otvorený k jazykovej a kultúrnej rozmanitosti.

Ciele vzdelávania v 2. cykle:

1. Porozumieť bežným každodenným výrazom a jednoduchým vetám a dokázať ich používať.
2. Porozumieť krátkemu príbehu alebo vypočutému textu s vizuálnou oporou.
3. Podat' a sprostredkovať základné informácie o sebe a o svojom okolí.
4. Získať informácie jednoduchými otázkami.
5. Primerane reagovať na jednoduché otázky.
6. Čítať s porozumením jednoduché texty.
7. Napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a veciach osobného významu.
8. Dohovoriť sa jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly, jasne a je pripravený hovoriacemu pomôcť.
9. Byť motivovaný k učeniu sa cudzieho jazyka.
10. Vnímať rozmanitosť kultúr a jazykov.

Cudzojazyčná výučba je usmerňovaná tak, aby žiaci dokázali úspešne komunikovať v cieľovom jazyku a realizovať svoj komunikačný zámer v každodenných situáciách. Na uskutočnenie tohto zámeru sa žiaci zapájajú do komunikačných jazykových činností (receptia, produkcia, interakcia) a využívajú vhodné stratégie, aby ich komunikácia bola primeraná danej situácii a stanovenej úrovni ovládania cudzieho jazyka. Vzdelávacia oblasť – cudzie jazyky, v súlade s ostatnými predmetmi vo vzdelávacej oblasti JaK, obsahuje tri základné zložky: recepciu, produkciu a interakciu. Tieto sú navzájom úzko prepojené a vytvárajú jeden komponent pod názvom Komunikačné jazykové zručnosti.

Receptia zahŕňa porozumenie rôznych druhov počúvaného a čítaného textu, t.j. získanie, spracovanie a vyhodnotenie informácií. Rozvíja schopnosť žiaka počúvať a čítať text a porozumieť mu. Produkcia zahŕňa tvorbu rôznych druhov hovoreného alebo písaného textu. Rozvíja schopnosť žiaka tvoriť text a vyjadrovať pritom rozličné komunikačné zámery. Interakcia zahŕňa aktívnu komunikáciu v ústnej alebo písomnej forme. Zámerom rozvíjania interakcie je efektívna komunikácia myšlienok, emócií, potrieb a názorov, kladenie otázok a aktívne počúvanie (čítanie), Rozvíja schopnosť žiaka primerane vstupovať do komunikácie

a rešpektovať pritom komunikačného partnera. Osobitne dôležité v cudzojazyčnej komunikácii je aj rešpektovanie sociokultúrnych zvyklostí.

Pragmatická, jazyková a sociolingválna zložka komunikácie tvoria komunikačnú kompetenciu tak, ako je definovaná v Spoločnom európskom referenčnom rámci. Tieto zložky sú neoddeliteľné a vzájomne prepojené pri používaní akéhokoľvek jazyka. Významnou mierou sa podieľajú na obsahu cudzojazyčného vzdelávania, a preto vytvárajú základ obsahového štandardu. Pragmatická zložka zahŕňa komunikačné funkcie jazyka, pričom na každej úrovni (pred-A1, A1, A2) je možné vyjadriť rovnakú funkciu jazyka inak (pomocou iných jazykových prostriedkov). Funkcie jazyka je možné voľne kombinovať a prispôbiť komunikačnej situácii alebo téme. Jazyková zložka zahŕňa jazykové prostriedky (slovná zásoba, výslovnosť a gramatické javy). Sociolingválna zložka obsahuje stratégie, ktoré žiakovi umožňujú osvojovať si vhodné komunikačné nástroje. Súčasťou sociolingválnej zložky je aj rozvoj interkultúrneho povedomia, ktoré umožňuje vnímanie odlišnosti medzi vlastnou kultúrou a kultúrou celého jazyka.

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací. cyklus
Anglický jazyk

Výkonový štandard	RECEPCIA Počúvanie/čítanie s porozumením	Žiak vie/dokáže:	
		4.ročník	5.ročník
		Sledovať reč a pochopiť význam, ak je reč pomaly a zreteľne artikulovaná (napr. jednoduchý opis priestoru, domáceho zvieratka). Porozumieť jednoduchým pokynom vysloveným pomaly a postupovať podľa nich. Porozumieť krátkym textom na témy osobného záujmu vo veľmi jednoduchom jazyku, ktoré sú podporené ilustráciami a obrázkami. Rozoznať známe názvy a slová na jednoduchých oznamoch. Identifikovať konkrétne informácie z krátkych textovo známych témach.	Porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým vetám za predpokladu, že sú vyslovené pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami. Porozumieť slovám a krátkym vetám v jednoduchom rozhovore na známu tému. Porozumieť jednoduchému ilustrovanému príbehu alebo jednoduchému krátkemu textu (napr. pozvánka na narodeninovú oslavu, odkaz, sms). Porozumieť krátkym, jednoduchým textovým správam a e-mailom. Z kontextu odhadnúť pravdepodobný význam neznámeho slova.
	PRODUKCIA Ústny prejav Písomný prejav	Žiak vie/dokáže:	
		Ústny prejav	
		4.ročník	5.ročník
Zrozumiteľne reprodukovať hlásky, prízvuk a intonáciu v slovách, slovných spojeniach a vetách, ktoré používa. Poskytnúť základné informácie o sebe. Opísať jednoduché aktivity zo svojho života pomocou krátkych viet za predpokladu, že sa môže vopred pripraviť. Na niečo ukázať a opýtať sa, čo to je. Vyjadriť, čo kto má a nemá rád. Používať prirodzenú gestikuláciu na podporu vlastného vyjadrovania.	Vysloviť naučené slová a slovné spojenia. Opísať seba, čo robí a kde žije. Podľa príkladu tvoriť krátke vety o sebe a opísať svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých slov a viet. Pomenovať predmet a opísať jeho vlastnosti. Poskytnúť informácie o veciach osobného významu (napr. čo má alebo nemá kto rád, o rodine, škole) pomocou jednoduchých slov a základných výrazov. Predstaviť veľmi krátke, väčšinou vopred pripravené prezentácie.		

Výkonový štandard	PRODUKCIA Ústny prejav Písomný prejav	Písomný prejav	
		4.ročník	5.ročník
		Odpísať známe slová a krátke slovné spojenia. Správne používať základné interpunkčné znamienka (napr. bodky, otázniky). Poskytovať informácie o veciach osobného významu (napr. čo má alebo nemá kto rád, o rodine, domácich zvieratách) pomocou jednoduchých slov a základných výrazov.	Zmysluplne doplniť bežné jednoduché slová a slovné spojenia do textu s vizuálnou oporou. Pomocou jednoduchých slovných spojení opísať osoby, predmety a aktivity, ktoré sú mu blízke.
	INTERAKCIA Ústna interakcia	Žiak vie/dokáže:	
		Ústna interakcia	
		4.ročník	5.ročník
		Nadviazať základný spoločenský kontakt použitím bežných zdvorilostných slov a slovných spojení. Pozdraviť sa a rozlúčiť spôsobom primeraným danej situácii. V rozhovore reagovať na jednoduchšie otázky o základných faktoch alebo pocitoch, vymieňať si názory o tom, čo sa mu páči alebo nepáči/ čo má alebo nemá rád. Konať podľa základných pokynov, ktoré obsahujú čísla, údaje o čase, mieste a pod. Porozumieť jednoduchým pokynom a žiadostiam a reagovať na ne (napr.: „Prečítaj.“ „Počúvaj.“ „Povedz mi.“ „Podáš mi... prosím?“).	Zapojiť sa do základnej konverzácie tak, že používa najjednoduchšie spôsoby vyjadrovania. Podľa vzoru v rozhovore klásť krátke, jednoduché otázky, ktoré sa týkajú tém z jeho bezprostredného okolia (napr. rodina, škola, oblečenie, bývanie) a reagovať na ne. Vhodným spôsobom reagovať v bežných spoločenských situáciách. Dať jednoduchým spôsobom najavo, že nerozumie a požiadať ľudí, aby zopakovali, čo hovoria, alebo aby hovorili pomalšie.
		Písomná interakcia	
		4.ročník	5.ročník
		Jednoducho reagovať na krátke správy alebo oznámenia (napr. blahoželanie k narodeninám, pozvánka na oslavu).	Reagovať na správu alebo online príspevok, pričom používa jednoduché slová a krátke vety, pri písaní môže použiť slovník alebo online prekladač. Napísať krátku, veľmi jednoduchú textovú správu/e-mail, v ktorej poskytne informáciu alebo sa niečo spýta.

Obsahový štandard	Funkcie jazyka	4.ročník	5.ročník	
		Nadviazať kontakt pri stretnutí: upútať pozornosť, pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, rozlúčiť sa		
		<i>Excuse me, please. Miss/Sir, Ms Kováčová/Mr Kováč (oslovenie učiteľky/a).. Hello. I'm Ada. This is my sister Ela. Good morning. I'm John. And this is my friend Luke. Goodbye. See you.</i>	Let me introduce.....	
		Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, potvrdiť informáciu/žiadať potvrdenie informácie, identifikovať niekoho/niečo		
		<i>What lessons have we got today? We've got Slovak, English, Science and PE. Are you good at English? Yes, I am.</i>	<i>Excuse me, where's the library? Is it in this building? Yes, it is. It's on the second floor.</i> How do I get to the bank, please? Could you tell me the way to the...?	
		Opísať: jednoducho opísať osobu/predmet/miesto/činnosť		
		<i>My grandma is very kind and polite. Jim is wearing blue jeans, a green T-shirt and trainers. In my bedroom there's a bookcase, next to my bed.</i>	What...like?/ What...look like? Opis zvierat'a – časti tela	
		Vyjadriť názor: zistiť a vyjadriť názor, vybrať si z ponúkaných možností		
		<i>Do you like.....? Have you got.....?</i>	<i>OK. Yes. What do you think? I think you are right. No. I don't think so. Do you think it's important to take care of animals? I think it's very important. I want to read this book about nature. I don't want to watch TV.</i>	
		Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť vykonať nejakú činnosť		
		<i>I can sing. I can't swim. Can he dance? Yes, he can.</i>		
		Vyjadriť a zistiť želania a pocity: vyjadriť radosť/smútok/lútosť/fyzickú bolesť, zistiť pocity iných		
		<i>Today I am happy. Yesterday I was sad.</i>	<i>I am sorry. Ouch, my leg hurts! What's wrong? Are you OK?.</i> What's the matter?	
Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči				
<i>I like travelling by bus but I don't like planes. I like swimming. I don't like skating. Do you like hot weather? No, I don't like hot weather.</i>	<i>I am interested in... I am fond of...I hate... I don't mind....</i>			

Obsahový štandard	Funkcie jazyka	Zaujať postoj: dať pokyn/príkaz, vyjadriť zákaz, požiadať o povolenie a súhlas, vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa	
		<i>Come here, please. Don't play next to traffic. Can you give me the book? Yes, here you are. No, I can't. I'm sorry.</i>	<i>May I...? Would you mind...? I agree. I don't agree. Me too. Me neither. I don't agree either.</i>
		Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, odpovedať na požiadavky, poďakovať sa, ponúknuť pomoc	
		<i>What can we do? Let's go to the skate park. That's a good idea. That sounds nice. Thank you. I can help you.</i>	<i>What about...? Would you like...? Why don't we...? What about...? Shall we... How about...?</i>
		Korešpondovať: vhodne začať a ukončiť list/e-mail, napísať jednoduchý list/e-mail, napísať krátku textovú správu	
		<i>Dear Jana, How are you? I'm writing to tell you about..., With best wishes, Kate.</i>	
		Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie	
		<i>That's very interesting. That's great. How boring. I don't like it. All the best for your birthday! Hope you have a great birthday! Best wishes for the New Year. Please, come to my party on Saturday. Thanks for the invitation.</i>	
		Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči, začať/rozvinúť/ ukončiť príbeh, reprodukovať príbeh	
			<i>The story was great. It was fun. It was boring. I did not like it. Once upon a time, there was.. This is a story about... It was... There were... The story was about..</i>
Jazyková zložka, jazykové prostriedky	jednotné a množné číslo podstatných mien,		
	Pravidelné tvorenie množného čísla podstatných mien, prípona -s, Nepravidelné tvorenie množného čísla podstatných mien – man-men, woman-women, child-children	Pravidelné tvorenie množného čísla podstatných mien, prípona -es, Nepravidelné tvorenie množného čísla podstatných mien – tooth-teeth, foot-feet, mouse-mice, goose - geese	
	privlastňovacie tvary podstatných mien (father'sbag),		
	Whose is this? This is Peter's book. (privlastňovací pád v spojení s predmetmi dennej potreby)	privlastňovací pád v spojení s členmi rodiny It's Dad's. It's Mum and Dad's.	

Obsahový štandard	Jazyková zložka, jazykové prostriedky	akostné prídavné mená v základnom tvare,	
		hot, cold, hungry, thirsty, happy, tired, angry, scared, brave, nervous, loud, quiet, fast, slow, tidy, kind, naughty, dirty	Lively, noisy, shy, naughty, sporty, friendly, clever, amazing, interesting, useful, beautiful, cute, scary, horrible, nice
		pravidelné stupňovanie krátkych prídavných mien – oboznámenie sa so základmi,	
		Comparative jednoslabičných prídavných mien	Superlatív prídavných jednoslabičných prídavných mien Comparative a superlative viacslabých prídavných mien.
			nepravidelné stupňovanie prídavných mien good, bad,
		vyjadrenie množstva pomocou any, some, a lot of,	
		neurčitý člen a/an	any, some, a lot of, určitý člen the
		osobné a privlastňovacie zámená,	
		Osobné zámená – I, you, he, she, it, we, you, they Privlastňovacie zámená – my, your, her, his, its, our, their	Privlastňovacie zámená – mine, yours, theirs, hers, his, ours
		ukazovacie zámená,	
		This/That is... These / Those are....	
		opytovacie zámená:	
		what, when, who, where, why, which,	how, how much/how many, whose
		slovesá to be, have got v prítomnom čase jednoduchom – <i>oznamovacia veta, kladná a záporná, otázka</i>	
		Väzba There is... There are..+ predložky miesta	Väzba There is... There are..+ predložky miesta + obchody v meste
		modálne sloveso can	modálne sloveso could
		prítomný čas jednoduchý plnovýznamových sloví,	
		to be, have got, help, do, visit, go, have, listen, play, read, write, ride, get up, fly, make, wear, run, watch	finish, lose, teach, shout, wave, talk, wait, smile, travel,
		prítomný čas príbehový,	
		Príbehový tvar sloví - wearing, doing, talking, eating, painting, writing,(slovesá denných aktivít blízkych žiakovi)	Príbehový čas plnovýznamových sloví

Obsahový štandard	Jazyková zložka, jazykové prostriedky	minulý čas jednoduchých základných plnovýznamových slovies	
		Minulý čas pravidelných slovies Minulý čas nepravidelných slovesa <i>byť</i> – was/ were, wasn't/ weren't (aj cca 5 - 8 nepravidelných slovies) – oboznámenie sa so základmi,	Minulý čas nepravidelných slovies cca 25
		oznamovacie, opytovacie,	
		V prítomnom jednoduchom a priebehovom čase, v minulom čase jednoduchom – sloveso <i>byť</i> , modálne sloveso <i>can</i> , rozkazovacie vety- <i>Let's...</i>	Rozkazovacie vety (návrh trávenia voľného času, postup prípravy jedla)
		slovesá like/ love /hate, napr. I like chocolate. I like dancing,	
		love, like hate	can't stand, really like
		príslovky miesta: here, there,	
		príslovky času:	
		sometimes, never, always, yesterday,	usually, often tvorenie prísloviak spôsobu od prídavných mien pomocou prípony -ly
		základné číslovky do 100, radové číslovky first, second, third, fourth, fifth	radové číslovky do 100th dátum základné číslovky do 10,000
		predložky miesta: on, at, in, under, next to, behind, in front of, between,	predložky miesta: next to, opposite
		predložky času: on, at, in,	
		spojka: and	spojky: so. because, but
	Abeceda - hláskovanie		
Sociolingválna zložka	<p>Využívanie základných stratégií v bežných komunikačných situáciách:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odvodenie významu slova/gesta zo sprievodného obrázka, ikonky alebo piktogramu • využívanie sprievodných gest na podporu komunikácie a očný kontakt <p>Rozvíjanie schopnosti vnímať rozmanitosť kultúr prostredníctvom príbehov, reálií, audiovizuálnych podnetov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímanie zvyklostí vo verbálnej a neverbálnej komunikácii v cudzom jazyku (napr. zoznamovanie sa, predstavovanie sa, vítanie, rozlúčenie) • vnímanie základných podobností a rozdielov medzi vlastnou kultúrou a kultúrami krajín, v ktorých sa daným cudzím jazykom hovorí (napr. zvyky, sviatky, hudba) 		

Obsahový štandard	Tematické okruhy	<p>Rodina a spoločnosť: j</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ a ľudia okolo mňa (rodina, spolužiaci, priatelia), osobné údaje (meno, bydlisko, vek), členovia rodiny a priatelia (zovňajšok, charakter). <p>Domov a bývanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ môj domov (byt/dom, kde bývam, miestnosti v byte/ dome, zariadenie bytu/ domu), bývanie v meste a na dedine (opis prostredia) <p>Ľudské telo, starostlivosť o zdravie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ľudské telo (časti tela, vonkajšia charakteristika), jedlo a stravovanie (jedlá a nápoje počas dňa, druhy potravín, stravovacie návyky), starostlivosť o zdravie (životospráva, zdravé stravovanie, pohyb). <p>Vzdelávanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ moja škola (škola, trieda, zariadenie školy/triedy, vyučovacie predmety, pomôcky, rozvrh hodín), ľudia v škole. <p>Odievanie a móda:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ základné druhy oblečenia (popis), výber oblečenia podľa ročného obdobia, môj vkus (čo sa mi páči/nepáči). <p>Doprava a cestovanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ dopravné prostriedky, cesta do školy. <p>Príroda a životné prostredie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ ročné obdobia (počasie, činnosti ľudí podľa ročného obdobia), zvieratá a rastliny (starostlivosť o zvieratá a rastliny), príroda okolo nás. <p>Voľný čas a záľuby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ záľuby (knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry), šport (zimné a letné športy), aktivity voľného času (mimoškolské aktivity, krúžky), režim dňa (pracovný deň, voľný deň, prázdniny). <p>Multikultúrna spoločnosť:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ sviatky (rodinné sviatky, štátne, cirkevné sviatky a pod.), zvyky a tradície v rôznych rodinách, krajinách, význam učenia sa cudzích jazykov. <p>Krajiny, mestá a miesta:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ moja krajina/región/mesto/dedina (zaujímavé miesta); krajina, ktorej jazyk sa učím (zaujímavosti, miesto, ktoré by som rád navštívil) a iné krajiny. <p>Komunikácia a jej formy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ komunikačné prostriedky (mobilný telefón, počítač, sociálne siete) <p>Obchod a služby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ nákupné zariadenia (názvy obchodov), komunikácia pri nakupovaní, platení.
	Druhy textov	<p>úryvky z rozprávok a príbehov, opisy, rozhovory, reklamný materiál, letáky, plagáty, oznámenia, poznámky a pod.</p> <p>osobný list, blahoželanie, pozvánka, email, blog, status, formuláre, brožúry, inzeráty, recepty, ilustrované návody,</p>

Obsahový štandard vyznačený **červenou farbou** je navýšenie oproti ŠVP.

10.2.2 Vzdelávacia oblasť Matematika a informatika

10.2.2.1 Matematika

Vzdelávacia oblasť	Matematika a Informatika
Vyučovací predmet	Matematika
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 132 hodín ročne - 4 hod týždenne 5. ročník 165 hodín ročne - 5 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu

Matematické vzdelávanie na základných školách má primárne vytvárať príležitosti na kultiváciu matematických činností, založených na aktívnom získavaní skúseností, objavovaní, overovaní a zovšeobecňovaní v kontexte matematického obsahu. Integrácia matematických činností do vzdelávania vedie k rozvoju dôležitých vlastností a návykov mysle, akými sú vytrvalosť či presnosť, ale aj k rozvoju sociálnych kompetencií (spolupráca, komunikácia), sebarozvojových kompetencií a kritického myslenia.

Cieľom matematického vzdelávania je vytvoriť veku a schopnostiam primerané podmienky na dosiahnutie rozvinutej matematickej gramotnosti, ďalších doménových gramotností a prierezových spôsobilostí žiakov. Matematická gramotnosť (zjednodušene) je súbor zručností, schopností a znalostí, ktoré umožňujú rozoznať matematickú podstatu problémov a riešiť ich pomocou matematiky. Matematicky gramotný jedinec disponuje kompetenciami, akými sú schopnosť komunikácie v matematike, schopnosť matematizácie, schopnosť používania vhodných reprezentácií, schopnosť logického uvažovania a argumentácie, schopnosť navrhnuť

stratégiu riešenia problému, schopnosť používať symbolický matematický jazyk a schopnosť používať matematické nástroje pri riešení problémov.

Vo vzťahu k čitateľskej gramotnosti, ako jednej z prierezových gramotností, sa matematická gramotnosť prejavuje tým, že žiak vie čítať s porozumením texty slovných úloh. Matematický obsah je v tomto dokumente členený na tri obsahové komponenty: Čísla a operácie s číslami; Závislosti, vzťahy a práca s údajmi; Geometria, ktoré sa ďalej delia na menšie tematické oblasti. Pre každú tematickú oblasť a každý cyklus sú definované pojmy (súbor matematických pojmov a ich vlastností), vzťahy (súbor väzieb medzi pojmi) a postupy (súbor návodov, algoritmov, metód riešenia problémov).

Komponent: Čísla a operácie s číslami

Obsahový komponent Čísla a operácie s číslami poskytuje príležitosti na rozvíjanie rôznorodých predstáv o číslach a ich významoch na nadobudnutie skúseností s operáciami s číslami a s úpravou číselných výrazov, ako aj s riešením aplikačných úloh a problémov s využitím aritmetických operácií a vzťahov medzi nimi.

Komponent: Závislosti, vzťahy a práca s údajmi

Obsahový komponent Závislosti, vzťahy a práca s údajmi je zameraný na rozvíjanie schopností žiakov objavovať pravidlá, závislosti, vzťahy, vedieť ich opísať pomocou algebrických výrazov, rovníc a nerovnic a narábať s údajmi. Narábanie s údajmi znamená vedieť ich vyhľadávať, nachádzať vzťahy a súvislosti medzi nimi, uskutočňovať zber údajov, zaznamenávať ich, usporadúvať a triediť, reprezentovať a interpretovať údaje.

Komponent: Geometria

Obsahový komponent Geometria je zameraný na rozvíjanie geometrického uvažovania žiakov s využitím geometrických reprezentácií. Komponent je zameraný na skúmanie rovinných a priestorových útvarov a vzťahov medzi nimi, na osvojovanie si princípov merania, rozvíjanie schopnosti odhadovať mieru a nadobudnúť praktické zručnosti pri riešení polohových a metrických geometrických úloh, ktoré majú svoje uplatnenie v mnohých profesiách.

Matematické praktiky majú významný podiel na kultivovaní matematického a kritického uvažovania a na rozvíjaní dôležitých osobnostných vlastností, vrátane tzv. mäkkých zručností. V každom z vyššie uvedených obsahových komponentov je dôležité vykonávať také činnosti v

matematike, ktoré umožňujú rozvíjať u žiakov tímovú spoluprácu, komunikačné, argumentačné a prezentačné zručnosti, tvorivé a kritické myslenie, ale zároveň aj vytrvalosť, presnosť, či zmysel pre používanie rôznorodých reprezentácií, techník, stratégií a spôsobov uvažovania. Sú príležitosťou pre vnímanie jedinečnosti a rozmanitosti ľudského myslenia. Matematické praktiky sú členené na tri činnostné jednotky: matematické reprezentácie; matematické modelovanie a matematický jazyk, komunikácia a argumentácia.

Matematické reprezentácie sú zamerané na rozvíjanie schopnosti vyberať, používať a interpretovať vhodné reprezentácie, resp. modely matematických objektov alebo situácií. Reprezentácie pojmov, vzťahov a postupov majú rôznu stupeň abstrakcie (enaktívne, ikonické a symbolické). Na úrovni uvádzania do matematickej gramotnosti je vhodné používať enaktívne a ikonické reprezentácie založené na používaní konkrétnych predmetov, obrázkov, schém, tabuliek a iných znázornení, na úrovni rozvinutej gramotnosti majú formu symbolických reprezentácií v podobe výrazov, rovníc, vzorcov a podobne.

Matematické modelovanie zahŕňa návrh stratégie riešenia problému počnúc pochopením a analýzou problému, matematizáciou problému s využitím matematických reprezentácií, vyriešením matematického problému a reflexiou riešenia v kontexte pôvodnej úlohy. Matematické modelovanie zároveň vyžaduje používanie matematických nástrojov, vrátane elektronických, či digitálnych nástrojov.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia vplývajú na rozvíjanie matematického a kritického uvažovania a sú závislé nielen od úrovne matematickej gramotnosti žiaka. Schopnosť žiakov používať matematický jazyk, komunikovať o hľadaní stratégií a riešení problémov a schopnosť argumentačne podporiť, resp. zamietnuť matematické myšlienky sú dôležitými predpokladmi na aktívne zapojenie sa do spoločenského života.

Ciele predmetu:

1. Disponovať primeraným matematickým aparátom -rozumieť matematickým pojmom, vzťahom a postupom na úrovni zodpovedajúcej edukačným potrebám a schopnostiam žiakov.
2. Používať matematické reprezentácie - používať vhodné modely a reprezentácie matematických pojmov, vzťahov a postupov v rôznych situáciách a interpretovať ich.

3. Navrhnuť stratégie riešenia problémov – transformovať jednoduché problémy reálnych situácií do matematickej podoby (matematizovať ich), navrhnuť, vyhodnotiť a aplikovať rôzne metódy riešenia problémov, prezentovať a posúdiť výsledky v kontexte pôvodného problému a ovládať postupy na kontrolu riešení.
4. Kriticky uvažovať a argumentovať – tvoriť jednoduché predpoklady, navrhovať, kriticky vyhodnocovať a optimalizovať stratégie riešenia matematických problémov, vyvodzovať logické dôsledky a zdôvodňovať riešenie problému, vrátane identifikácie chyby, opravy chyby a jej vnímania ako nevyhnutnej súčasť učenia sa.
5. Používať matematický jazyk a komunikovať – počúvať s porozumením, vecne a presne komunikovať pomocou prirodzeného aj matematického (vrátane symbolického) jazyka, diskutovať o problémoch a tímovo spolupracovať pri riešení matematických úloh.
6. Používať matematické nástroje – zmysluplne vyberať a použiť vhodné matematické nástroje (reálne, elektronické a digitálne pomôcky/nástroje) na reprezentáciu a riešenie problémov a posúdiť ich efektívnosť.

Hlavným cieľom 2. cyklu matematického vzdelávania je, aby žiaci preukázali základy matematickej gramotnosti, disponovali základnými matematickými poznatkami a používali veku a schopnostiam primerané matematické praktiky na riešenie problémov.

Ciele vzdelávania v druhom cykle:

1. Pracovať s prirodzenými číslami, zlomkami, desatinnými číslami a s celými zápornými číslami pri riešení úloh a problémov.
2. Analyzovať, opísať a uplatniť pravidlá vo vzoroch a postupnostiach a riešiť praktické úlohy s využitím závislostí medzi veličinami alebo využitím vzťahov medzi rôznymi jednotkami miery.
3. Zbierať, zaznamenávať, usporiadať a triediť údaje, hľadať vhodnú organizáciu údajov, tvoriť jednoduché frekvenčné tabuľky a grafy a interpretovať výsledky.
4. Riešiť jednoduché kombinatorické a pravdepodobnostné situácie.
5. Analyzovať zložitejšie geometrické útvary v rovine a priestore, využívať polohové a metrické vlastnosti útvarov pri riešení jednoduchých geometrických úloh.
6. Riešiť úlohy na orientáciu v rovine a v priestore a úlohy rozvíjajúce priestorovú predstavivosť.
7. Formulovať zložitejšie logické úvahy, objavovať a vysvetliť chyby v postupe, navrhovať stratégie a riešiť aplikačné úlohy.

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus

MATEMATIKA

1. cieľ: Pracovať s prirodzenými číslami, zlomkami, desatinnými číslami a s celými zápornými číslami pri riešení úloh a problémov. (C1)

4.ročník

5. ročník

Používať prirodzené čísla do 10 000 v rôznych kontextoch a aplikovať poznatky z numerácie do 10 000 pri riešení úloh.
Orientovať sa v číselnom rade a na číselnej osi v obore do 10 000.
Doplniť čísla na číselnú os a naopak priradiť k číslu jeho obraz na číselnej osi.
Porovnať a usporiadať čísla do 10 000 pomocou znakov nerovnosti.
Pomenovať čísla a rády čísel do 10 000.
Aritmeticky zaokrúhliť čísla na desiatky, stovky, tisícky.
Rozkladať čísla na tisícky, stovky, desiatky a jednotky.
Pomenovať základné početové operácie, ich členy, znaky a výsledky operácií.
Sčítavať a odčítavať celé desiatky, stovky, tisícky. Pričítavať celú desiatku, stovku, tisícku k trojčifernému a štvorcifernému číslu. Odčítavať jednociferné číslo, celú desiatku, stovku, tisícku od trojčiferného a štvorciferného čísla.
Písomne sčítavať a odčítavať ľubovoľné prirodzené čísla do 10 000 (výsledok pri sčítaní nepresiahne 10 000).
Riešiť slovné úlohy na písomné sčítanie a odčítanie (o koľko viac?, o koľko menej?, spolu?...).
Kontrolovať riešenie pomocou skúšky správnosti.
Násobiť a deliť prirodzené čísla v obore násobilky do 100 pamäti.
Násobiť a deliť číslom 10, 100 a 1000.
Riešiť slovné úlohy na násobenie a delenie v obore do 100 (koľko krát viac/menej?)
Nájsť súvis medzi násobením a delením.
Použiť zásady poradia početových operácií.
Počítavať jednoduché číselné výrazy s viacerými operáciami bez zátvoriek aj so zátvorkami
Pochopiť násobenie vyšších čísel ako postupné sčítanie rovnakých sčítancov (použiť viacnásobné sčítanie) Pracovať so zlomkami na prípravnej úrovni – určiť a vyfarbiť časť celku v jednoduchých príkladoch.

Používať prirodzené čísla pri riešení problémov, na vyjadrovanie, odôvodňovanie a posudzovanie kvantitatívnych myšlienok a tvrdení.
Používať prirodzené čísla v obore do a nad 1 000 000 v rôznych kontextoch a aplikovať poznatky z numerácie do a nad 1 000 000 pri riešení úloh.
Porovnať a usporiadať čísla do a nad 1 000 000 pomocou znakov nerovnosti.
Narysovať číselnú os s vhodne zvolenou jednotkovou úsečkou.
Určiť, či je číselná os narysovaná správne.
Doplniť prirodzené čísla do a nad 1 000 000 na číselnú os a naopak priradiť k číslu jeho obraz na číselnej osi.
Pomenovať prirodzené čísla do a nad 1 000 000.
Diskutovať o veľkosti čísel, o nekonečne.
Zaokrúhliť prirodzené čísla aritmeticky, nahor a nadol do 1 000 000.
Zapísať číslo v rozvinutom zápise v desiatkovej sústave do 1 000 000.
Zložiť číslo z rozvinutého zápisu čísla do skráteného zápisu.
Používať reprezentácie a poznať význam záporných čísel v bežnom živote a porovnávať celé záporné čísla
Mať predstavu o existencii záporných čísel, opísať ich.
Použiť znak “-”, pri zápise záporných čísel.
Umiestniť obrazy celých záporných čísel na číselnú os v rozsahu (-100;100).
Objaviť vlastnosť opačných čísel na číselnej osi.
Riešiť problémy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov, vlastností a vzťahov medzi operáciami s prirodzenými číslami a modelovať aplikačné úlohy pomocou jednoduchých rovníc, nerovníc, resp. ďalších matematických nástrojov.
Písomne sčítavať a odčítavať ľubovoľné prirodzené čísla do a nad 1 000 000.
Písomne násobiť prirodzené číslo dvoj, trojčiferným číslom.
Uplatniť algoritmus delenia pri delení jedno a dvojciferným prirodzeným číslom so zvyškom aj bezo zvyšku.
Aplikovať vlastnosti operácií (distributívnosť násobenia a delenia vzhľadom na sčítanie a odčítanie) – násobiť a deliť pomocou rozkladu.
Určiť poradie početových operácií a riešiť príklady s viacerými operáciami a zátvorkami.

Výkonový štandard
Žiak vie/dokáže

	<p>Riešiť slovné úlohy na sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie. Vykonať skúšku správnosti v príkladoch so základnými početovými operáciami. Riešiť príklady na základné početové operácie s využitím kalkulačky. Vytvoriť jednoduchú zmysluplnú slovnú úlohu podľa zadania. Vypočítať aritmetický priemer v obore prirodzených čísel. Interpretovať zlomky, identifikovať ich význam a výskyt v bežnom živote, používať ich pri riešení jednoduchých matematických a reálnych problémov na určenie časti celku a počtu prvkov časti celku. Zobrazíť zlomok ako časť celku pomocou obrázka, modelu a naopak obrázku priradiť zlomok, ktorý predstavuje. Pomenovať časti zlomku. Prečítať a zapísať jednoduché zlomky. Rozdeliť celok na rovnaké časti. Vypočítať spamäti časť prislúchajúcu celku v jednoduchých príkladoch (napr. pol hodiny = 30 minút). Používať a interpretovať desatinné čísla v reálnych situáciách, vykonávať jednoduché operácie s desatinnými číslami a využívať ich pri premenách jednotiek. Pomenovať jednotlivé časti desatinného čísla. Uviesť oblasti života s využitím desatinných čísel. Zapísať a prečítať desatinné číslo (pozn. s najnižším rádom stotín). Určiť desatinné rády - desatiny, stotiny. Porovnať a usporiadať desatinné čísla s rovnakým počtom desatinných miest. Porovnať a usporiadať desatinné čísla s nerovnakým počtom desatinných miest dopísaním núl za poslednú číslicu v desatinnej časti. Aplikovať sčítanie a odčítanie desatinných čísel na príkladoch napr. s eurami a centami, alebo teplotou.</p>
--	--

Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	2. cieľ: Analyzovať, opísať a uplatniť pravidlá vo vzoroch a postupnostiach a riešiť praktické úlohy s využitím závislostí medzi veličinami alebo využitím vzťahov medzi rôznymi jednotkami miery. (C2)	
	4. ročník	5. ročník
	<p><i>Správne dopĺňať postupnosti čísel.</i></p> <p><i>Identifikovať, opísať a aplikovať princíp postupnosti podľa logického usporiadania (vzory tvorené znakmi, symbolmi, obrázkami, číslami, slovami) a nachádzať ich reprezentácie v rôznych oblastiach života.</i></p> <p><i>Zdôvodniť zaradenie a poradie prvkov vo vzore a postupnosti.</i></p> <p><i>Riešiť jednoduché rovnice (so zakrytým číslom), hľadať neznáme číslo. (použiť opačnú operáciu na vyriešenie úlohy).</i></p> <p><i>Riešiť aplikačné úlohy súvisiace s časom.</i></p> <p><i>Aktívne používať jednotky času v komunikácii.</i></p> <p><i>Odhadnúť dĺžku úsečky, vzdialenosti medzi dvoma bodmi v reálnom živote.</i></p> <p><i>Premeniť jednotky dĺžky (aj zmiešané premeniť na jednu).</i></p> <p><i>Identifikovať a opísať závislosti medzi dvoma veličinami priamej úmernosti.</i></p> <p><i>Uviesť príklad na priamu úmernosť.</i></p>	<p><i>Objavovať, identifikovať a uplatňovať závislosti a vzťahy v matematických a aplikovaných zložitejších vzoroch a postupnostiach.</i></p> <p><i>Doplniť chýbajúce členy na základe identifikácie vzoru, alebo číselnej postupnosti.</i></p> <p><i>Tvoriť vzory a numerické postupnosti podľa pravidla.</i></p> <p><i>Tvoriť vlastné vzory a postupnosti.</i></p> <p><i>Identifikovať a opraviť chyby vo vzore alebo postupnosti.</i></p> <p><i>Používať rôzne reprezentácie na vyjadrenie postupnosti – čísla, slová, obrázky, symboly.</i></p> <p><i>Riešiť rovnice (so zakrytým číslom), hľadať neznáme číslo. (použiť opačnú operáciu na vyriešenie úlohy).</i></p> <p><i>Riešiť praktické úlohy vyžadujúce odhady a prevody jednotiek času, hmotnosti a objemu.</i></p> <p><i>Premeniť jednotky času.</i></p> <p><i>Premeniť jednotky hmotnosti.</i></p> <p><i>Odhadnúť hmotnosť bežných vecí a overiť hmotnosť pomocou váhy.</i></p> <p><i>Objavovať priamu úmernosť v reálnom živote a opísať ju matematickým jazykom a využiť matematické nástroje pri riešení úloh s priamou úmernosťou.</i></p> <p><i>Vysvetliť závislosť medzi dvoma veličinami priamej úmernosti.</i></p> <p><i>Zostrojiť tabuľku priamej úmernosti a vedieť ju rozšíriť.</i></p> <p><i>Načrtnúť graf priamej úmernosti v štvorcovej sieti.</i></p> <p><i>Riešiť jednoduché slovné úlohy na priamu úmernosť.</i></p>

Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	3. cieľ: Zbierať, zaznamenávať, usporiadať a triediť údaje, hľadať vhodnú organizáciu údajov, tvoriť jednoduché frekvenčné tabuľky a grafy a interpretovať výsledky. (C3)	
	4. ročník	5. ročník
	<p><i>Zaznamenať frekvenciu javu.</i></p> <p><i>Zozbierať, usporiadať a triediť údaje.</i></p> <p><i>Vytvoriť tabuľku s daným počtom stĺpcov a riadkov a doplniť do tabuľky chýbajúce údaje.</i></p> <p><i>Pomenovať riadky a stĺpce.</i></p> <p><i>Orientovať sa a čítať údaje z tabuľky.</i></p> <p><i>Orientovať sa a čítať údaje zo stĺpcového grafu.</i></p>	<p><i>Zbierať reálne a kontextovo relevantné údaje na základe pozorovania, merania alebo jednoduchého experimentu, prezentovať ich pomocou frekvenčných tabuliek, diagramov a aritmetického priemeru a interpretovať údaje z reálneho života v jednoduchých súvislostiach.</i></p> <p><i>Riešiť aplikačné úlohy vyžadujúce zber a triedenie údajov.</i></p> <p><i>Navrhnuť a vytvoriť tabuľku s kvantitatívnymi alebo kvalitatívnymi údajmi.</i></p> <p><i>Vytvoriť stĺpcový graf v štvorcovej sieti.</i></p> <p><i>Odhadnúť aritmetický priemer údajov a overiť ho výpočtom (aj pomocou kalkulačky).</i></p>
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	4. cieľ: Riešiť jednoduché kombinatorické a pravdepodobnostné situácie. (C4)	
	4.ročník	5.ročník
	<p><i>Vytvoriť a aplikovať systém na vypisovanie všetkých možností.</i></p> <p><i>Určiť počet možností kombinatorickej situácie manipulačnou činnosťou s predmetmi, vypisovaním všetkých možností alebo použitím tabuľky či grafu.</i></p> <p><i>Nájsť chýbajúce možnosti.</i></p> <p><i>Tvoriť dvoj-, troj- a štvorciferné čísla z danej množiny čísel.</i></p> <p><i>Tvoriť dvoj-, troj- a štvorprvkové množiny z danej množiny predmetov/symbolov/farieb a podobne.</i></p>	<p><i>Modelovať a riešiť jednoduché pravdepodobnostné situácie vykonávaním experimentov, odhadovať a overovať ich výsledky, rozpoznávať ich v reálnom živote a posúdiť pravdepodobnosť udalostí.</i></p> <p><i>Modelovať a riešiť jednoduché kombinatorické situácie pomocou organizačného princípu, odhadovať a overovať ich výsledky, rozpoznávať ich v reálnom živote a hľadať stratégie na ich riešenie.</i></p> <p><i>Usporiadať prvky s opakovaním a bez opakovania.</i></p> <p><i>Systematicky usporiadať daný malý počet prvkov podľa predpisu.</i></p> <p><i>Vybrať skupinu prvkov s danou vlastnosťou.</i></p> <p><i>Objavovať a skúmať pravdepodobnosť pomocou hier, pokusov a pozorovaní.</i></p> <p><i>Vysloviť predpoklad o pravdepodobnosti nejakej udalosti (viac alebo menej pravdepodobná udalosť).</i></p> <p><i>Overiť pravdepodobnostný predpoklad pomocou jednoduchého experimentu.</i></p>

5. cieľ: Analyzovať zložitejšie geometrické útvary v rovine a priestore, využívať polohové a metrické vlastnosti útvarov pri riešení jednoduchých geometrických úloh. (C5)		
4.ročník	5.ročník	
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	<p><i>Narysovať a pomenovať základné geometrické útvary - bod, priamku, úsečku, polpriamku, kruh, kružnicu.</i></p> <p><i>Odmerať a narysovať úsečku danej dĺžky.</i></p> <p><i>Používať jednotky dĺžky.</i></p> <p><i>Vypočítať a narysovať súčet, rozdiel a násobok úsečiek - graficky a numericky.</i></p> <p><i>Vypočítať obvod trojuholníka štvorca a obdĺžnika ako súčet strán.</i></p> <p><i>Rozlíšiť a pomenovať rovinné geometrické útvary. (trojuholník, štvoruholník, mnohoúhelník, kruh kružnica).</i></p> <p><i>Vyznačiť uhlopriečky, protíahlé a susedné strany vo štvorci a obdĺžniku.</i></p> <p><i>Určiť, vyznačiť a pomenovať stred, polomer a priemer kružnice a kruhu.</i></p> <p><i>Narysovať trojuholník – pomocou pravítka.</i></p> <p><i>Narysovať ďalšie mnohoúhelníky v štvorcovej sieti.</i></p> <p><i>Rozlišovať a určovať priestorové útvary – kocka, kváder.</i></p> <p><i>Ukázať a pomenovať vrcholy, hrany a steny kocky a kvádra.</i></p> <p><i>Identifikovať osovo súmerné útvary.</i></p> <p><i>Dokresliť obrázok podľa osovej súmernosti.</i></p> <p><i>Nájsť súvislosť medzi rovinnými a priestorovými útvarmi</i></p>	<p><i>Rozlišovať, pomenovať a opísať rovinné a priestorové útvary pomocou ich významných prvkov a charakteristických vlastností a objavovať súvislosti medzi rovinnými a priestorovými útvarmi .</i></p> <p><i>Pomenovať a roztriediť mnohoúhelníky podľa počtu vrcholov, strán alebo uhlov.</i></p> <p><i>Zapísať pomocou symboliky bod, úsečku, veľkosť úsečky, priamku, polpriamku, leží, neleží.</i></p> <p><i>Zapísať kruh, kružnicu pomocou symboliky.</i></p> <p><i>Riešiť jednoduché geometrické problémy s využitím uhlov a pochopiť podstatu porovnávania uhlov a operácií s uhlami.</i></p> <p><i>Opísať a pomenovať prvky uhla.</i></p> <p><i>Pochopiť vzťah medzi kolmicami a pravým uhlom.</i></p> <p><i>Pochopiť vzťah medzi priamkami a priamym uhlom.</i></p> <p><i>Pochopiť vzťah medzi pravým a priamym uhlom.</i></p> <p><i>Odhadnúť veľkosť uhla a určiť, či je uhol väčší alebo menší ako pravý.</i></p> <p><i>Modelovať súčet a rozdiel uhlov pomocou prenášania.</i></p> <p><i>Modelovať os uhla.</i></p> <p><i>Využívať jednoduché geometrické vzťahy, polohové a metrické vlastnosti geometrických útvarov pri riešení jednoduchých konštrukčných úloh pomocou vhodných nástrojov</i></p> <p><i>Narysovať pomocou pravítka s ryskou kolmice a zapísať kolmice pomocou symboliky.</i></p> <p><i>Narysovať pomocou dvojice pravítok alebo trojuholníka s ryskou rovnobežné priamky a zapísať rovnobežky pomocou symboliky.</i></p> <p><i>Nájsť a vyznačiť priesečníky, prieniky geometrických útvarov a zapísať prienik symbolicky.</i></p> <p><i>Zostrojiť kružnicu, kruh s daným polomerom.</i></p> <p><i>Nájsť stred úsečky pomocou kružidla.</i></p> <p><i>Narysovať trojuholník, štvorec, obdĺžnik daných rozmerov.</i></p> <p><i>Overiť, či sa dá trojuholník zostrojiť s využitím trojuholníkovej nerovnosti.</i></p> <p><i>Identifikovať rozdiel medzi štvorcom a obdĺžnikom.</i></p> <p><i>Zostrojiť kruh a kružnicu s daným polomerom.</i></p> <p><i>Zostrojiť sústredné kružnice s danými polomerami.</i></p> <p><i>Rysovať jednoduché konštrukcie podľa zápisu v symbolike alebo slovne.</i></p>

	<p><i>Rysovať mnohouholníky v štvorcovej sieti.</i></p> <p><i>Identifikovať osovo súmerné útvary, nájsť a vyznačiť os súmernosti.</i></p> <p>Určovať mieru jednoduchých rovinných a priestorových útvarov pomocou vlastných a univerzálnych jednotiek dĺžky, obvodu, obsahu a objemu a používať ju v reálnom kontexte.</p> <p><i>Vypočítať obvod trojuholníka štvorca a obdĺžnika podľa vzorca.</i></p> <p><i>Vypočítať dĺžku chýbajúcej strany trojuholníka ak pozná obvod a dĺžky dvoch zvyšných strán.</i></p> <p><i>Vypočítať dĺžku chýbajúcej strany štvorca ak pozná jeho obvod.</i></p> <p><i>Vypočítať dĺžku chýbajúcej strany obdĺžnika ak pozná obvod a dĺžku jednej strany.</i></p> <p><i>Vypočítať polomer kruhu, kružnice ak pozná priemer a naopak.</i></p> <p><i>Premieňať jednotky dĺžky v konštrukčných úlohách, pri výpočte obvodu.</i></p> <p><i>Riešiť slovné úlohy na výpočet obvodu geometrických útvarov, aj s premenou jednotiek dĺžky.</i></p> <p><i>Rozlišovať a určovať priestorové útvary – kocka, kváder, valec, ihlan, kužeľ, guľa.</i></p> <p><i>Načrtnúť kocku a kváder v štvorcovej sieti.</i></p> <p><i>Určiť počet vrcholov, hrán, stien kocky, kvádra a ihlanu (aj s využitím modelov).</i></p> <p><i>Pomenovať prvky kvádra a kocky.</i></p> <p><i>Odmerať objem telesa pomocou odmerného valca.</i></p> <p><i>Používať jednotky objemu - mililiter, deciliter, liter.</i></p> <p>Určovať súmerné útvary a určovať zhodné útvary, používať osovú súmernosť a posunutie v jednoduchých aplikačných úlohách a hrách.</p> <p><i>Zostrojiť obraz bodu, úsečky a kružnice v osovej súmernosti.</i></p> <p><i>Zostrojiť obraz mnohouholníka v osovej súmernosti v štvorcovej sieti.</i></p> <p><i>Určiť počet osí súmernosti útvarov.</i></p> <p><i>Určiť smer a veľkosť posunutia.</i></p> <p><i>Zakresliť výsledok posunutia na základe smeru a veľkosti posunutia jednoduchého útvaru.</i></p>
--	--

		6. cieľ: Riešiť úlohy na orientáciu v rovine a v priestore a úlohy rozvíjajúce priestorovú predstavivosť (C6)	
		4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže		<p>Rozhodnúť o incidencii bodov s geometrickým útvarom – patrí/ nepatrí, leží/neleží. Nakresliť plán jednoduchej stavby z kociek v štvorcovej sieti a postaviť stavbu z kociek podľa plánu. Určiť počet kociek v stavbe. Opraviť chybu v pláne stavby z kociek, alebo v stavbe z kociek. Zväčšovať a zmenšovať rovinné útvary v štvorcovej sieti. Nájsť súvislosť medzi rovinnými a priestorovými útvarmi.</p>	<p>Zväčšovať a zmenšovať zložitejšie rovinné útvary v štvorcovej sieti. Objavovať súvislosti medzi rovinnými a priestorovými útvarmi a riešiť problémy zaznamenávania jednoduchých stavieb z kociek. Rozhodnúť o incidencii bodov s uhlami – patrí/ nepatrí, leží/neleží. Nakresliť plán jednoduchej stavby a telesa z kociek v štvorcovej sieti a postaviť stavbu a teleso z kociek podľa plánu. Opraviť chybu v pláne stavby z kociek, alebo v stavbe z kociek. Priradiť ku plánu správnu stavbu alebo teleso. Vytvoriť plán vlastnej stavby alebo telesa. Postaviť rôzne stavby z daného počtu kociek a diskutovať o počte možností ich zostavenia. Orientovať sa v priestore, opísať a zaznamenať polohu a pohyb v priestore.</p>

		7. cieľ: Formulovať zložitejšie logické úvahy, objavovať a vysvetliť chyby v postupe, navrhovať stratégie a riešiť aplikačné úlohy. (C7)	
		4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže		<p>Identifikovať a zdôvodniť pravdivosť a nepravdivosť tvrdenia. Riešiť aplikačné úlohy súvisiace s tabuľkou a časom. Riešiť aplikačné úlohy súvisiace s orientáciou v tabuľke a stĺpcovom grafe. Riešiť slovné úlohy s neprázdny prienikom. Riešiť úlohy na sčítanie a odčítanie v ktorých sa využíva analógia odčítania.</p>	<p>Používať matematické nástroje výrokovej logiky a množín na riešenie problémov, na komunikáciu a argumentáciu v súvislostiach. Rozhodnúť o udalosti ako istej, alebo nemožnej. Diskutovať o pravdepodobnosti udalosti. Riešiť aplikačné úlohy súvisiace s tabuľkou a rôznymi mierami. Riešiť aplikačné úlohy s interpretáciou pomocou tabuliek, grafov alebo diagramov. Riešiť aplikačné úlohy súvisiace so zberom údajov a ich triedením.</p>

Obsahový štandard	Komponenty	4.ročník	5. ročník
	Čísla a operácie	<p>Rozširovanie oboru prirodzených čísel (C1)</p>	<p>Pojmy: Aktívne: zaokrúhľovanie, zaokrúhľovanie nahor a nadol, približne, presne. Pasívne: rozklad čísel; rád číslice a čísla; Vzťahy:</p>

		<p>Porovnávanie, usporiadanie (vzostupné/zostupné) primerane veľkých prirodzených čísel.</p> <p>Postupy: Používanie pozičného a rozvinutého zápisu prirodzeného čísla do 10 000, skladanie a rozkladanie prirodzeného čísla; zaokrúhľovanie primerane veľkých prirodzených čísel na daný rád, zaokrúhľovanie nahor/nadol;</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie reprezentácií prirodzených čísel do 10 000; voľba vhodnej číselnej osi na znázornenie prirodzených čísel do 10 000; znalosť reprezentácií a reálnych interpretácií celých čísel.</p> <p>matematické modelovanie – riešenie úloh s primerane veľkými prirodzenými číslami, používanie odhadu a zaokrúhľovania pri riešení reálnych problémov s primerane veľkými prirodzenými číslami.</p> <p>matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a písanie primerane veľkých prirodzených čísel; komunikácia o primerane veľkých prirodzených číslach pri riešení úloh;</p>	<p>Porovnávanie, usporiadanie (vzostupné/zostupné) primerane veľkých prirodzených čísel; pozičný a rozvinutý zápis prirodzeného čísla do milión; vlastnosť navzájom opačných čísel; porovnávanie a usporiadanie celých čísel.</p> <p>Postupy: Používanie pozičného a rozvinutého zápisu prirodzeného čísla, skladanie a rozkladanie prirodzeného čísla do a nad 1 000 000; zaokrúhľovanie primerane veľkých prirodzených čísel na daný rád, zaokrúhľovanie nahor/nadol; znázornenie celých záporných čísel na číselnej osi, porovnávanie a usporadúvanie celých čísel; modelovanie sčítania a odčítania celých čísel na prípravnej úrovni.</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie reprezentácií prirodzených čísel do a nad 1 000 000; voľba vhodnej číselnej osi na znázornenie prirodzených čísel do a nad milión a na znázornenie celých čísel v rozsahu $(-100, 100)$; znalosť reprezentácií a reálnych interpretácií celých čísel.</p> <p>matematické modelovanie – modelovanie a riešenie situácií s prázdny aj neprázdny prienikom, riešenie úloh s primerane veľkými prirodzenými číslami, používanie odhadu a zaokrúhľovania pri riešení reálnych problémov s primerane veľkými prirodzenými číslami.</p> <p>matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a písanie primerane veľkých prirodzených čísel; komunikácia o primerane veľkých prirodzených číslach pri riešení úloh; používanie znaku "-" pre zápis záporného čísla, čítanie a písanie celých čísel v intervale $(-100, 100)$.</p>
	<p>Základy práce so zlomkami (C1)</p>	<p>Pojmy: Aktívne: zlomok</p> <p>Vzťahy: Ekvivalencnosť zlomkov (na modeloch); porovnávanie a usporiadanie (pomocou modelov)</p> <p>Postupy:</p>	<p>Pojmy: Aktívne: zlomok, zlomková čiara, čitateľ, menovateľ.</p> <p>Vzťahy: Ekvivalencnosť zlomkov (na modeloch); porovnávanie a usporiadanie zlomkov (pomocou modelov).</p> <p>Postupy:</p>

		<p>Používanie modelov zlomkov pri porovnávaní a usporadúvaní; vyznačenie a identifikácia rôzne zapísaných zlomkov, ktoré predstavujú tú istú časť celku (ekvivalentnosť zlomkov);</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie geometrických modelov zlomkov (úsečkový, obdĺžnikový a kruhový) používanie predmetov na tvorbu reprezentácií pri určovaní počtu prvkov časti celku.</p> <p>matematické modelovanie – riešenie jednoduchých slovných úloh so zlomkami na určenie časti celku a počtu prvkov časti celku s porozumením;</p> <p>matematický jazyk, komunikácia a argumentácia - používanie proporčných vzťahov vyjadrených zlomkom v komunikácii a argumentácii; vysvetľovanie významu a použitie zlomkov v jednoduchých súvislostiach.</p>	<p>Vyznačenie a určenie zlomku ako čísla na číselnej osi medzi 0 a 1; určenie počtu prvkov časti celku; určenie celku, ak je daná jeho časť; sčítanie a odčítanie zlomkov s rovnakým menovateľom alebo s využitím ekvivalentných zlomkov v obore kladných čísel.</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie geometrických modelov zlomkov (úsečkový, obdĺžnikový a kruhový) na porovnávanie, usporiadanie a jednoduché sčítanie a odčítanie zlomkov; používanie modelu číselnej osi na znázornenie zlomku; používanie predmetov na tvorbu reprezentácií pri určovaní počtu prvkov časti celku.</p> <p>matematické modelovanie – riešenie jednoduchých slovných úloh so zlomkami na určenie časti celku a počtu prvkov časti celku s porozumením; využívanie modelu ekvivalentných zlomkov pri sčítaní a odčítaní v obore kladných čísel.</p> <p>matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a zapisovanie zlomkov, početové operácie so zlomkami; používanie proporčných vzťahov vyjadrených zlomkom v komunikácii a argumentácii; vysvetľovanie významu a použitie zlomkov v jednoduchých súvislostiach.</p>
	<p>Základy práce s desatinnými číslami (C1)</p>		<p>Pojmy: Aktívne: desatinné číslo, desatinná čiarka, desatinné miesto</p> <p>Vzťahy: Desatinné číslo ako alternatívny zápis desatinného zlomku; porovnávanie, usporiadanie a zaokrúhľovanie (nahor/nadol) desatinných čísel; súvis desatinných a prirodzených čísel.</p> <p>Postupy: Používanie písomných, pamäťových a elektronických algoritmov sčítania a odčítania v obore desatinných čísel; násobenie a delenie desatinných čísel číslami 10, 100 a 1 000; riešenie aplikačných úloh s desatinnými číslami (napr. premeny peňažných jednotiek, jednotiek dĺžky a hmotnosti).</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie:</p>

			<p>používanie vhodných reálnych reprezentácií desatinných čísel, voľba a používanie vhodnej číselnej osi na znázornenie desatinných čísel, na ich porovnávanie, usporiadanie a zaokrúhľovanie.</p> <p>matematické modelovanie: riešenie matematických a aplikačných úloh pomocou desatinných čísel s využitím sčítania a odčítania desatinných čísel; overovanie správnosti výsledkov pomocou navzájom opačných operácií s desatinnými číslami.</p> <p>matematický jazyk, komunikácia, argumentácia: čítanie, zapisovanie a znázorňovanie desatinných čísel; vysvetľovanie jednoduchých súvislostí medzi desatinnými číslami a desatinnými zlomkami; interpretovanie výsledkov riešenia úloh s desatinnými číslami a diskutovanie o relevantnosti výsledkov v kontexte aplikačnej úlohy.</p>
	<p><i>Číselné výrazy a jednoduché rovnice a nerovnice v riešení úloh (C2.C7)</i></p>	<p>Pojmy: Aktívne: súčet, sčítanec, rozdiel, menšenec, menšiteľ; súčin, činiteľ, podiel, delenec, deliteľ Pasívne:</p> <p>Vzťahy: Vlastnosti operácií (komutatívnosť a asociatívnosť sčítania a násobenia; distributívnosť násobenia a delenia vzhľadom na sčítanie a odčítanie); vzťahy medzi operáciami, poradie operácií.</p> <p>Postupy: Pamäťové, písomné a elektronické algoritmy operácií – sčítanie a odčítanie s primerane veľkými prirodzenými číslami, riešenie jednoduchých aj zložených slovných úloh na sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie, vrátane nepriamo formulovaných slovných úloh; tvorba jednoduchých slovných úloh podľa vzoru alebo matematickej reprezentácie; riešenie jednoduchých rovníc.</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – znalosť, výber a použitie reprezentácií aritmetických operácií. matematické modelovanie – rozhodovanie o použití a aplikovanie aritmetických operácií v obore prirodzených čísel na modelovanie a</p>	<p>Pojmy: Aktívne: súčet, sčítanec, rozdiel, menšenec, menšiteľ; súčin, činiteľ, podiel, delenec, deliteľ, zvyšok. Pasívne: neúplný podiel, neznáma.</p> <p>Vzťahy: Vlastnosti operácií (komutatívnosť a asociatívnosť sčítania a násobenia; distributívnosť násobenia a delenia vzhľadom na sčítanie a odčítanie); vzťahy medzi operáciami, poradie operácií.</p> <p>Postupy: Pamäťové, písomné a elektronické algoritmy operácií – sčítanie a odčítanie s primerane veľkými prirodzenými číslami, násobenie prirodzeného čísla dvojciferným a trojciferným číslom, delenie prirodzeného čísla jednociferným aj dvojciferným deliteľom bezo zvyšku aj so zvyškom; určenie a dodržiavanie poradia operácií a pravidiel pre počítanie so zátvorkami; identifikácia a oprava chýb v úprave a aplikácii aritmetických výrazov v riešení úloh; riešenie jednoduchých aj zložených slovných úloh na sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie, vrátane nepriamo formulovaných slovných úloh; tvorba jednoduchých slovných úloh podľa vzoru alebo matematickej reprezentácie; riešenie jednoduchých rovníc a nerovnic a skúška správnosti.</p>

		<p>matematizáciu reálnych situácií; navrhovanie a vyberanie stratégie riešenia aplikačných úloh, využívanie vlastností a vzťahov medzi operáciami a dodržiavanie postupu riešenia slovných úloh; modelovanie matematických problémov pomocou jednoduchých rovníc a ich riešenie primeranými metódami.</p> <p>matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – aktívne využívanie reprezentácií aritmetických operácií pri formulácii a interpretácii problémov; diskutovanie o vlastnostiach aritmetických operácií a ich použitie pri riešení problémov; vysvetľovanie zástupného symbolu alebo neznámej v jednoduchej rovnici; diskutovanie o zmysluplnosti výsledkov riešenia aplikačných úloh.</p>	<p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – znalosť, výber a použitie reprezentácií aritmetických operácií.</p> <p>matematické modelovanie – rozhodovanie o použití a aplikovanie aritmetických operácií v obore prirodzených čísel na modelovanie a matematizáciu reálnych situácií; navrhovanie a vyberanie stratégie riešenia aplikačných úloh, využívanie vlastností a vzťahov medzi operáciami a dodržiavanie postupu riešenia slovných úloh; modelovanie matematických problémov pomocou jednoduchých rovníc a nerovníc a ich riešenie primeranými metódami.</p> <p>matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – aktívne využívanie reprezentácií aritmetických operácií pri formulácii a interpretácii problémov; diskutovanie o vlastnostiach aritmetických operácií a ich použitie pri riešení problémov; vysvetľovanie zástupného symbolu alebo neznámej v jednoduchej rovnici alebo nerovnici; diskutovanie o zmysluplnosti výsledkov riešenia aplikačných úloh.</p>
--	--	--	--

Obsahový štandard		Komponenty	4.ročník	5. ročník
Závislosti, vzťahy a práca s údajmi	<p>Základy práce so vzormi a postupnosťami (C2,C7)</p>	<p>Pojmy: Aktívne: pravidlo</p> <p>Pasívne: vzor, postupnosť čísel</p> <p>Vzťahy: Pravidlo a vlastnosti číselného alebo iného vzoru/postupnosti.</p> <p>Postupy: Objavovanie pravidiel vzorov a postupností a ich aplikovanie; identifikácia jadra a pravidla vzoru alebo numerickej postupnosti; tvorba vzorov a číselných postupností podľa daného pravidla, použitie pravidla na doplnenie chýbajúceho člena/časti opakujúceho sa, rastúceho vzoru (napr. olo, ollo, ollo, ..) alebo číselnej postupnosti; identifikácia a oprava chyby vo vzore alebo číselnej postupnosti.</p>	<p>Pojmy: Aktívne: pravidlo</p> <p>Pasívne: vzor, postupnosť čísel</p> <p>Vzťahy: Pravidlo a vlastnosti číselného alebo iného vzoru/postupnosti.</p> <p>Postupy: Objavovanie pravidiel vzorov a postupností a ich aplikovanie; identifikácia jadra a pravidla vzoru alebo numerickej postupnosti; tvorba vzorov a číselných postupností podľa daného pravidla, použitie pravidla na doplnenie chýbajúceho člena číselnej postupnosti; identifikácia a oprava chyby vo vzore alebo číselnej postupnosti; tvorba vlastných vzorov a postupností.</p>	

		<p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie a tvorba reprezentácií vzorov (opakujúcich sa aj rastúcich) a postupností (tvorených symbolmi, obrázkami, slovami, číslami). matematické modelovanie – analyzovanie a porovnávanie náročnejších vzorov s aplikovanými viacerými pravidlami alebo s viacerými správnymi riešeniami. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – komunikácia a diskutovanie o vlastnostiach vzorov a číselných postupností; zdôvodňovanie zaradenia a poradia prvkov vo vzore a postupnosti.</p>	<p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie a tvorba reprezentácií vzorov (opakujúcich sa aj rastúcich) a postupností (tvorených symbolmi, obrázkami, slovami, číslami). matematické modelovanie – analyzovanie a porovnávanie náročnejších vzorov s aplikovanými viacerými pravidlami alebo s viacerými správnymi riešeniami; nachádzanie vzorov v realite a ich matematické opísanie pomocou vybraných vhodných symbolov. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – komunikácia a diskutovanie o vlastnostiach vzorov a číselných postupností; zdôvodňovanie zaradenia a poradia prvkov vo vzore a postupnosti.</p>
	<p>Rozšírené nástroje na prácu so závislosťami a vzťahmi (C2,7)</p>	<p>Pojmy: Aktívne: súčet, rozdiel, súčin, podiel, "o _ viac/menej", "_ -krát viac/menej", "_ násobok", Pasívne: číselný výraz. Vzťahy: Závislosti medzi dvomi veličinami v priamej úmernosti. Postupy: Vyčísľovanie číselných výrazov s použitím zátvoriek; Vyjadrovanie matematických vzťahov pomocou symboliky aritmetiky; doplnenie alebo rozšírenie tabuľky priamej úmernosti. Matematické praktiky: matematické reprezentácie – znalosť a používanie reprezentácií priamej úmernosti (tabuľka), znalosť a používanie reálnych reprezentácií jednotiek času. matematické modelovanie – spoľahlivé používanie aritmetických operácií a vyčíslenie číselných výrazov pri matematizácii a riešení úloh; využívanie predstáv a skúseností s jednotkami času. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – vyjadrovanie aritmetických vzťahov slovne a naopak; interpretovanie a zapísanie slovne vyjadrených aritmetických vzťahov; používanie aritmetickej symboliky (zátvorky a znaky</p>	<p>Pojmy: Aktívne: súčet, rozdiel, súčin, podiel, "o _ viac/menej", "_ -krát viac/menej", "_ násobok", hmotnosť, gram, dekagram, kilogram, tona; objem, mililiter, deciliter, liter. Pasívne: číselný výraz. Vzťahy: Závislosti medzi dvomi veličinami v priamej úmernosti; vzťahy medzi časovými, hmotnostnými, objemovými jednotkami. Postupy: Vyčísľovanie číselných výrazov s použitím zátvoriek; vyjadrovanie matematických vzťahov pomocou symboliky aritmetiky; doplnenie alebo rozšírenie tabuľky priamej úmernosti; znázorňovanie údajov z tabuľky priamej úmernosti ako množiny bodov alebo priamky v súradnicovej sústave; premeny jednotiek času, hmotnosti a objemu; zmiešané jednotky a zložitejšie premeny (nielen susedné); odhadovanie hmotnosti a objemu (rádovo). Matematické praktiky: matematické reprezentácie – znalosť a používanie reprezentácií priamej úmernosti (tabuľka, graf priamej úmernosti); znalosť a používanie reálnych reprezentácií jednotiek hmotnosti a objemu. matematické modelovanie – spoľahlivé používanie aritmetických operácií a vyčíslenie číselných výrazov pri matematizácii a riešení úloh; navrhovanie stratégie a riešenie slovných úloh na priamu úmernosť pomocou reprezentácií (tabuľky, grafy, matematické zápisy); využívanie predstáv a skúseností s jednotkami hmotnosti a</p>

		<p>operácií) na zápis vzťahov vyjadrených slovne a ich vyčíslenie, aktívne používanie jednotiek času v komunikácii</p>	<p>objemu pre odhadovanie a riešenie praktických úloh vyžadujúcich prevody týchto jednotiek.</p> <p>matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – vyjadrovanie aritmetických vzťahov slovne a naopak; interpretovanie a zapísanie slovne vyjadrených aritmetických vzťahov; používanie aritmetickej symboliky (zátvorky a znaky operácií) na zápis vzťahov vyjadrených slovne a ich vyčíslenie; slovné opisovanie priamej úmernosti, interpretovanie súvislostí medzi priamo úmernými veličinami a zdôvodňovanie riešenia úloh s priamou úmernosťou; aktívne používanie jednotiek hmotnosti a objemu v komunikácii</p>
	<p>Rozšírené kombinatorické postupy a nástroje (C4,C7)</p>	<p>Pojmy: Pasívne: možnosť, počet možností, systém.</p> <p>Vzťahy: Pravidlá usporiadania viacerých prvkov, organizačný princíp usporiadania prvkov.</p> <p>Postupy: Vytvorenie a aplikovanie organizačného princípu (systému) na vypisovanie všetkých možností; určovanie počtu možností kombinatorickej situácie manipulačnou činnosťou s predmetmi, vypisovaním všetkých možností alebo použitím tabuľky či grafu; hľadanie chýbajúcej možnosti; tvorba dvoj-, troj- a štvorciferných čísel z danej množiny čísel, tvorba dvoj-, troj- a štvorprvkových množín z danej množiny predmetov/symbolov/fariieb atď.</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – vyberanie a používanie vhodných reprezentácií kombinatorickej situácie (zoznam, tabuľka, graf, schéma). matematické modelovanie – voľba stratégie riešenia jednoduchej kombinatorickej úlohy a jej úprava v priebehu riešenia podľa potreby.</p>	

		matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – opisovanie, zaznamenávanie a zdôvodňovanie systému usporiadania a vypisovania možností v kombinatorických situáciách.	
	Riešenie jednoduchých pravdepodobnostných situácií (C4,C7)		<p>Pojmy: Aktívne: isté, nemožné. Pasívne: pravdepodobné, nepravdepodobné, pravdepodobnosť.</p> <p>Vzťahy: Rovnako, viac alebo menej pravdepodobné situácie (na jednoduchých modeloch).</p> <p>Postupy: Skúmanie a objavovanie pravdepodobnosti pomocou hier, pokusov a pozorovaní, rozlišovanie viac alebo menej pravdepodobnej situácie; tvorba predpokladov o viac alebo menej pravdepodobných udalostiach a ich overovanie pomocou jednoduchých experimentov; zisťovanie experimentálnej pravdepodobnosti jednoduchej pravdepodobnostnej hry použitím pokusu alebo pozorovania.</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie vhodných reprezentácií na modelovanie a zaznamenanie pravdepodobnostnej situácie (zoznam, tabuľka). matematické modelovanie – realizovanie jednoduchých experimentov a riešenie jednoduchých problémov o pravdepodobnosti udalosti. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – komunikácia o viac alebo menej pravdepodobných situáciách, spolupráca pri realizácii jednoduchých pravdepodobnostných experimentov, interpretovanie a prezentovanie ich výsledkov; diskutovanie o stratégiách jednoduchých hier.</p>
	Rozšírené nástroje na prácu s údajmi (C3.C7)		<p>Pojmy: Aktívne: aritmetický priemer. Pasívne: legenda tabuľky/grafu.</p> <p>Vzťahy: Súvislosť medzi údajmi a aritmetickým priemerom.</p>

				<p>Postupy: Návrh a tvorba jednoduchej tabuľky a grafu zo súboru kvantitatívnych alebo kvalitatívnych údajov; odhadovanie aritmetického priemeru z grafickej reprezentácie hodnôt súboru; výpočet aritmetického priemeru súboru údajov (aj pomocou kalkulačky).</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – tvorba tabuľky alebo frekvenčného diagramu pomocou čísel, ikon a symbolov na základe pozorovania, experimentu alebo matematickej úvahy. matematické modelovanie – riešenie aplikačných úloh vyžadujúcich zber údajov a ich jednoduché spracovanie (usporiadanie a triedenie), interpretáciu tabuliek a jednoduchých diagramov (stĺpcový, čiarový, kruhový, piktogram); používanie digitálnych technológií (tabuľkový procesor) na vytvorenie jednoduchej tabuľky a grafu. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – diskutovanie o spôsoboch zberu údajov a ich spracovaní; používanie pojmu aritmetický priemer a priemerná hodnota v komunikácii a argumentácii; interpretovanie vlastností číselných súborov pomocou aritmetického priemeru.</p>
--	--	--	--	---

		Komponenty	4.ročník	5. ročník
Obsahový štandard	Geometria	Jednoduché rovinné geometrické útvary, vlastnosti a vzťahy (C5,C6)	<p>Pojmy: Aktívne: trojuholník (vrcholy a strany), štvoruholník (vrcholy, strany a uhlopriečky), štvorec, obdĺžnik, susedné strany, protiľahlé strany, uhlopriečka; kružnica, kruh, stred, polomer, priemer Pasívne: mnohouholník, Vzťahy: Patrí/nepatrí, leží/neleží; kružnica; vzťah medzi polomerom a priemerom kružnice/kruhu.</p> <p>Postupy: Rozlišovanie, vyznačovanie a označovanie rovinných útvarov (trojuholníky, štvoruholník, mnohouholník) nezávisle na ich</p>	<p>Pojmy: Aktívne: susedné strany, protiľahlé strany, polkruh, štvrtkruh; stred úsečky, os úsečky, rovnobežky, rôznobežky, priesečník, kolmice. Pasívne: polovina, rovina, opačné polpriamky; päta kolmice; mnohouholník, rovnobežník, rôznobežník. Vzťahy: Patrí/nepatrí, leží/neleží; vzájomná poloha dvoch priamok v rovine; vlastnosť stredú úsečky ako bodu rovnako vzdialeného od krajných bodov úsečky; kružnica a os úsečky ako množiny bodov s danou vlastnosťou; vzťah medzi polomerom a priemerom kružnice/kruhu.</p>

		<p>polohe; rozhodovanie o incidencii bodov (patrí/nepatrí, leží/neleží) s útvarmi; rysovanie trojuholníka, (pomocou pravítka), rysovanie ďalších mnohoúhelníkov v štvorcovej sieti; tvorba útvarov (modelovaním a náčrtom) podľa zadaných vlastností a rozpoznávanie situácií, ktoré sa nedajú geometricky modelovať.</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – modelovanie a nachádzanie v realite rôznych polôh priamok v rovine pomocou predmetov, náčrtu a rysovania; tvorba rôznych reprezentácií trojuholníkov, štvoruholníkov a mnohoúhelníkov prostredníctvom pomôcok, rozpoznávanie modelov a nemodelov trojuholníkov a štvoruholníkov.</p> <p>matematické modelovanie – riešenie aplikačných geometrických úloh a riešenie jednoduchých konštrukčných úloh s využitím geometrických vzťahov, polohových a metrických vlastností geometrických útvarov; identifikovanie praktických situácií, v ktorých sa používa geometrické modelovanie a ich riešenie pomocou dostupných nástrojov; využívanie vlastností trojuholníkov, štvoruholníkov a ďalších rovinných útvarov v analýze a riešení konštrukčných úloh.</p> <p>matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – diskutovanie a argumentovanie o incidencii bodov s útvarmi a vzájomnej polohe útvarov;</p>	<p>Postupy: Identifikácia a rysovanie dvojíc rovnobežných, rôznobežných a kolmých priamok, označovanie priesečníkov a päty kolmice; rysovanie trojuholníka, štvorca a obdĺžnika s danými dĺžkami strán (pomocou pravítka a kružidla alebo dynamickej geometrie), rysovanie ďalších mnohoúhelníkov v štvorcovej sieti; triedenie štvoruholníkov podľa vzájomnej polohy a dĺžky strán; určenie stredu úsečky manipulačnou činnosťou, odhadom, meraním alebo rysovaním pomocou kružidla; objavenie (experimentovaním) spoločnej vlastnosti bodov ležiacich na kružnici a na osi úsečky; tvorba útvarov (modelovaním a náčrtom) podľa zadaných vlastností a rozpoznávanie situácií, ktoré sa nedajú geometricky modelovať.</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – modelovanie a nachádzanie v realite rôznych polôh priamok v rovine pomocou predmetov, náčrtu a rysovania; tvorba rôznych reprezentácií trojuholníkov, štvoruholníkov a mnohoúhelníkov prostredníctvom pomôcok, rysovania alebo softvérových produktov; rozpoznávanie modelov a nemodelov trojuholníkov a štvoruholníkov.</p> <p>matematické modelovanie – riešenie aplikačných geometrických úloh a riešenie jednoduchých konštrukčných úloh s využitím geometrických vzťahov, polohových a metrických vlastností geometrických útvarov; identifikovanie praktických situácií, v ktorých sa používa geometrické modelovanie a ich riešenie pomocou dostupných nástrojov; využívanie vlastností trojuholníkov, štvoruholníkov a ďalších rovinných útvarov v analýze a riešení konštrukčných úloh.</p> <p>matematický jazyk, komunikácia a argumentácia –používanie symbolického zápisu geometrických útvarov a vzťahov (patrí/nepatrí, kružnica daná stredom a polomerom, kolmosť, rovnobežnosť); opisovanie vlastností trojuholníkov a štvoruholníkov a ich aplikovanie pri triedení; nachádzanie inkluzívnych (podmnožinových) vzťahov medzi štvoruholníkmi, diskutovanie o nich a komunikovanie o rôznych triediacich kritériách štvoruholníkov; diskutovanie a argumentovanie o podmienkach existencie geometrických útvarov.</p>
--	--	--	---

	<p>Jednoduché priestorové geometrické útvary, vlastnosti a vzťahy (C5,C6)</p>	<p>Pojmy: Aktívne: kocka, kváder (steny, vrcholy a hrany), Pasívne: sieť kocky, kvádra, telesa; plán stavby z kociek.</p> <p>Vzťahy: Vzťahy medzi rovinnými a priestorovými útvarmi; vzťah medzi protiľahlými ohodnotenými stenami na hracej kocke.</p> <p>Postupy: Telesá a ich siete – rozlišovanie a určovanie priestorových útvarov (kocka, kváder); určovanie rovinných útvarov na telesách (štvorce a obdĺžniky ako steny telies, body a úsečky ako vrcholy a hrany); objavovanie sietí kocky a kvádra manipulačnou činnosťou a ich zaznamenávanie; stavby z kociek – stavenie zložitejších stavieb z kociek podľa plánu a tvorba plánu podľa stavby; slovné alebo symbolické (šifra) opisovanie a zaznamenávanie stavby z kociek; identifikácia a oprava chyby v zázname stavby z kociek alebo v stavbe z kociek;</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – modelovanie telies, sietí jednoduchých telies a stavieb z kociek a iných telies pomocou stavebníc alebo iných pomôcok (vrátane digitálnych); matematické modelovanie – rozhodovanie, ktoré rovinné útvary môžu/nemôžu byť sieťou kocky alebo kvádra; objavovanie jednoznačnosti plánu stavby z kociek a využívanie vzťahov medzi plánom a počtom kociek v stavbe; využívanie vzťahu medzi protiľahlými stenami na hracej kocke pri riešení úloh zameraných na rozvíjanie orientácie v priestore a priestorovú predstavivosť. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – opisovanie vlastností a významných prvkov jednoduchých telies; komunikovanie o stavbách z kociek a telies a zdôvodňovanie ich záznamov, resp. diskutovanie o zistených chybách; používanie slovného opisu pri algoritmickej postupnosti stavania stavby z kociek; diskutovanie o existencii a počte sietí kocky a kvádra;</p>	<p>Pojmy: Aktívne: kocka, kváder, valec, kužeľ, ihlan, guľa, hranatý, oblý. Pasívne: sieť kocky, kvádra, telesa; pohľad zhora, spredu, z boku, plán stavby z kociek; súradnice bodu.</p> <p>Vzťahy: Vzťahy medzi rovinnými a priestorovými útvarmi.</p> <p>Postupy: Telesá a ich siete – rozlišovanie a určovanie priestorových útvarov (valec, kužeľ, ihlan, guľa); určovanie rovinných útvarov na telesách (štvoruholníky a trojuholníky ako steny telies, body a úsečky ako vrcholy a hrany); stavby z kociek – stavenie zložitejších stavieb z kociek podľa plánu a tvorba plánu podľa stavby; slovné alebo symbolické (šifra) opisovanie a zaznamenávanie stavby z kociek; identifikácia a oprava chyby v zázname stavby z kociek alebo v stavbe z kociek; záznam stavby z kociek zhora, spredu a z boku; stavba z kociek podľa daného pohľadu zhora, z boku a spredu; skúmanie a určovanie pohľadov spredu, zhora a z boku na telesá zložené z kociek a kvádrov; orientácia v priestore – určenie súradníc bodu a zakreslenie bodu so zadanými súradnicami v prvom kvadrante karteziánskej sústavy súradníc; umiestňovanie predmetov/útvarov a realizácia pohybu v rovine a priestore na základe pokynov; riešenie zložitejších labyrintov, hľadanie optimálnej cesty podľa požiadaviek a jej slovný opis, odvalovanie kocky s odlišenými stenami (pomocou farieb, symbolov alebo čísel) podľa grafického predpisu (stopy odvalovania) alebo slovného opisu pohybu.</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – modelovanie telies, sietí jednoduchých telies a stavieb z kociek a iných telies pomocou stavebníc alebo iných pomôcok (vrátane digitálnych); znalosť a používanie reprezentácií záznamov stavieb z kociek (pohľady, plán a pod.). matematické modelovanie – objavovanie nejednoznačnosti troch pohľadov (zhora, spredu, z boku) na stavbu z kociek, t. j. jednému záznamu 3 pohľadov môžu existovať rôzne stavby;</p>
--	--	--	--

		<p>matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – opisovanie vlastností a významných prvkov jednoduchých telies; komunikovanie o stavbách z kociek a telies a zdôvodňovanie ich záznamov, resp. diskutovanie o zistených chybách; používanie slovného opisu pri algoritmickej postupnosti stavania stavby z kociek; používanie karteziánskej súradnicovej sústavy pri komunikácii o polohách bodov a útvarov v prvom kvadrante a pri opise pohybu (cesty) v rovine.</p>
<p><i>Práca s uhlom a operácie s uhlami (C5,C6)</i></p>		<p>Pojmy: Aktívne: uhol, vrchol, ramená, ostrý, pravý, tupý a priamy uhol. Pasívne: os uhla.</p> <p>Vzťahy: Vzťah pravého a priameho uhla; porovnávanie uhlov (väčší, menší, zhodný).</p> <p>Postupy: Modelovanie a vyznačovanie uhlov ako časti roviny; určovanie významných prvkov uhla; určovanie a vyznačovanie bodov patriacich/nepatriacich uhlu; odhadovanie veľkosti uhla podľa klasifikácie (ostrý, pravý, tupý, priamy); prenášanie a porovnávanie uhlov pomocou manipulácie; súčet a rozdiel uhlov pomocou manipulácie; modelovanie osi uhla.</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – vyhľadávanie príkladov a používanie reprezentácií rôznych typov uhlov (ostrý, pravý, tupý, priamy) na manipulačnej úrovni. matematické modelovanie – riešenie jednoduchých aplikačných úloh s využitím polohových vlastností uhlov. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie geometrických pojmov pri komunikácii o uhloch, ich označovanie; zdôvodňovanie svojho odhadu typu uhla, klasifikácie uhlov.</p>
<p><i>Rozšírené postupy merania a určovania miery (C5,C6)</i></p>	<p>Pojmy: Aktívne: dĺžka úsečky, dĺžka strany, jednotky dĺžky (mm, cm, dm, m, km), obvod. Pasívne:</p>	<p>Pojmy: Aktívne: obvod, obsah. Pasívne: obsah v jednotkovej štvorcovej sieti; objem ako počet jednotkových kociek.</p>

			<p>Vzťahy: Vzťahy medzi jednotkami dĺžky a ich premeny.</p> <p>Postupy: Prenášanie, porovnávanie a usporiadanie úsečiek podľa dĺžky rysovaním alebo inými nástrojmi; modelovanie grafického súčtu, rozdielu úsečiek a grafického násobku úsečiek; premeny jednotiek dĺžky – premieňanie jednotiek dĺžky (aj nesusedných, aj zmiešaných), obvod – určenie obvodu štvorca a obdĺžnika v štvorcovej sieti; určenie obvodu výpočtom (sčítaním známych dĺžok strán); výpočet obsahu obdĺžnika a štvorca s celočíselnými dĺžkami strán na základe poznatkov z násobenia (bez vzorcov);</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie reprezentácií jednotiek dĺžky, obvodu (vlastné jednotky, univerzálne jednotky) na odhadovanie a určovanie miery útvarov; používanie meracích a iných nástrojov na zistenie miery dĺžky a obvodu. matematické modelovanie – riešenie aplikačných úloh s využitím elementárnych poznatkov o miere rovinných útvarov (dĺžka, obvod,) a s využitím jednotkovej dĺžky a využitím vzťahov medzi nimi, resp. využitím jednotkového štvorca alebo inej vhodnej jednotky. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie pojmov miery (dĺžka, obvod) a univerzálnych jednotiek dĺžky, obvodu; odhadovanie miery útvarov na základe predstavy o jednotkách dĺžky (vzdialenosť, obvod).</p>	<p>Vzťahy: Nejednoznačnosť vzťahu medzi obsahom a obvodom útvarov (útvary s rovnakým obvodom môžu mať rôzny obsah a naopak; útvar s menším obsahom môže mať väčší obvod v porovnaní s iným útvarom a naopak).</p> <p>Postupy: Určenie obvodu nepravidelných mnohoúhelníkov zložených z jednotkových štvorcov; určovanie grafického obvodu trojuholníka, štvorca a obdĺžnika; určenie obvodu výpočtom (sčítaním známych dĺžok strán); tvorba (modelovaním a náčrtom) útvarov so zadaným obvodom; obsah – určovanie obsahu obdĺžnika, štvorca a pravouhlého trojuholníka zo štvorcovej siete; určovanie obsahu nepravidelných mnohoúhelníkov zložených zo štvorcov, obdĺžnikov a jednotkových pravouhlých trojuholníkov; tvorba (modelovaním a náčrtom) útvarov so zadaným obsahom; objem – objem kocky a kvádra pomocou modelovania z jednotkových kociek; odhad a určenie objemu kocky a kvádra na základe skúseností z modelovania pomocou jednotkových kociek.</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – používanie reprezentácií jednotiek dĺžky, obvodu, obsahu, objemu (vlastné jednotky, univerzálne jednotky) na odhadovanie a určovanie miery útvarov; používanie meracích a iných nástrojov na zistenie miery dĺžky, obvodu a obsahu. matematické modelovanie – riešenie aplikačných úloh s využitím elementárnych poznatkov o miere rovinných útvarov (dĺžka, obvod, obsah) a s využitím jednotkovej dĺžky a využitím vzťahov medzi nimi, resp. využitím jednotkového štvorca alebo inej vhodnej jednotky; používanie skladania a rozkladania útvarov na určenie ich miery a ich porovnanie. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie pojmov miery (dĺžka, obvod, obsah, objem) a univerzálnych jednotiek dĺžky, obvodu a obsahu; odhadovanie miery útvarov na základe predstavy o jednotkách dĺžky (vzdialenosť, obvod), predstavy o jednotkových štvorcoch (obsah), jednotkových kockách</p>
--	--	--	---	---

			(objem) a diskutovanie o presnosti odhadu a merania; diskutovanie o vzťahu medzi obvodom a obsahom útvarov v štvorcovej sieti a argumentovanie o nejednoznačnosti tohto vzťahu pomocou príkladov.
	<p>Skúmanie vlastností súmernosti a základy posunutia (C5,C6)</p>	<p>Pojmy: Aktívne: osová súmernosť, os súmernosti, vzor, obraz.</p> <p>Vzťahy: Zhodnosť geometrických útvarov v osovej súmernosti</p> <p>Postupy: Identifikácia osovo súmerných útvarov, určenie a vyznačenie osi súmernosti osovo súmerných útvarov; práca s osovo súmernými útvarmi v štvorcovej sieti (podľa vodorovnej, zvislej aj šikmej osi súmernosti), ich dokreslenie, resp. oprava; doplnenie a tvorba mozaiky ako aplikácie zhodných zobrazení na úrovni manipulácie.</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – rozoznávanie a modelovanie osovo súmerných útvarov skladaním a strihaním papiera, v štvorcovej sieti, pomocou priesvitky alebo iných nástrojov; matematické modelovanie – využívanie osovej súmernosti v praktických činnostiach a situáciách a jej aplikovanie pri riešení jednoduchých geometrických úloh; tvorba a skladanie jednoduchých mozaík (tesalácie, vyplňovanie roviny) s použitím zhodných zobrazení v rovine. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednoduchej, veku primeranej terminológie osovej súmernosti; komunikovanie o jednoduchých pozorovaných vlastnostiach osovej súmernosti; overovanie a zdôvodňovanie postupu a výsledkov riešení problémov súvisiacich s osovou súmernosťou.</p>	<p>Pojmy: Aktívne: osová súmernosť, os súmernosti, vzor, obraz. Pasívne: posunutie v štvorcovej sieti.</p> <p>Vzťahy: Zhodnosť geometrických útvarov v osovej súmernosti a posunutí.</p> <p>Postupy: nakreslenie/zostrojenie obrazu jednoduchého útvaru (bodu, úsečky alebo mnohoúhelníka) v osovej súmernosti podľa osi súmernosti (vodorovnej, zvislej aj šikmej); identifikácia posunutých útvarov v štvorcovej sieti, určenie smeru a veľkosti posunutia; zakresľovanie výsledku posunutia jednoduchého útvaru/symbolu v štvorcovej sieti pri zadanom smere (šípka) a veľkosti posunutia (počet štvorcov siete);</p> <p>Matematické praktiky: matematické reprezentácie – znalosť a používanie reálnych reprezentácií posunutia v hrách. matematické modelovanie – využívanie osovej súmernosti v praktických činnostiach a situáciách a jej aplikovanie pri riešení jednoduchých geometrických úloh; tvorba a skladanie jednoduchých mozaík (tesalácie, vyplňovanie roviny) s použitím zhodných zobrazení v rovine. matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednoduchej, veku primeranej terminológie osovej súmernosti a posunutia; komunikovanie o jednoduchých pozorovaných vlastnostiach osovej súmernosti a posunutia; overovanie a zdôvodňovanie postupu a výsledkov riešení problémov súvisiacich s osovou súmernosťou a posunutím.</p>

10.2.2.2 Informatika

Vzdelávacia oblasť	Matematika a informatika
Vyučovaci predmet	Informatika
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (po)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Ročník	4. a 5. ročník
Časový rozsah výučby	4. ročník 33 hodín ročne 1 hod týždenne 5. ročník 33 hodín ročne 1 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovaci jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu Informatika

Informatické vzdelávanie na základných školách má vytvárať príležitosti na osvojenie si informatického obsahu a kultivovať aj informatické činnosti, akými sú napríklad objavovanie a zovšeobecňovanie vzťahov, zákonitostí a postupov, kvantitatívne i abstraktné uvažovanie a správna argumentácia. Integrácia informatických činností do vzdelávania vedie k rozvoju dôležitých osobnostných vlastností, akými sú presnosť, vytrvalosť a kritické myslenie, ale aj k rozvoju sociálnych kompetencií, akými sú spolupráca a komunikácia. Cieľom informatického vzdelávania je vytvoriť veku a schopnostiam primerané podmienky na dosiahnutie rozvinutej informatickej gramotnosti, ďalších doménových gramotností a prierezových spôsobilostí žiakov. Rozvíjanie informatickej gramotnosti znamená osvojenie si informatického obsahu a informatických postupov, ktoré umožňujú riešiť problémy pomocou nástrojov informatiky. Osvojenie si informatického obsahu a informatických výkonov je prostriedkom na rozvoj informatickej gramotnosti, ktorú je schopný žiak primerane použiť pri riešení každodenných problémov a situácií.

Ciele predmetu

1. Disponovať primeraným infromatickým aparátom -rozumieť infromatickým pojmom, vzťahom a procesom na primeranej úrovni zodpovedajúcej potrebám a schopnostiam žiakov,
2. používať infromatické reprezentácie –používať a interpretovať vhodné modely, štruktúry a reprezentácie údajov, stavov a procesov,
3. navrhnuť riešenie problémov –analyzovať a porozumieť jednoduchým problémom z reálnych situácií, navrhnuť postup a vhodný nástroj na riešenie problémov,
4. používať jazyk –porozumieť, interpretovať, vytvárať a zapisovať vzťahy, návody na riešenie daného problému pomocou konštrukcií formálneho jazyka,
5. prezentovať výsledky v kontexte pôvodného problému,
6. kriticky uvažovať a argumentovať –tvoriť jednoduché predpoklady, navrhovať, zdôvodňovať, optimalizovať a kriticky posudzovať riešenia
7. infromatických problémov, vyvodzovať dôsledky, vrátane identifikácie a opravy chýb,
8. používať digitálne technológie – zmysluplne vyberať a používať vhodné nástroje na dosiahnutie cieľov, korektne a bezpečne pracovať v digitálnom prostredí.

Hlavným cieľom 2. cyklu je v línii infromatického myslenia umožniť žiakom objaviť prvé mechanizmy niektorých z programových konštrukcií, napríklad podmienené príkazy, opakovanie a podprogramy. Na tejto úrovni sa s dátovými údajmi a štruktúrami zoznamujú len pri manipulácii prostredníctvom vhodných aplikácií. V línii digitálnej gramotnosti sa žiaci zoznamujú s reprezentáciami dát a ich spracovaním len pomocou softvérov vhodných pre tento vek, ale aj spôsobilosti žiakov. Podobne sa zásada primeranosti rešpektuje aj pri orientácií vo využívaní internetu a aplikácií v operačnom systéme. Predpokladáme aj diskusie o rizikách informačných technológií.

Ciele vzdelávania v druhom cykle:

1. Analyzovať problémy a spoznávať pravidlá elementárnej logiky.
2. Riešiť elementárne problémy programovaním postupnosti príkazov a cyklov s konkrétnym počtom opakovaní.
3. Skúmať a hodnotiť správnosť riešenia a opravovať chyby.
4. Zoznámiť sa s nástrojmi na prácu s textom, grafikou, prezentáciami, zvukom a videom.
5. Získavať, vyhľadávať a spracovávať informácie rôznych typov.
6. Spoznať elementárne princípy a koncepty infromatiky, vrátane reprezentácie údajov v tabuľkách, stromoch a grafoch.

7. Zoznámiť sa s prácou s počítačom, zariadeniami, súbormi, priečkami a aplikáciami.
8. Zoznámiť sa s vyhľadávaním a získavaním informácií v počítačovej sieti.
9. Bezpečne sa pohybovať v digitálnom prostredí

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus INFORMATIKA		
KOMPONENT: Programovanie	Analýza problému	1. cieľ: Analyzovať problémy a spoznávať pravidlá elementárnej logiky
		4.ročník
		5.ročník
		Výkonový štandard
		<i>Rozpoznať a identifikovať jednoduché vzory (napr. vzory v sérii čísel, farieb alebo tvarov). Pomocou krokovania nájsť opakujúci sa vzor vo vytvorenej postupnosti príkazov Rozpoznať jednoduché tvrdenia Uvažovať o budúcom riešení.</i>
		<i>Identifikovať opakujúce sa vzory Rozhodnúť o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia (výroku), vybrať prvky alebo možnosti podľa pravdivosti tvrdenia, Navrhnuť jednoduché riešenia.</i>
		Obsahový štandard
	<i>Pojmy:...Príkaz, parameter príkazu, postupnosť príkazov, opakovanie, počet opakovaní, krokovanie. Vzťahy: Platí – neplatí, a/alebo/nie (neformálne). Procesy: Krokovanie sekvencie a opakovania, rozhodovanie o pravdivosti tvrdenia. Činnosti: Identifikovanie vzorov, ktoré sa dajú realizovať pomocou konštrukcie opakovania pri programovaní s Emilom. Uvažovanie o budúcich riešeniach.</i>	
	<i>Pojmy: Príkaz, parameter príkazu, postupnosť príkazov, opakovanie, počet opakovaní, telo cyklu, výrok Vzťahy: Platí – neplatí, a/alebo/nie (neformálne). Procesy: rozhodovanie o pravdivosti tvrdenia. Činnosti: Rozhodovanie o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia (výroku), keď niečo platí – neplatí aj so spojkami a/alebo/nie (neformálne) Vyberanie prvkov alebo možností microbitu, podľa pravdivosti tvrdenia. Uvažovanie o budúcich riešeniach.</i>	
	Konštrukcie jazyka	2. cieľ: Riešiť elementárne problémy programovaním postupnosti príkazov a cyklov s konkrétnym počtom opakovaní.
	4.ročník	
	5.ročník	
	Výkonový štandard	
<i>Vytvárať jednoduché programy skladaním príkazov do postupnosti prejsť bludiskom - Emil. Vytvoriť program, ktorý vyžaduje známy počet opakovaní. Spustiť program. Navrhnuť ako modifikovať jednoduchý rozpracovaný program.</i>		
<i>Vytvoriť program skladaním príkazov do postupnosti s cyklami (microbit). Vytvoriť program, ktorý vyžaduje známy počet opakovaní a cyklov. Spustiť, doplniť, dokončiť modifikovať rozpracovaný program.</i>		

		Obsahový štandard	
		<p>Pojmy: Príkaz, parameter príkazu, postupnosť príkazov, opakovanie, počet opakovaní. Vzťahy:... Zápis postupnosti príkazov a cyklu v jazyku ako návod pre vykonávateľa, ako súvisí počet opakovaní s výsledkom. Procesy: Zostavovanie a úprava programu v jazyku vykonávateľa, spustenie programu.</p> <p>Činnosti: Vytváranie programu skladaním príkazov aj s parametrami príkazu do postupnosti. Vytváranie programu, ktorý vyžaduje známy počet opakovaní. Spustenie programu. Programovanie s Emilom.</p>	<p>Pojmy: Príkaz, parameter príkazu, postupnosť príkazov, opakovanie, počet opakovaní, telo cyklu. Vzťahy: Zápis postupnosti príkazov a cyklu v jazyku ako návod pre vykonávateľa, ako súvisí počet opakovaní s výsledkom.</p> <p>Procesy: Zostavovanie a úprava programu v jazyku vykonávateľa, spustenie programu.</p> <p>Činnosti: Zapisovanie postupnosti príkazov a cyklu v jazyku ako návod pre vykonávateľa. Diskusia o tom, ako súvisí počet opakovaní a telo cyklu s výsledkom rozpracovaného programu. Zostavovanie a úprava (doplňovanie, dokončovanie, modifikovanie) programu v jazyku vykonávateľa. Spustenie programu. Programovanie pomocou microbitov.</p>
	Interpretácia zápisu riešenia, hľadanie, opravovanie chýb	3. cieľ: Skúmať a hodnotiť správnosť riešenia a opravovať chyby.	
		4.ročník	5.ročník
		Výkonový štandard	
		<p><i>Interpretovať program (Emil), krokovať riešenie. Rozpoznať, že program pracuje nesprávne, hľadať a nájsť chybu, opraviť ju. Diskutovať o možnom riešení Navrhnuť možné riešenia</i></p>	<p>Interpretovať program (microbit), simulovať činnosť vykonávateľa a krokovať jeho riešenie s cyklami. Rozpoznať, že program pracuje nesprávne a hľadať chybu vo vlastnom nesprávne pracujúcom programe a opraviť ju (Emil). Diskutovať o svojich riešeniach. Navrhnuť vylepšené riešenia.</p>
		Obsahový štandard	
		<p>Pojmy: Príkaz, parameter príkazu, postupnosť príkazov, opakovanie, počet opakovaní, krokovanie, programovací jazyk. Vzťahy: Jazyk – vykonanie programu, chyba ako nesprávny zápis programu, chyba ako nesprávny výsledok, chyba v postupnosti príkazov.</p> <p>Procesy: Krokovanie, čo sa deje v počítači v prípade chyby v programe, hľadanie chyby v programovaní s Emilom.</p>	<p>Pojmy: Príkaz, parameter príkazu, postupnosť príkazov, opakovanie, počet opakovaní, telo cyklu, výrok, programovací jazyk.</p> <p>Vzťahy: Jazyk – vykonanie programu, chyba ako nesprávny zápis programu, chyba ako nesprávny výsledok, chyba v postupnosti príkazov a v cykle.</p> <p>Procesy: Krokovanie, čo sa deje v počítači v prípade chyby v programe, hľadanie chyby.</p>

		<p>Činnosti: Interpretovanie programu, simulovanie činnosti vykonávateľa a krokovanie riešenia s postupnosťou príkazov. Analyzovanie, čo sa deje v počítači v prípade chyby v programe. Rozpoznávanie, že program pracuje nesprávne, hľadanie chyby vo vlastnom nesprávne pracujúcom programe a jej opravovanie v programovaní s Emilom.</p>	<p>Činnosti: interpretovanie programu, simulovanie činnosti vykonávateľa a krokovanie riešenia s postupnosťou príkazov a s cyklami. Diskusia o svojich vlastných riešeniach a návrh vylepšenia. Diskusia o svojich vlastných riešeniach a návrh vylepšenia microbitu.</p>
Komponent: Údaje	Práca s údajmi rôznych typov	4. cieľ: Zoznámiť sa s nástrojmi na prácu s textom, grafikou, prezentáciami, zvukom a videom.	
		4.ročník	5. ročník
		Výkonový štandard	
		<p><i>Použiť jednoduché nástroje grafického editora na tvorbu a úpravu obrázkov, textov, príbehov, jednoduchých animácií (skicár, RNA)</i> <i>Hľadať chyby pri úprave obrázkov, animácií, textov.</i> <i>Používať základné nástroje na kombinovanie jednoduchých obrázkov z rôznych zdrojov (napr. vkladať obrázky do dokumentu).</i> <i>Vybrať a používať základné nástroje na prácu s textom (napr. jednoduché textové editory na písanie a úpravu textu - kopírovať, prilepiť)</i> <i>Rozpoznať jednotlivé nástroje textového editora.</i> <i>Napísať jednoduchý text.</i> <i>Vymazať a premiestniť časti textu.</i></p>	<p><i>Použiť konkrétne nástroje na tvorbu a úpravu obrázkov, animácií, textov, príbehov a prezentácií, na spúšťanie zvukov a videa (Canva). Hľadať, odhaľovať a opraviť chyby pri úprave obrázkov, animácií, textov a prezentácií.</i> <i>Otáčať a dotvoriť obrázkovú informáciu.</i> <i>Kombinovať grafiku rôznych typov a z rôznych zdrojov.</i> <i>Volíť vhodný nástroj na prácu s textom</i> <i>Používať nástroje na vyhľadanie a nahradenie textu</i> <i>Hľadať, odhaľovať a opraviť chyby pri úprave obrázkov, animácií, textov a prezentácií.</i> <i>Vytvoriť jednoduchú animáciu v grafickom editore</i> <i>Používať jednotlivé nástroje textového editora (veľkosť písma, farba písma, typ písma, zarovnanie, odrážky).</i> <i>Používať nástroje na vyhľadanie a nahradenie textu.</i> <i>Skúmať nové nástroje v konkrétnom editore.</i></p>
		Obsahový štandard	
		<p><i>Pojmy:</i> Schránka, oblasť, animácia, pozadie, snímka. <i>Vzťahy:</i> Obrázok v rasti, animácia ako postupnosť obrázkov. <i>Procesy:</i> Používanie nástrojov na kreslenie, prácu s textom, vytváranie animácií, príbehov. <i>Činnosti:</i> Používanie konkrétneho nástroja na tvorbu a úpravu obrázkov, animácií, textov, príbehov a prezentácií.</p>	<p><i>Pojmy:</i> Schránka, oblasť, animácia, pozadie, snímka, prezentácia, odrážky, číslovanie. <i>Vzťahy:</i> Obrázok v rasti alebo ako vektorová grafika, animácia ako postupnosť obrázkov, poradie snímok v príbehu a prezentácii. <i>Procesy:</i> Používanie nástrojov na kreslenie, prácu s textom, vytváranie animácií, príbehov a prezentácií, prehrávanie zvuku a videa. <i>Činnosti:</i> Používanie konkrétneho nástroja na tvorbu a úpravu obrázkov, animácií, textov, príbehov a prezentácií, na spúšťanie zvukov a videa.</p>

	<p>Hľadanie, odhaľovanie a oprava chýb pri úprave obrázkov, animácií, textov.</p> <p>Voľba vhodného nástroja na úpravu animácie, pozadia, snímky, prezentácie.</p> <p>Skúmanie nových nástrojov v konkrétnom editore.</p> <p>Diskusia o vlastnostiach obrázka v rastrí, o animácii ako postupnosti obrázkov, o poradí snímok v príbehu a prezentácii.</p>	<p>Hľadanie, odhaľovanie a oprava chýb pri úprave obrázkov, animácií, textov a prezentácií.</p> <p>Kombinovanie grafiky rôznych typov a z rôznych zdrojov, používanie schránky, oblasti.</p> <p>Voľba vhodného nástroja na úpravu animácie, pozadia, snímky, prezentácie, odrážok, číslovania.</p> <p>Používanie nástrojov na vyhľadanie a nahradenie textu.</p> <p>Diskusia o vlastnostiach obrázka v rastrí alebo ako vektorovej grafiky, o animácii ako postupnosti obrázkov, o poradí snímok v príbehu a prezentácii.</p>
Informácie	5. cieľ: Získavať, vyhľadávať a spracovávať informácie rôznych typov.	
	4.ročník	5.ročník
	Výkonový štandard	
	<p><i>Vyhľadať informácie v informačnom systéme a databáze.</i></p> <p><i>Používať jednoduché vyhľadávače na získavanie základných informácií.</i></p> <p><i>Poznať vhodné nástroje na spracovanie informácií.</i></p> <p><i>Pochopiť pojem a princíp šifry, šifrovania.</i></p>	<p><i>Vyhľadávať a získavať informácie v informačnom systéme a databáze.</i></p> <p><i>Získavať informácie rôznych typov pomocou konkrétnych nástrojov.</i></p> <p><i>Použiť získané informácie a spracovať ich.</i></p> <p><i>Vyberať vhodné nástroje na spracovanie informácií.</i></p> <p><i>Zašifrovať a rozšifrovať text podľa jednoduchých pravidiel (reprezentovať znaky a slová).</i></p>
	Obsahový štandard	
	<p>Pojmy: informácia, druhy informácií, grafika, text, čísla,</p> <p>Vzťahy:</p> <p>Procesy:</p> <p>Činnosti: Vyhľadávanie a získavanie informácií v informačnom systéme a databáze.</p> <p>Získavanie informácií rôznych typov (grafika, text) pomocou konkrétnych nástrojov.</p> <p>Výber vhodných nástrojov na spracovanie informácií.</p>	<p>Pojmy: informácia, druhy informácií, grafika, text, čísla, zvuk, databáza</p> <p>Vzťahy: Vzťahy medzi jednotlivými typmi informácie (grafika, text, čísla, zvuk).</p> <p>Procesy: Používanie nástrojov na vyhľadávanie informácií rôznych typov</p> <p>Činnosti: Vyhľadávanie a získavanie informácií v informačnom systéme a databáze.</p> <p>Získavanie informácií rôznych typov (grafika, text, zvuk, čísla) pomocou konkrétnych nástrojov.</p> <p>Výber vhodných nástrojov na spracovanie informácií.</p> <p>Zašifrovanie a rozšifrovanie textu podľa jednoduchých pravidiel (rôzna reprezentácia znakov a slov).</p>

	Údajové štruktúry	6. cieľ: Spoznať elementárne princípy a koncepty informatiky, vrátane reprezentácie údajov v tabuľkách, stromoch a grafoch.	
		4.ročník	5.ročník
		Výkonový štandard	
		<p><i>Vyhľadať informácie zo základnej štruktúry podľa jednoduchých kritérií.</i></p> <p><i>Identifikovať jednoduché vzťahy medzi údajmi (napr. väčší/menší, viac/menej).</i></p> <p><i>Vytvárať a manipulovať so základnými štruktúrami</i></p> <p><i>Interpretovať údaje zo štruktúr.</i></p> <p><i>Vložiť tabuľku v textovom editore s určitým počtom riadkov a stĺpcov.</i></p> <p><i>Vyplniť údajmi jednotlivé bunky tabuľky.</i></p> <p><i>Poznať základné nástroje na prácu s jednoduchými štruktúrami</i></p>	<p>Orientovať sa v jednoduchej štruktúre – vyhľadávať a získať informácie zo štruktúry podľa zadaných kritérií.</p> <p>Organizovať informácie do štruktúr - Vytvárať a manipulovať so štruktúrami, ktoré obsahujú údaje a jednoduché vzťahy.</p> <p>Interpretovať údaje zo štruktúr – vyvodíť existujúce vzťahy zo zadaných údajov v štruktúre, prerozprávať informácie uložené v štruktúre vlastnými slovami.</p> <p>Používať konkrétne nástroje na prácu s rôznymi štruktúrami.</p> <p><i>Editovať tabuľku v textovom editore, pridať, odobrať riadky a stĺpce, nahradiť text.</i></p>
		Obsahový štandard	
		<p>Pojmy: Postupnosť, tabuľka, riadok, stĺpec.</p> <p>Vzťahy:... Poradie objektov a ich pozícia v postupnosti.</p> <p>Procesy: Navigácia v štruktúre</p> <p>Činnosti: Organizovanie informácií do štruktúr, ako sú postupnosti, tabuľka.</p> <p>Orientovanie sa v jednoduchej štruktúre – vyhľadávanie a získavanie informácií zo štruktúry podľa zadaných kritérií.</p> <p>Interpretovanie údajov zo štruktúry – vyvodenie existujúcich vzťahov zo zadaných údajov v štruktúre (napríklad vplyv poradia objektov a ich pozície v postupnosti).</p> <p>Používanie konkrétnych nástrojov na prácu s tabuľkami (práca s riadkom, stĺpcom).</p>	<p>Pojmy: Postupnosť, tabuľka (v zmysle frekvenčná, kódovacia, slovník, mriežka), riadok, stĺpec, bunka, adresa bunky.</p> <p>Vzťahy: Poradie objektov a ich pozícia v postupnosti, adresa bunky ako pozícia objektov (bunky) v tabuľke</p> <p>Procesy: Práca s grafovými štruktúrami a stromovými štruktúrami, navigácia v štruktúre.</p> <p>Činnosti: Organizovanie informácií do štruktúr, ako sú postupnosti, tabuľka (v zmysle frekvenčná, kódovacia, slovník, mriežka), stromy, grafy (v zmysle rodostrom a jednoduché mapy) – vytváranie a manipulácia so štruktúrami, ktoré obsahujú údaje a jednoduché vzťahy.</p> <p>Orientovanie sa v jednoduchej štruktúre – vyhľadávanie a získavanie informácií zo štruktúry podľa zadaných kritérií.</p> <p>Interpretovanie údajov zo štruktúry – vyvodenie existujúcich vzťahov zo zadaných údajov v štruktúre (napríklad vplyv poradia objektov a ich pozície v postupnosti), prerozprávanie informácie uloženej v štruktúre vlastnými slovami.</p> <p>Používanie konkrétnych nástrojov na prácu s tabuľkami (práca s riadkom, stĺpcom, bunkou, adresou bunky ako pozíciou objektu v tabuľke), stromami a grafmi (napríklad pojmové mapy).</p>

Komponent: Technológia	Hardvér a softvér	7. cieľ: Zoznámiť sa s prácou s počítačom, zariadeniami, súbormi, priečinkami a aplikáciami.	
		4.ročník	5. ročník
		Výkonový štandard	
		<p><i>Rozpoznať a pomenovať základné vstupné, výstupné a vstupno -výstupné zariadenia.</i></p> <p><i>Rozpoznať a pomenovať hardvér a softvér</i></p> <p><i>Vedieť vysvetliť rozdiel medzi softvérom a hardvérom</i></p> <p><i>Otvoriť a uložiť jednoduchý súbor.</i></p> <p><i>Nájsť konkrétny súbor alebo priečinok.</i></p> <p><i>Poznať a otvoriť program/aplikáciu na daný typ úloh.</i></p> <p><i>Použiť jednoduchý softvér na kreslenie a jednoduchú úpravu textu.</i></p>	<p>Pracovať so základnými vstupnými, výstupnými a vstupno-výstupnými zariadeniami(myš, klávesnica, slúchadlá, mikrofón)</p> <p><i>Roztriediť zariadenia na vstupné, výstupné a vstupno-výstupné.</i></p> <p><i>Vytvoriť nový súbor, priečinok.</i></p> <p>Ukladať produkt do súboru.</p> <p><i>Uložiť súbor na určené miesto v počítači, v sieti, alebo do cloudu (Office 365).</i></p> <p>Otvoriť rozpracovaný produkt zo súboru</p> <p>Orientovať sa v konkrétnej štruktúre priečinkov.</p> <p>Spustiť program/aplikáciu a otvoriť v nej dokument.</p> <p>Použiť rôznych aplikačný softvér, ktorý je primeraný veku.</p>
		Obsahový štandard	
	<p>Pojmy: Súbor, priečinok, softvér, hardvér.</p> <p>Vzťahy: Vstupné a výstupné zariadenie, rôzne typy súborov.</p> <p>Procesy: Vytvorenie, ukladanie dokumentov, používanie školského vzdelávacieho softvéru, práca s digitálnou učebnicou a encyklopédiou.</p> <p>Činnosti: Práca so základnými vstupnými a výstupnými zariadeniami (myš, klávesnica, monitor) ako nástrojmi na komunikáciu s počítačom.</p> <p>Ukladanie produktov a dokumentov s informáciami rôznych typov do súboru v danom priečinku (obrázok, text).</p> <p>Otvorenie rozpracovaného produktu alebo dokumentu zo súboru.</p> <p>Spustenie programu/aplikácie a otvorenie dokumentu v nej.</p> <p>Používanie rôzneho aplikačného softvéru (napríklad školského vzdelávacieho softvéru, digitálnej učebnice, encyklopédie), ktorý je primeraný veku.</p>	<p>Pojmy: Súbor, priečinok, softvér, hardvér.</p> <p>Vzťahy: Vstupné a výstupné zariadenie ako nástroj na komunikáciu s počítačom, rôzne typy súborov pre rôzne typy informácií.</p> <p>Procesy: Vytvorenie, ukladanie dokumentov, používanie školského vzdelávacieho softvéru, práca s digitálnou učebnicou a encyklopédiou.</p> <p>Činnosti: Práca so základnými vstupnými a výstupnými zariadeniami (myš, klávesnica, monitor, tlačiareň, usb, skener, mikrofón a iné) ako nástrojmi na komunikáciu s počítačom.</p> <p>Ukladanie produktov a dokumentov s informáciami rôznych typov do súboru v danom priečinku (obrázok, text, zvukový súbor, video).</p> <p>Otvorenie rozpracovaného produktu alebo dokumentu zo súboru.</p> <p>Orientovanie sa v konkrétnej štruktúre priečinkov.</p> <p>Spustenie programu/aplikácie a otvorenie dokumentu v nej.</p> <p>Používanie rôzneho aplikačného softvéru (napríklad školského vzdelávacieho softvéru, digitálnej učebnice, encyklopédie), ktorý je primeraný veku.</p>	
	Počítačové siete	8. cieľ: Zoznámiť sa s vyhľadávaním a získavaním informácií v počítačovej sieti.	

		4.ročník	5.ročník
		Výkonový štandard	
		<p><i>Získať informácie z webových stránok a diskutovať o nich.</i> <i>Vyhľadávať základné informácie na internete pomocou jednoduchých vyhľadávacích nástrojov (napr. Google).</i> <i>Diskutovať o výsledkoch vyhľadávania.</i> <i>Rozpoznať základné riziká na internete.</i> <i>Diskutovať o pravidlách zachovania bezpečnosti pri práci s internetom</i></p>	<p>Získať informácie z webových stránok a použiť ich vo svojich produktoch. <i>Vyhľadávať rôzne typy informácií na webe a používať rôzne vyhľadávacie nástroje a techniky.</i> Diskutovať o výsledkoch vyhľadávania, analyzovať ich a porovnávať rôzne zdroje informácií. Diskutovať o rôznych rizikách na internete, analyzovať ich. <i>Uviesť aké pravidlá platia pri bezpečnej práci s internetom.</i></p>
		Obsahový štandard	
		<p>Pojmy: Vyhľadávač, odkaz, web stránka, prehliadač</p> <p>Vzt'ahy: Text ako súčasť dokumentov na internete a v encyklopédiách, riziká na internete.</p> <p>Procesy: Vyhľadávanie textov, stránok, obrázkov, spoznávanie bezpečného správania sa na internete.</p> <p>Činnosti: Vyhľadávanie informácií rôznych typov (textov, stránok, obrázkov) na webe. Získavanie informácií z webových stránok.</p> <p>Diskusia o texte a odkazoch ako súčasti dokumentov na internete a v encyklopédiách. Diskusia o výsledkoch vyhľadávania (či spĺňajú očakávania). Diskusia o rizikách na internete.</p>	<p>Pojmy: Vyhľadávač, web stránka, hypertext, prehliadač, netiketa</p> <p>Vzt'ahy: Text a hypertext ako súčasť dokumentov na internete a v encyklopédiách, riziká na internete</p> <p>Procesy: Vyhľadávanie textov, stránok, obrázkov, videa, spoznávanie bezpečného a etického správania na internete.</p> <p>Činnosti: Vyhľadávanie informácií rôznych typov (textov, stránok, obrázkov, videa) na webe. Získavanie informácií z webových stránok a ich používanie vo svojich produktoch. Diskusia o texte a hypertexte ako súčasti dokumentov na internete a v encyklopédiách. Diskusia o výsledkoch vyhľadávania (či spĺňajú očakávania). Diskusia o rizikách a etickom správaní na internete.</p>
Digitálna spoločnosť		9. cieľ: Bezpečne sa pohybovať v digitálnom prostredí.	
		4.ročník	5.ročník
		Výkonový štandard	
		<p><i>Diskutovať o pojme počítačová kriminalita a uviesť príklad.</i> <i>Poznať základné etické pravidlá pri používaní digitálnych produktov.</i></p>	<p>Diskutovať o počítačovej kriminalite, jej formách a analyzovať ich. Diskutovať o etickom používaní digitálnych produktov (autorský zákon)</p>

		<p><i>Diskutovať o tom, akým spôsobom môže dôjsť k zavreniu počítača, tabletu, mobilu a akým spôsobom by sa pred tým mali chrániť.</i></p> <p><i>Použiť základné digitálne nástroje (napr. jednoduché aplikácie, vzdelávacie hry) na podporu učenia sa ako napríklad Smartbooks.</i></p> <p><i>Používať základné nástroje komunikačného nástroja školy-Edupage.</i></p>	<p><i>Diskutovať o nebezpečných aplikáciách, jej rôznych typoch a analyzovať ich prečo môžu byť škodlivé.</i></p> <p><i>Diskutovať o využití konkrétnych nástrojov digitálnych technológií pri učení sa iných predmetov (napr. interaktívne tabule, výučbový softvér) a poznať ich prínosy a nevýhody.</i></p>
Obsahový štandard			
		<p><i>Pojmy:</i> Digitálne technológie, hardvér, softvér, vírus ako škodlivý softvér, webstránka, počítačová kriminalita</p> <p><i>Vzťahy:</i> Dôveryhodnosť získaných informácií, softvér ako výsledok niekoho práce, vírus ako škodlivý softvér, digitálne technológie ako nástroje pre výpočet, komunikáciu, modelovanie.</p> <p><i>Procesy:</i> Budovanie korektného postoja k používaniu digitálnych diel, používanie nástrojov na vlastné učenie sa, zábavu a spoznávanie.</p> <p><i>Činnosti:</i> Diskusia o počítačovej kriminalite, dôveryhodnosti získaných informácií. Diskusia o využití konkrétnych nástrojov digitálnych technológií ako nástrojov pre výpočet, komunikáciu, modelovanie a pri učení sa iných predmetov.</p>	<p><i>Pojmy:</i> Digitálne technológie, hardvér, softvér, vírus ako škodlivý softvér, webstránka, počítačová kriminalita, spam, hoax</p> <p><i>Vzťahy:</i> Dôveryhodnosť získaných informácií, softvér ako výsledok niekoho práce, vírus ako škodlivý softvér, špehovanie ako nepovolená aktivita softvéru alebo webových stránok, digitálne technológie ako nástroje pre výpočet, komunikáciu, modelovanie.</p> <p><i>Procesy:</i> Budovanie korektného postoja k používaniu digitálnych diel, používanie nástrojov na vlastné učenie sa, zábavu a spoznávanie.</p> <p><i>Činnosti:</i> Diskusia o počítačovej kriminalite, dôveryhodnosti získaných informácií. Diskusia o etickom používaní digitálnych produktov a budovanie korektného postoja k používaniu digitálnych diel (aj softvéru ako výsledku niekoho práce), používanie nástrojov na vlastné učenie sa, zábavu a spoznávanie. Diskusia o využití konkrétnych nástrojov digitálnych technológií ako nástrojov pre výpočet, komunikáciu, modelovanie a pri učení sa iných predmetov.</p>

10.2.3 Vzdelávacia oblasť Človek a príroda

10.2.3.1 Človek a príroda

Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda
Vyučovací predmet	Človek a príroda
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 66 hodín ročne - 2 hodiny týždenne 5. ročník 66 hodín ročne - 2 hodiny týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika vzdelávacej oblasti/predmetu

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda sa zameriava na rozvoj prírodovednej gramotnosti. Prírodovedná gramotnosť je charakterizovaná ako spôsobilosť používať prírodovedné poznatky, identifikovať a formulovať otázky a hľadať odpovede v podobe dôkazmi podložených záverov pre pochopenie sveta a tvorbu rozhodnutí o svete, v ktorom žijeme, prírode a zmenách, ktoré v našom prostredí samovoľne aj v dôsledku ľudskej aktivity nastali a nastávajú. Zahŕňa porozumenie princípom objektivizovaného a systematického skúmania, ako aj úlohe prírodných vied v našej spoločnosti.

V prvom a druhom cykle má vzdelávacia oblasť podobu prírodovedne zameraného integrovaného predmetu. V treťom cykle má škola možnosť pokračovať úplnou, prípadne čiastočnou integráciou prírodovedných disciplín alebo výučbou samostatných predmetov.

Rozvoj prírodovednej gramotnosti pozostáva z troch zložiek: tvorby a rozvoja prírodovedných predstáv (obsahový rámeč), tvorby a rozvoja postoja k okolitému prostrediu (postojový rámeč) a spôsobilostí vedeckej práce, postupov a stratégií objektivizovaného poznávania (procesuálny rámeč).

Procesuálny rámec predstavuje osvojenie si nástrojov vytvárania a usporiadania informácií o svete okolo nás. Reprezentuje ovládanie a využívanie typických prírodovedných spôsobov myslenia a pracovných postupov, ktoré majú svoje vzory v mechanizmoch objektivizovaného poznávania. Cieľom je, aby si žiaci osvojili prvky poznávania dominujúce v prírodných vedách a zároveň reflektovali vlastné poznávacie činnosti. Okrem špecifických činností jednotlivých prírodovedných disciplín (biologické, fyzikálne, chemické a geologické výskumné postupy) existujú spoločné postupy v poznávacej činnosti jednotlivých prírodovedných disciplín. Vyučovací proces má viesť k budovaniu spôsobilostí, ktoré nazývame spôsobilosti vedeckej práce a je súčasťou výkonového štandardu.

Postojový rámec sa prejavuje záujmom žiakov o prírodu a javy, ktoré v nej prebiehajú, aktívnym a angažovaným prístupom k prírodným zdrojom, ochrane životného prostredia, klímy a zdravia človeka, tendenciou/snahou konať zodpovedne, napr. vo vzťahu k prírodným zdrojom, životnému prostrediu, ale aj záujmom o výskumné aktivity či prírodné vedy. Zasahuje postojovú sféru osobnosti žiaka v sociálnej oblasti, v oblasti sebarozvoja a osobnostného rastu.

Žiak je vedený k uvedomovaniu si toho, že svojou činnosťou môže ovplyvňovať jednotlivé zložky prírodného, resp. životného prostredia. Snaží sa orientovať v množstve informácií, ktoré sú dnes bezprostredne dostupné a využívať ich v argumentácii. Skúsenosti z vlastnej poznávacej činnosti, reflektujúce postupy vedeckého poznávania, sprostredkujú žiakovi postupy kritického uvažovania. Umožnia mu chápať zmeny a postupne zdokonaľovať porozumenie prírodovedným pojmom a teóriám. Uvedené postupy sú predpokladom pre vnímanie úplne nového, dnes ešte neznámeho sveta. Týka sa to aj poznatkov a informácií, ktoré sú s ohľadom na aktuálnu úroveň psychických možností žiaka základnej školy alebo rozsah základného vzdelania preňho zatiaľ nedostupné.

Obsahový rámec predstavuje súbor prírodovedných poznatkov (faktov, pojmov a zovšeobecnení) a ich vzťahov, ktoré majú integrujúci charakter (v zmysle integrácie biologických, fyzikálnych, chemických a geologických konceptov). Kľúčové nosné myšlienky sú predstavené prostredníctvom 10 obsahových komponentov.

Ciele vzdelávacej oblasti:

1. Disponovať rozvinutými prírodovednými predstavami o vybraných prírodných javoch a procesoch.

2. Samostatne/v skupinách spoznávať životné prostredie a zmeny, ktoré sa v ňom dejú, s dôrazom na identifikáciu súvislostí.
3. Disponovať spôsobilosťami vedeckej práce. Navrhovať jednoduché postupy objektívneho a systematického skúmania okolitého sveta, v rámci ktorého sa identifikujú výskumné otázky, k výskumnej otázke vysloviť predpoklady a primerane ich zdôvodniť na základe predchádzajúceho poznania. Navrhnutý postup skúmania zrealizovať, zaznamenať údaje a formulovať záver. Vhodne využívať relevantný matematický aparát a dostupné technológie.
4. Diskutovať o vybraných prírodovedných javoch a objektoch, argumentovať a vplyvom argumentácie meniť svoje predstavy a vysvetlenia.
5. Vyhľadávať chýbajúce informácie v rôznych informačných zdrojoch a uvažovať o ich dôveryhodnosti. Vnímať výsledky svojej výskumnej/učebnej činnosti ako dôveryhodný zdroj informácií.
6. V rámci komunikácie získať a následne komunikovať údaje usporiadané do rôznych systematizovaných súborov (tabuľky, grafy, schémy a pod.).
7. Disponovať základnými predstavami o vedeckých postupoch a aplikovať ich vo svojom vlastnom procese poznávania. Chápať, že veda tvorí poznanie, pričom vysvetlenia, teórie a modely vyjadrujú porozumenie, ktoré najlepšie korešponduje s výsledkami skúmania známymi v danom čase.
8. Akceptovať význam vedeckého skúmania v každodennom živote a zároveň identifikovať niektoré etické, sociálne, environmentálne a ekonomické dôsledky vedeckého výskumu.
9. Aplikovať nadobudnuté prírodovedné poznanie pri riešení nových lokálnych aj globálnych výziev. Zároveň v procese prírodovedného poznávania používať vhodné (technické) zariadenia.
10. Aktívne sa zapájať do identifikácie a riešenia environmentálnych problémov a ochrany prírody. Identifikovať lokálne i globálne problémy a témy rôzneho charakteru, vedieť sa k nim adekvátne vyjadriť a reflektovať ich. Uvedomovať si, že svojou činnosťou ovplyvňujú jednotlivé zložky životného prostredia i seba samého.
11. Zodpovedne pristupovať k vlastnému zdraviu a zdraviu ostatných, k živej i neživej prírode a životnému prostrediu. Aktívne dbať na ochranu životného prostredia a prírody prostredníctvom vedomého zodpovedného rozhodovania sa z pohľadu konzumenta a člena spoločnosti. Prevziať zodpovednosť za svoje správanie, správanie v spoločnosti a k životnému prostrediu na individuálnej a kolektívnej úrovni.

Hlavným cieľom 2. cyklu je v rámci rozvoja prírodovednej gramotnosti rozvoj spôsobilostí identifikovať prírodovedné problémy v rôznych situáciách. Žiaci sú schopní vybrať fakty a vedomosti potrebné na vysvetlenie javov a použiť jednoduché modely alebo stratégie skúmania. Dokážu vysvetliť prírodovedné pojmy z rôznych vedných oblastí a použiť ich na krátke zdôvodnenia a tvorbu rozhodnutí založených na ich vedomostiach. Títo žiaci dokážu svoje prírodovedné vedomosti využiť aj vysvetliť ostatným. Výkonové štandardy vyjadrujú procesuálny a postojový rámec prírodovednej gramotnosti.

Vzdelávacie ciele pre druhý cyklus:

1. Prostredníctvom jednoduchších foriem skúmania – pozorovaním, usudzovaním, triedením, meraním a vyhľadávaním v informačných zdrojoch rozvíjať svoje aktuálne poznanie.
2. Diskutovať a porovnávať svoje prírodovedné predstavy s predstavami vrstovníkov.
3. Zdôvodňovať svoj názor, úsudok, či rozhodnutie predchádzajúcou skúsenosťou, doterajším poznaním alebo výsledkami skúmania.
4. Systematicky získavať údaje, usporadúvať ich a na ich základe tvoriť záver a ten prezentovať.
5. Prepájať svoje aktuálne prírodovedné predstavy a zistenia s ich zodpovedným, udržateľným, praktickým a technologickým využitím.
6. Reflektovať vlastný poznávací proces, ktorý je zameraný na hľadanie vysvetlení pozorovaných javov a ktorého vysvetlenia musia byť podložené relevantnými údajmi.
7. Navrhovať čiastkové riešenia jednoduchých prírodovedných, environmentálnych, či technických problémov a tieto riešenia zdôvodňovať vlastným poznaním. Posudzovať nielen funkčnosť, ale aj efektívnosť (ekonomickú, environmentálnu a pod.) rôznych riešení lokálnych problémov.

<i>Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus</i> <i>Človek a príroda</i>		
1. cieľ: Prostredníctvom jednoduchších foriem skúmania – pozorovaním, usudzovaním, triedením, meraním a vyhľadávaním v informačných zdrojoch rozvíjať svoje aktuálne poznanie.		
Výkonový štandard	4. ročník	5. ročník
	<p>Popísať pozorovaný objekt, jav, situáciu, proces vlastnými slovami.</p> <p>Formulovať jednoduchú výskumnú otázku a formulovať predpoklad na základe získaných údajov a overených skúseností.</p> <p>Vybrať si jeden z učiteľom navrhnutých predpokladov.</p> <p>Na základe výskumnej otázky popísať objekt, jav, situáciu, proces tak, aby bolo možné použiť popis k ďalšiemu vyhodnocovaniu výskumnej otázky.</p> <p>Sústrediť sa pri pozorovaní na to, čo je podstatné pri zodpovedaní položenej výskumnej otázky.</p> <p>Realizovať pozorovanie, získať presné a spoľahlivé údaje, dokázať ich správne zaznamenať.</p> <p>Usporiadať získané informácie do vopred pripravených kategórií.</p> <p>Merat' vlastnosti pozorovaných objektov/látok štandardnými alebo vlastnými jednoduchými meradlami.</p> <p>Porovnať údaje so svojím predpokladom.</p> <p>Vyhľadať chýbajúce informácie v učebnici alebo na internete.</p>	<p>Popísať pozorovaný objekt, jav, situáciu, proces s použitím odbornej terminológie.</p> <p>Identifikovať zámer pozorovania a formulovať výskumnú otázku.</p> <p>Formulovať zdôvodnený predpoklad súvisiaci so skúmaným problémom.</p> <p>Rozhodnúť sa pre jeden z ponúknutých predpokladov a svoj výber zdôvodniť.</p> <p>Navrhnuť postup a podmienky pozorovania na základe stanovenej výskumnej otázky.</p> <p>Realizovať pozorovanie s cieľom overiť predpoklad.</p> <p>Odlíšiť pri pozorovaní to, čo je pre zodpovedanie výskumnej otázky podstatné.</p> <p>Vytvoriť kategórie a podkategórie triedenia objektov a zaradiť objekty do vytvorených kategórií.</p> <p>Identifikovať vlastnosť (premennú), ktorú je potrebné merať.</p> <p>Merat' vlastnosti pozorovaných objektov a materiálov/látok štandardnými meradlami a vyjadriť výsledok v štandardných jednotkách.</p> <p>Porovnať údaje získané skúmaním so svojím predpokladom a predpoklad vyhodnotiť.</p>

		<p>Vytvoriť úsudok o vzťahoch a súvislostiach pozorovaných premenných.</p> <p>Vyhľadať chýbajúce informácie a na podnet ich overiť v ďalších informačných zdrojoch.</p> <p>Overiť si výsledok svojho skúmania vyhľadávaním v informačných zdrojoch.</p>
Výkonový štandard	2. cieľ: Diskutovať a porovnávať svoje prírodovedné predstavy s predstavami vrstovníkov.	
	4. ročník	5. ročník
	<p>Podložiť svoje tvrdenia predchádzajúcou skúsenosťou alebo získanými údajmi zo skúmania.</p> <p>Formulovať závery na výskumné otázky s pomocou predošlých zistení.</p> <p>Porovnávať výsledky svojho skúmania s výsledkami vrstovníkov, hľadať prípadné rozdiely.</p> <p>Akceptovať rôznorodosť pri uvažovaní nad výsledkami skúmania medzi vrstovníkmi.</p>	<p>Porovnávať rôznorodosť v uvažovaní a pri riešení výskumných otázok rovesníkmi.</p> <p>Zodpovedať za svoju úlohu v skupine.</p>
Výkonový štandard	3. cieľ: Zdôvodňovať svoj názor, úsudok, či rozhodnutie predchádzajúcou skúsenosťou, doterajším poznaním alebo výsledkami skúmania.	
	4. ročník	5. ročník
	<p>Podložiť svoje tvrdenia skúsenosťami a získanými údajmi.</p> <p>Posúdiť poskytnuté informácie v tabuľkách a diagramoch.</p> <p>Rozhodnúť ktoré informácie sú potrebné na vytvorenie záveru pri skúmaní.</p>	<p>Zdôvodniť tvrdenia predchádzajúcou skúsenosťou, získanými údajmi a/alebo už existujúcimi poznatkami.</p> <p>Vytvárať úsudky na základe poskytnutých informácií, vrátane informácií v tabuľkách, schémach a diagramoch.</p> <p>Pri tvorbe záveru brať do úvahy všetky relevantné údaje bez tendencie vyberať len tie, ktoré potvrdzujú jeho aktuálne predstavy.</p> <p>Vytvárať zdôvodnené úsudky o príčinách a dôsledkoch zmien objektov, javov a situácií v priestore a čase.</p>

Výkonový štandard	4. cieľ: Systematicky získavať údaje, usporadúvať ich a na ich základe tvoriť záver a ten prezentovať.	
	4. ročník	5. ročník
	<p>Vytvoriť záznam z pozorovania do vopred pripravenej štruktúry.</p> <p>Nájsť chybné údaje podľa pokynov a vylúčiť ich, podľa potreby meranie opakovať.</p> <p>Vyhýbať sa chybám pri získavaní a spracúvaní údajov.</p> <p>Znížiť subjektívne vplyvy pri získavaní údajov.</p> <p>Vybrať tabuľky/schémy/diagramy na zápis kvalitatívnych a kvantitatívnych údajov získaných skúmaním a doplniť kvalitatívne a kvantitatívne údaje do tabuľky.</p> <p>Prezentovať výsledky svojej práce prostredníctvom plagátov a modelov.</p> <p>Popísať pozorovaný objekt, jav, situáciu, proces s použitím odbornej terminológie.</p>	<p>Vytvoriť záznam z pozorovania.</p> <p>Navrhnuť postup merania, ktorý zabezpečí získanie dôveryhodných údajov.</p> <p>Identifikovať na základe inštrukcie chybné údaje a vylúčiť ich pri tvorbe záveru, zdôvodniť potrebu opakovať meranie a opakované meranie realizovať.</p> <p>Navrhnuť tabuľky/schémy/diagramy na zápis kvalitatívnych a kvantitatívnych údajov získaných skúmaním.</p> <p>Čítať informácie z poskytnutých tabuliek, jednoduchých schém a diagramov.</p> <p>Prenášať údaje z tabuľky do jednoduchého diagramu.</p> <p>Vytvoriť štruktúrovaný záznam zo skúmania určitého objektu alebo javu a na základe záznamu opísať pozorované zmeny.</p> <p>Identifikovať podobnosti a odlišnosti v údajoch získaných vlastným skúmaním a na ich základe vytvoriť zovšeobecňujúci záver.</p> <p>Minimalizovať subjektívne vplyvy vo svojej výskumnej činnosti.</p> <p>Uvedomiť si, že existujú rôzne postupy získavania informácií a rôzne informačné zdroje.</p> <p>Uvedomiť si, že nie všetky informačné zdroje poskytujú dôveryhodné informácie.</p> <p>Prezentovať a obhajovať výsledky svojej práce rôznymi formami (napr. plagáty, modely, prezentácie).</p>
Výkonový štandard	5. cieľ: Prepájať svoje aktuálne prírodovedné predstavy a zistenia s ich zodpovedným, udržateľným, praktickým a technologickým využitím.	
	4. ročník	5. ročník
	<p>Uvedomiť si nevyhnutnosť prírody pre život človeka a iných organizmov.</p>	<p>Uvedomiť si závislosť človeka od prírodných zdrojov.</p> <p>Oceniť význam organizmov pre život na Zemi.</p>

	<p>Uvedomiť si nevyhnutnosť ochrany svojho okolia a prírodných zdrojov.</p> <p>Vysvetliť ako môže človek svojou činnosťou negatívne ovplyvňovať životné prostredie.</p> <p>Pochopiť vlastnú zodpovednosť za svoje zdravie.</p> <p>Uvedomiť si, ktoré činnosti pozitívne ovplyvňujú zdravý životný štýl.</p> <p>Uvedomiť si, že niektoré činnosti majú negatívny vplyv na ľudské zdravie.</p> <p>Uviesť príklady ako človek využíva poznatky vedy a techniky v bežnom živote.</p>	<p>Reflektovať svoje každodenné návyky vzhľadom na poznatky o zdravom životnom štýle.</p> <p>Uvedomiť si mieru zodpovednosti za svoje zdravie a zdravie iných.</p> <p>Rešpektovať bezpečnosť a zásady ochrany zdravia pri práci.</p> <p>Uvedomiť si prínos a význam vedy a techniky.</p>
--	--	--

Výkonový štandard	6. cieľ: Reflektovať vlastný poznávací proces, ktorý je zameraný na hľadanie vysvetlení pozorovaných javov a ktorého vysvetlenia musia byť podložené relevantnými údajmi.	
	4. ročník	5. ročník
	<p>Uvedomiť si význam skúmania pri získavaní nových vedomostí.</p> <p>Hľadať príčiny chýb pri pozorovaní a vyhodnocovaní svojej činnosti.</p> <p>Zhodnotiť svoju prácu v skupine a spoluprácu so svojimi spolužiakmi, hľadať možnosti zlepšenia.</p>	<p>Vnímať svoju (výskumnú) činnosť ako jeden zo zdrojov nových poznatkov.</p> <p>Rozpoznať nesúlad/chyby v získaných výsledkoch z pozorovania a identifikovať ich príčiny.</p> <p>Objektívne hodnotiť svoju prácu a prácu svojich spolužiakov.</p>
Výkonový štandard	7. cieľ: Navrhovať čiastkové riešenia jednoduchých prírodovedných, environmentálnych, či technických problémov a tieto riešenia zdôvodňovať vlastným poznaním. Posudzovať nielen funkčnosť, ale aj efektívnosť (ekonomickú, environmentálnu a pod.) rôznych riešení lokálnych problémov.	
	4. ročník	5. ročník
	<p>Uvedomiť si ako jednotlivec/skupina ľudí môže prispieť k zlepšovaniu stavu životného prostredia.</p> <p>Uviesť dôvody prečo musíme chrániť živú a neživú prírodu.</p>	<p>Zvažovať rozhodnutia s menším negatívnym dosahom na prírodné prostredie.</p> <p>Zhodnocovať dôvody ochrany prírody.</p>

	Nájsť možnosti, ako pomôcť životnému prostrediu v okolí školy a svojho bydliska.	Identifikovať aktivity smerujúce k ochrane a zlepšeniu životného prostredia širšieho okolia školy a obce/mesta.
--	--	--

Výkonový štandard v jednotlivých ročníkoch bude napĺňaný cez všetky komponenty:

Komponent: Látky/Rozvoj predispozície k pojmom: hmotnosť, objem, skupenské zmeny látok, kolobeh vody v prírode, rozpustnosť, odparovanie.		
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	<p>Pojmy, vzťahy, fakty</p> <p>Rozvoj predispozície k pojmom: skupenské zmeny látok, kolobeh vody v prírode, rozpustnosť, odparovanie.</p> <p>Voda sa v prírode nachádza v rôznych formách a skupenstvách a vplyvom neustálych skupenských premien sa deje kolobeh vody v prírode.</p> <p>Zdroje kvapalnej (zrážková, povrchová, podzemná), tuhej (ľadovce) a plynnej (vodná para) vody v prírode existujú v rôznych formách a sú vzájomne prepojené, vplyvom neustálych skupenských premien sa deje kolobeh vody v prírode.</p> <p>Človek svojou činnosťou spôsobuje znečisťovanie vodných zdrojov a zároveň je od čistých zdrojov vody závislý, vodné zdroje je potrebné chrániť.</p> <p>Rozpúšťanie látok vo vode je zväčša obmedzené.</p> <p>Odparovaním vody zo zmesi vody a inej tuhej látky je možné získať jednotlivé zložky zmesi.</p>	<p>Rozvoj predispozície k pojmom: hmotnosť, objem, skupenské zmeny látok, kolobeh vody v prírode, rozpustnosť, odparovanie.</p> <p>Na meranie objemu a hmotnosti sa používajú štandardné meradlá, pomocou ktorých je možné vyjadriť ich množstvo v štandardných jednotkách.</p> <p>Základnou jednotkou merania hmotnosti je kilogram.</p> <p>Jednou z jednotiek merania objemu je liter.</p> <p>Vyparovanie vody závisí od teploty a veľkosti odparovacej plochy.</p> <p>Kolobeh vody v prírode môže byť narušený ľudskou činnosťou</p>
	<p>Činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skúmanie intenzity vyparovania vody pri rôznej zmene podmienok vyparovania (pri rôznej teplote prostredia v súvislosti s veľkosťou plochy, z ktorej sa voda vyparuje; v rôznych poveternostných podmienkach). • Skúmanie prítomnosti vody v prírode (v pôde, vydychovanom vzduchu, rastlinách a pod.). • Identifikácia skupenských premien vody v prírode. • Identifikácia súvislosti medzi rôznymi zdrojmi vody v tuhom, kvapalnom a plynnom skupenstve, aplikácia poznatkov o skupenských premenách vody. • Porovnávanie schém kolobehu vody v prírode. 	<ul style="list-style-type: none"> • Porovnávanie hmotnosti a objemu objektov a určitého množstva materiálu/látky pomocou rozdielu hodnôt hmotnosti a objemu zistených použitím štandardných meradiel (rovnoramenné a digitálne váhy, odmerný valec). • Používanie vybraných jednotiek objemu a hmotnosti (kilogram, dekagram, gram, liter, deciliter, mililiter). • Skúmanie vzniku dažďa a hmly. • Identifikácia možných zdrojov znečistenia vody a narušení kolobehu vody ľudskou činnosťou.

		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Skúmanie rozpustnosti látok vo vode (množstva látky, ktoré je možné rozpustiť v určitom množstve vody). Oddeľovanie tuhej látky a vody odparovaním.</i> 	
--	--	--	--

Komponent: Interakcie/ Rozvoj predispozície k pojmom: magnetizmus, svetlo (žiarenie).

		4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	Pojmy, vzťahy, fakty	Magnet pôsobí aj cez rôzne materiály. Kompas funguje na princípe magnetickej strelky, ktorá sa otáča v magnetickom poli Zeme. Magnetický pól Zeme sa nachádza v blízkosti geografického pólu Zeme.	Svetlo (slnečné žiarenie) môže spôsobiť zahrievanie (zmenu teploty) objektov. Intenzita zahrievania objektov vplyvom pôsobenia slnečného žiarenia závisí aj od farby objektu.
	Činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Skúmanie pôsobenia magnetov cez rôzne druhy prostredí.</i> • <i>Skúmanie kompasu a podmienok zmeny jeho funkčnosti.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Skúmanie zmeny teploty vplyvom slnečného žiarenia v skleníku (modely skleníka) a mimo skleníka.</i> • <i>Skúmanie vplyvu farby nádoby na zmenu teploty vzduchu v osvetlenej nádobe.</i>

Komponent: Sily/ Rozvoj predispozície k pojmom sila, práca, výkon

		4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	Pojmy, vzťahy, fakty	Jednoduché stroje sa používajú na zjednodušenie vykonávanej činnosti alebo na zmenšenie vynaloženej sily. Medzi jednoduché stroje patria: naklonená rovina, páka, kladka, ozubené súkolesie. Veľkosť sily potrebnej na vytiahnutie nákladu po naklonenej rovine závisí od sklonu naklonenej roviny. Veľkosť sily potrebnej na zdvihnutie nákladu pomocou páky závisí od dĺžky použitej páky a od umiestnenia pevného bodu (osi otáčania). Kladka zjednodušuje vytáhovanie nákladu do výšky, voľná kladka a kladkostroj znižujú silu potrebnú na vytiahnutie nákladu do výšky. Podľa toho, aké veľké kolesá použijeme v ozubenom súkolesí, vieme zrýchliť alebo spomaliť ich pohyb. Frekvencia kmitania kyvadla závisí od dĺžky závesu závažia a nezávisí od hmotnosti závažia.	
	Činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Vyhľadávanie príkladov využitia jednoduchých strojov v bežnom živote.</i> • <i>Porovnávanie sily potrebnej na zdvihnutie nákladu do výšky použitím naklonenej roviny a bez nej, s použitím rôznych naklonenej roviny.</i> • <i>Porovnávanie sily potrebnej na zdvihnutie nákladu pomocou rozličných spôsobov použitia rôznych dlhých páky.</i> • <i>Skúmanie konštrukcie pevnej kladky a voľnej kladky, identifikácia rozdielov v konštrukcii kladiek a efektu ich použitia.</i> • <i>Skúmanie smeru a rýchlosti točenia kolies v ozubenom súkolesí.</i> • <i>Skúmanie vplyvu rôznych vlastností kyvadla (hmotnosť závažia, dĺžka závesu závažia) na frekvenciu kmitania kyvadla.</i> 	

Komponent: <u>Energia</u> / Rozvoj predispozície k pojmom: teplo (tepelná energia), teplota, tepelný izolant.			
		4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	Pojmy, vzťahy, fakty		Teplotu objektov meriame pomocou teplomeru a hodnotu vyjadrujeme v jednotke °C. Na meranie teploty objektov si musíme zvoliť teplomer, ktorý má primeraný rozsah merania teploty. Pomocou rôznych materiálov vieme obmedziť znižovanie alebo zvyšovanie teploty objektov – objekt tepelne izolujeme od okolia.
	Činnosti		<i>Meranie teploty objektov pomocou analógového a digitálneho teplomera.</i> <ul style="list-style-type: none"> • Porovnávanie teploty objektov a porovnávanie zmeny teploty rôznych objektov rôznymi druhmi teplomerov. • Skúmanie vplyvu izolačných materiálov na zmenu teploty kvapaliny v nádobe. • Identifikácia využitia izolačných materiálov v bežnom živote.

Komponent: <u>Zem</u> / Rozvoj predispozície k pojmom horniny, nerasty, kryštalizácia, atmosféra, počasie.			
		4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	Pojmy, vzťahy, fakty		Horniny aj nerasty sa vzájomne od seba odlišujú rôznymi vlastnosťami, napr. leskom, farbou, vrypom, tvrdosťou. Na základe poznania týchto vlastností ich človek využíva. Človek ťaží rôzne nerastné suroviny, niektoré v tuhom (železná ruda, štrk, piesok, soľ a pod.), iné v kvapalnom (ropa) a tiež v plynnom skupenstve (zemný plyn). Zemeguľa je obklopená plynným obalom (atmosférou). Vzduch na Zemi sa neustále hýbe a ovplyvňuje tým počasie. Vzduch sa na určitých miestach Zeme zahrieva viac, na iných menej. Stúpanie teplého a klesanie studeného vzduchu v atmosfére prispieva k vzniku vetra. Mnohé organizmy sú od prítomnosti vzduchu a jeho kvality závislé. Medzi dôležité zložky vzduchu z pohľadu života rôznych organizmov patria kyslík, oxid uhličitý a vodná para.
	Činnosti		<ul style="list-style-type: none"> • Skúmanie a porovnávanie spôsobov získavania, ťažby, spracovania a praktického využitia bežne využívaných nerastných surovín, napr. soľ, štrk, piesok. • Skúmanie kryštalizácie kuchynskej soli z roztoku, porovnávanie kryštálu kuchynskej soli s kryštálmi iných látok. • Skúmanie hornín použitých v okolí školy (napr. obrubníky, obklady budov, pamätníky, náhrobné kamene). • Identifikácia prítomnosti plynného obalu Zeme skúmaním informácií o podmienkach života na Zemi a vo vesmíre. • Identifikácia zloženia vzduchu na základe informačných zdrojov, usudzovanie o dôležitosti kyslíka pre život človeka a iných organizmov. • Skúmanie zmien teploty vzduchu počas dňa a v priebehu niekoľkých dní, porovnávanie s meteorologickou predpoveďou. • Skúmanie zmien smeru a rýchlosti prúdenia vzduchu v blízkom okolí.

Komponent: <u>Vesmír</u> / Rozvoj predispozície k pojmom: planéta, hviezda, prirodzená družica, Slnčná sústava, zatmenie Mesiaca, zatmenie Slnka, deň, rok.			
		4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	Pojmy, vzťahy, fakty	<p>Slnko je základným zdrojom energie na Zemi.</p> <p>Centrom Slnčnej sústavy je hviezda nazývaná Slnko, okolo ktorej obieha osem planét: Merkúr, Venuša, Zem, Mars, Jupiter, Saturn, Urán a Neptún.</p> <p>Zem sa točí okolo vlastnej osi a zároveň obieha okolo Slnka.</p> <p>Striedanie dňa a noci na Zemi je spôsobené rotáciou Zeme okolo vlastnej osi.</p> <p>Jeden obeh Zeme okolo Slnka trvá jeden rok.</p> <p>Okolo Zeme obieha Mesiac – prirodzená družica Zeme. Mesiac obieha okolo Zeme približne za jeden mesiac.</p> <p>Ak sa dostane Slnko, Mesiac a Zem do zákrytu, na Zemi je možné pozorovať zatmenie Slnka.</p> <p>Ak sa dostane Slnko, Zem a Mesiac do zákrytu, na Zemi je možné pozorovať zatmenie Mesiaca.</p>	
	Činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Skúmanie pohybu Zeme okolo vlastnej osi (24 hodín) a okolo Slnka (približne 365 dní) s cieľom vysvetliť, čo spôsobuje striedanie dňa a noci na Zemi.</i> • <i>Modelovanie situácií, ktoré vyjadrujú pozíciu Slnka, Zeme a Mesiaca počas pozorovania splnu, novu, prvej a poslednej štvrte a odlišenie od situácií, v ktorých nastáva zatmenie Slnka a/alebo Mesiaca.</i> • <i>Skúmanie pohybu Mesiaca okolo Zeme s cieľom vysvetliť striedanie mesačných fáz.</i> • <i>Skúmanie pohybu Mesiaca okolo Zeme s cieľom vysvetliť jav privrátenej a odvrátenej strany Mesiaca.</i> • <i>Identifikácia planét Slnčnej sústavy (a ďalších objektov Slnčnej sústavy) a ich porovnanie na základe informačných zdrojov.</i> 	

Komponent: <u>Organizmus</u> / Rozvoj predispozície k pojmom: zmyslové orgány, trávenie, vylučovanie, dýchanie, pitný režim, životospráva, krvný obeh, rozmnožovanie.			
		4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	Pojmy, vzťahy, fakty	<p>Organizmy prijímajú informácie z prostredia prostredníctvom zmyslov, spracúvajú ich a reagujú na ne.</p> <p>Tráviaca sústava zabezpečuje príjem, spracovanie potravy a vylúčenie nepotrebných zvyškov.</p> <p>Trávenie je proces, ktorý prebieha v tráviacej sústave a zabezpečuje prijímanie využiteľných látok z potravy.</p> <p>Prostredníctvom potravy je získavaná energia potrebná na všetky životné procesy.</p> <p>Ak telo prijme v potrave viac energie, ako potrebuje, ukladá si ju v podobe tukových zásob.</p> <p>Dlhodobá nerovnováha príjmu a výdaja energie vedie k vzniku ochorení obezity, či anorexie.</p> <p>Prostredníctvom vylučovacej sústavy sa telo zbavuje nepotrebných a škodlivých látok.</p> <p>Dýchanie je proces výmeny plynov medzi organizmom a prostredím.</p> <p>Prostredníctvom dýchania sa môžu prenášať rôzne ochorenia, ak sa vo vydychovanom vzduchu nachádzajú pôvodcovia ochorení.</p> <p>Telo je popretkávané krvnými cievami, ktoré sa rozvetvujú od najhrubších, ktoré vychádzajú zo srdca (tepny), alebo do neho vstupujú (žilky), až po najtenšie (vlásočnice), ktoré prekrvujú rôzne časti tela.</p>	

	<p>Všetky cievy sú prepojené, tvoria uzavretý krvný obeh, do ktorého srdce v pravidelných intervaloch pumpuje krv. Táto činnosť srdca sa prejavuje ako srdcový tep.</p> <p>Krv rozvádza po tele rôzne látky. Ak ich vyžaduje napríklad pri námahe telo viac, srdce pumpuje krv rýchlejšie, čo sa prejaví zvýšeným tepom.</p> <p>Telo človeka sa od narodenia vyvíja, rastie, postupne dospieva a neskôr starne.</p> <p>V čase dospievania sa objavujú znaky pohlavnej zrelosti. Pohlavne zrelý muž a pohlavne zrelá žena môžu splodiť dieťa. Dieťa sa v tele matky vyvíja 9 mesiacov.</p>	
Činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pozorovanie rôznych typov zmyslových receptorov živočíchov, ktoré zachytávajú špecifické typy informácií v prostredí, v súvislosti s významom pre prežitie v prostredí.</i> • <i>Pozorovanie reakcie živočíchov na rôzne vonkajšie podnety.</i> • <i>Uvažovanie o spôsobe spracovania získaných informácií u živočíchov.</i> • <i>Skúmanie fungovania tráviacej, vylučovacej, dýchacej a obehovej sústavy človeka a navrhovanie zmien v životospráve na základe získaných poznatkov.</i> • <i>Porovnávanie zastúpenia základných živín v potravinách a uvažovanie o potrebe príjmu energie vzhľadom k jej výdaju pri rôznych činnostiach a stavoch (rast, vývin).</i> • <i>Skúmanie vonkajších prejavov dýchania a srdcovej činnosti a porovnávanie zmien frekvencie dýchania a tepu vplyvom zmeny intenzity fyzickej činnosti, uvažovanie o vplyve ďalších faktorov (stres, psychoaktívne látky).</i> • <i>Pozorovanie rozloženia krvných ciev v tele človeka s využitím poznatkov o funkcii krvi v tele človeka.</i> • <i>Identifikovanie významu darčovstva krvi a nebezpečenstva náhlej straty krvi na základe informácií o funkcii krvi v tele človeka.</i> • <i>Identifikovanie spôsobov, ktorými sa do krvného obehu človeka dostávajú rôzne potrebné, ale i nebezpečné látky a vytváranie súvislostí s princípmi správnej životosprávy.</i> • <i>Modelovanie šírenia infekčného respiračného ochorenia.</i> • <i>Porovnávanie možných spôsobov ochrany pred prenosom ochorenia.</i> • <i>Zdôvodňovanie významu vetrania miestností poznatkami o fungovaní dýchacej sústavy človeka.</i> • <i>Identifikácia pozorovateľných zmien v raste a vývine človeka, identifikácia znakov dospievania a starnutia.</i> • <i>Rozlišovanie orgánov rozmnožovacej sústavy ženy a muža a vysvetlenie ich významu.</i> • <i>Porovnávanie znakov pohlavnej zrelosti u mužov a žien.</i> • <i>Pozorovanie zmien ľudského plodu počas tehotenstva so zameraním sa na fyzické zmeny plodu i tela matky.</i> 	

Komponent: <u>Ekosystém</u>/ Rozvoj predispozície k pojmom: prírodné spoločenstvo, druh, potravný reťazec, mikroorganizmy, vonkajšia stavba tela rastlín a húb, vonkajšia stavba tela živočíchov, parazity, chránené, liečivé a jedovaté rastliny, lišajníky, chránené živočíchy, ľudské sídlo, ochrana prírody.			
		4.ročník	5.ročník
Obsahový	Pojmy, vzťahy, fakty		<p>Organizmy sa medzi sebou odlišujú vonkajšou stavbou.</p> <p>Organizmy sú od neživých zložiek prostredia často priamo závislé.</p> <p>Rôzne druhy organizmov, ktoré spolu žijú na jednom mieste, predstavujú prírodné spoločenstvo.</p> <p>Medzi organizmami žijúcimi v spoločenstve existujú vzájomné vzťahy.</p>

		<p>Prírodné spoločenstvo tvorí spoločenstvo rastlín, živočíchov, húb a mikroorganizmov. V spoločenstvách žijú aj chránené živočíchy a chránené, liečivé a jedovaté rastliny. Podľa priestoru, kde sa spoločenstvo vyskytuje, rozlišujeme lesné, vodné, poľné, lúčne a vysokohorské spoločenstvo. Poškodzovanie životného prostredia a narušovanie vzťahov v spoločenstve má negatívne dôsledky na život organizmov, vrátane človeka.</p> <p>Pestovanie rastlín a chov živočíchov má pre človeka veľký význam.</p> <p>Vonkajšie a vnútorné parazity spôsobujú rôzne ochorenia organizmov.</p>
	<p>Činnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pozorovanie organizmov voľným okom, mikroskopom alebo lupou.</i> • <i>Identifikovanie vybraných zástupcov skupín organizmov s využitím kľúča na určovanie rastlín, húb a živočíchov v prírodných spoločenstvách.</i> • <i>Vytvorenie zbierky prírodnín a systematizovanie organizmov.</i> • <i>Skúmanie konkrétnych spoločenstiev z pohľadu výskytu rôznych druhov organizmov.</i> • <i>Pozorovanie druhov organizmov v rôznych prírodných spoločenstvách a opísanie ich spôsobu života.</i> • <i>Pozorovanie správania sa vybraných zástupcov spoločenstiev a zaznamenávanie vzájomných vzťahov medzi organizmami.</i> • <i>Skúmanie typu potravy a spôsobu jej získavania u vybraných druhov organizmov (producent, konzument, rozkladač).</i> • <i>Zostavenie potravinových reťazcov, zdôvodnenie potravinových vzťahov medzi organizmami žijúcimi v danom spoločenstve.</i> • <i>Mapovanie výskytu liečivých, chránených, invázných a jedovatých druhov organizmov v regióne.</i> • <i>Monitorovanie činností organizácií venujúcich sa ochrane a záchrane ohrozených druhov rastlín a živočíchov na Slovensku.</i> • <i>Posudzovanie významu ochrany organizmov a spoločenstiev.</i> • <i>Pozorovanie a zaznamenávanie poškodzovania prírody nevhodnou činnosťou človeka.</i> • <i>Porovnanie súčasného a predchádzajúceho stavu krajiny, sledovanie zmien v dôsledku činnosti človeka, prostredníctvom máp a/alebo fotografií.</i> • <i>Skúmanie vplyvu činnosti človeka na vlastné zdravie a životné prostredie prostredníctvom informačných zdrojov.</i> • <i>Identifikovanie vybraných zástupcov pestovaných rastlín a chovaných živočíchov žijúcich v ľudských sídlach.</i> • <i>Pozorovanie morfológických znakov a správania sa chovateľsky významných druhov.</i> • <i>Skúmanie adaptácií organizmov na život s človekom (v blízkosti ľudských sídel, domestikované druhy vs. druhy, ktoré sa domestikovať nepodarilo).</i> • <i>Monitorovanie spôsobov chovu domácich a hospodárskych zvierat.</i> • <i>Hodnotenie významu pestovania rastlín a chovu živočíchov pre človeka.</i> • <i>Rozlišovanie vonkajších a vnútorných parazitov podľa vonkajších znakov.</i> • <i>Diskutovanie o škodlivosti parazitov pre človeka a ich význame.</i> • <i>Diskutovanie o vplyve premnoženia vybraných druhov živočíchov na život človeka.</i> • <i>Vyhľadanie informácií o spôsoboch prevencie pred šírením rôznych ochorení.</i> • <i>Porovnanie pozitív a negatív aplikácie biologickej a chemickej ochrany organizmov.</i>

Komponent: <u>Dedičnosť a premenlivosť</u> / Rozvoj predispozície k pojmom: znak, vlastnosť, dedičnosť, premenlivosť.			
		4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	Pojmy, vzťahy, fakty		Živé organizmy produkujú potomstvo rovnakého druhu, ale potomstvo sa líši a nie je totožné s rodičmi. Prenos vlastností z jednej generácie organizmov na druhú je prejavom dedičnosti.
	Činnosti		<ul style="list-style-type: none"> • Porovnávanie spoločných a rozdielnych znakov a vlastností rodičov a ich potomstva. • Identifikácia rôznorodosti rastlín a živočíchov rovnakého rodu alebo druhu a porovnávanie spoločných a rozdielnych znakov.
Komponent: <u>Evolúcia</u> / Rozvoj predispozície k pojmom: rôznorodosť organizmov, klasifikácia organizmov, vývoj, prispôsobovanie sa organizmov.			
		4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	Pojmy, vzťahy, fakty		Organizmy klasifikujeme na základe spoločných a rozdielnych znakov. Organizmy sa prispôsobujú rôznymi spôsobmi prostrediu, v ktorom žijú. Druhovú rozmanitosť je významná pre život na Zemi.
	Činnosti		<ul style="list-style-type: none"> • Skúmanie rôznorodosti organizmov na základe identifikácie ich spoločných a rozdielnych vonkajších znakov a spôsobu života. • Kategorizovanie organizmov na základe pozorovaných spoločných a rozdielnych znakov. • Klasifikovanie organizmov podľa príbuznosti a charakteristických vonkajších znakov. • Identifikovanie prispôsobenia sa organizmov danému prostrediu na konkrétnych príkladoch. • Zhotovenie a porovnanie odličkov a odličkov organizmov a ich stôp.

10.2.4 Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť

10.2.4.1 Človek a spoločnosť

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	Človek a spoločnosť
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 66 hodín ročne - 2 hod týždenne 5. ročník 99 hodín ročne - 3 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť pripravuje žiakov k tomu, aby sa prejavovali ako samostatné, slobodné a zodpovedné osobnosti, uplatňovali svoje práva a naplňali svoje povinnosti. Umožňuje porozumieť geografickým, historickým, kultúrnym, náboženským, hospodárskym a politickým špecifikám v rôznych častiach sveta, čo vedie k rešpektu a ohľaduplnosti voči iným ľuďom, kultúram a duchovným hodnotám, ako aj voči sebe. U žiakov rozvíja pozitívny vzťah k demokratickej spoločnosti, krajine a k potrebe udržateľnosti života na Zemi. Posilňuje ich aktívny postoj k riešeniu aktuálnych výziev a problémov. Rozvíja uvedomenie si vlastnej identity v globalizovanom svete. Okrem vedomostí rozvíja u žiakov aj spôsobilosti získavať, vyhľadávať, analyzovať a interpretovať informácie v rôznej podobe. Žiaci z nich vyvodzujú logicky správne závery a dokážu ich argumentačne podložiť a odprezentovať.

Vzdelávacia oblasť pozostáva zo štyroch komponentov – geografický komponent, dejepisný komponent, občiansky komponent a eticko-osobnostný komponent. Pomocou komponentov sú

vymedzené obsahové štandardy jednotlivých zložiek spoločenskovednej gramotnosti, ktorá v sebe zahŕňa geografické, dejepisné, občianske a eticko-osobnostné spôsobilosti. Komponenty vystupujú vo vzájomnom prepojení, ktoré je posilnené začlenením vybraných prierezových gramotností do ich obsahu.

V prvom a **druhom** cykle má vzdelávacia oblasť podobu integrovaného predmetu Človek a spoločnosť a samostatných predmetov etická výchova a náboženská výchova vyučovaných v alternácii. V treťom cykle tvoria vzdelávaciu oblasť vyučovacie predmety geografia, dejepis, občianska náuka a etická alebo náboženská výchova, pričom škola vyučuje uvedené predmety čiastočne, každý osobitne, teda neintegruje ich.

Geografický komponent objasňuje špecifiká rôznych miest, rozmiestnenie ľudí a ich činností, vzájomné vzťahy medzi javmi a procesmi, ktoré sa na Zemi odohrávajú a vyvíjajú. Žiaci skúmajú interakcie medzi prírodnými zložkami a zároveň vzťahy medzi nimi a človekom. Rozvíjajú svoju schopnosť myslieť v súvislostiach a porozumieť problémom na rôznych úrovniach, od lokálnej po globálnu. Rôzne aspekty priestoru skúmajú pomocou širokej škály prameňov, čo im umožňuje sa v ňom orientovať, a zároveň v ňom konať spôsobom, ktorý je zodpovedný voči životnému prostrediu a potrebám druhých. V procese poznávania priestoru sa žiaci učia klásť a odpovedať otázky (Čo to je?, Kde to je?, Prečo je to tam?, Ako to vzniklo, Aký to má vplyv? a pod.), ktoré sú kľúčové pre formovanie ich priestorového myslenia.

Dejepisný komponent rozvíja a kultivuje objektívne poznanie minulosti a jej prepojenosti s prítomnosťou. Žiaci si rozvíjajú historickú gramotnosť, spoznávajú historické fakty, súvislosti, javy a procesy v širšom spoločenskom kontexte. Prostredníctvom bádateľských otázok a kritickej analýzy historických prameňov, identifikovania príčin a dôsledkov rôznorodých javov a procesov rozlišujú ich historický význam a rôzne uhly pohľadov. Na základe poznania minulosti žiaci reflektujú vlastnú príslušnosť k regiónu, národu a európskemu spoločenstvu. Komponent u žiakov rozvíja aj hodnoty a kompetencie demokratickej kultúry a vzťah ku kultúrnemu a historickému dedičstvu.

Občiansky komponent približuje fungovanie spoločnosti. Žiaci spoznávajú medziľudské vzťahy, budujú si postoj k ľudskej rozmanitosti a vnímajú prínos jej pozitívnych prvkov. Rovnako vnímajú úlohu hodnôt a sociálnych noriem, význam a chod rôznych inštitúcií. Zároveň vnímajú vplyv sociálnych a ekonomických faktorov na rozhodnutia v spoločnosti, nielen v prítomnosti, ale aj minulosti. Reflektujú princípy trvalo udržateľného života, význam

obchodných vzťahov i úlohu štátu v hospodárskych vzťahoch. Významnou súčasťou tohto komponentu je výchova k aktívnemu občianstvu, rešpektovaniu princípov slobody a demokracie, ako aj k ochrane ľudských práv.

Eticko-osobnostný komponent prispieva k osobnostnému, sociálnemu a morálnemu rozvoju žiakov, s dôrazom na uvedomovanie si, prijatie a rozvíjanie vlastnej identity vo vzťahu k druhým ľuďom a všetkému živému na našej planéte. Neoddeliteľnou súčasťou týchto procesov je kultivovanie charakteru, morálnych (etických) a duchovných kvalít žiakov, ich religiózneho vedomia. Obsahové štandardy komponentu sú určené pre všetkých žiakov, realizujú sa na vyučovaní celej vzdelávacej oblasti – naprieč všetkými témami, prípadne (v 3. cykle) predmetmi.

V 2. a 3. cykle Človek a spoločnosť 6 sa môžu realizovať aj v rámci tematických dní. V rámci vyučovania etickej výchovy (ETV) sa okrem všetkých činností komponentu človek realizujú aj rozširujúce činnosti špecifické pre vyučovanie ETV, ktoré sú v dokumente aj vyznačené. Vzdelávacie štandardy je potrebné vnímať ako celok, nie ako súbor jednotlivých, od seba nezávislých častí. Je žiaduce, aby sa vzdelávacie štandardy vo výučbe vhodne kombinovali, prepájali a vzájomne dopĺňovali. Poradie, v akom sú obsahové štandardy v jednotlivých cykloch a komponentoch pod sebou uvedené, neuvádza záväznú časovú postupnosť, v ktorej majú byť v danom vzdelávacom cykle napĺňané. Všeobecné ciele vzdelávacej oblasti sú odstupňované pre jednotlivé vzdelávacie cykly. K cieľom sa v jednotlivých cykloch viažu výkonové štandardy, ktoré majú žiaci zvládnuť na konci príslušného cyklu. Spôsobilosti uvedené vo výkonových štandardoch sa dosahujú prostredníctvom viacerých obsahových štandardov, niekedy aj z rôznych komponentov. Vzájomným prepájaním vzdelávacích štandardov v rámci vzdelávacej oblasti sa zabezpečí celistvosť a hĺbka poznania, ako aj jeho využitie v ďalšom vzdelávaní a živote. Časť obsahu vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť sa v 2. a 3. cykle vyučuje formou tematických dní. Škola realizuje v 2. a v 3. cykle pre každú triedu tematické dni zamerané na rozvoj prierezových gramotností v rozsahu najmenej 4 vyučovacích dní v jednom školskom polroku, pričom jeden vyučovací deň predstavuje 6 vyučovacích hodín. Ciele a obsah tematických dní pre jednotlivé ročníky vychádzajú zo vzdelávacích štandardov. Možné námety na tematické dni sú vyznačené v obsahovom štandarde.

Ciele vzdelávacej oblasti

1. Disponovať znalosťami o vybraných spoločenských, geografických a historických procesoch a javoch v rôznych kontextoch a situáciách.
2. Využívať rôzne metódy získavania, spracovávanía, interpretácie informácií a prezentácie výsledkov vlastného bádania.
3. Rozlišovať procesy kontinuity a zmeny, porozumieť súvislostiam, príčinám a dôsledkom historických a spoločenských javov a procesov.
4. Posúdiť vzťahy v rámci prírodných zložiek krajiny a vzájomné vzťahy medzi životným prostredím a činnosťou človeka od lokálnej po globálnu úroveň; rozumieť potrebe udržateľného využívania prírodných zdrojov.
5. Rozpoznať rôzne vrstvy svojej identity, rešpektovať a oceňovať rozmanitosť ľudí a skupín v globalizovanom svete.
6. Zvládať svoje emócie, prejavíť empatiu, rozumieť rozličným názorom a postojom, formulovať vlastný názor, aktívne spolupracovať a konštruktívne komunikovať.
7. Mať rozvinuté charakterové vlastnosti, presadzovať morálne a etické princípy, vymedziť vlastnú hodnotovú orientáciu pre svoje rozhodnutia a napĺňanie osobných cieľov.
8. Uplatňovať práva a povinnosti, pravidlá a normy spoločenského života v demokratickej spoločnosti, niesť zodpovednosť za vlastné rozhodnutia.
9. Orientovať sa v zdrojoch informácií, prejavíť kritický a rozlišujúci postoj k médiám, bezpečne a eticky sa prezentovať v online prostredí.
10. Prejavovať záujem o dianie okolo seba, vo svete a participovať na veku primeraných prospešných aktivitách.

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus Človek a spoločnosť			
Výkonový štandard	GEOGRAFICKÝ KOMPONENT	4.ročník	5.ročník
		<p>Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov (C1 z ČLS)</p> <ul style="list-style-type: none"> - správne používať pojmy potrebné na skúmanie geografických javov a procesov, - poznať názvy a rozmiestnenie najdôležitejších geografických prvkov na mape Slovenska, - vymedziť polohu Slovenska voči susedným štátom a porovnať jeho rozlohu v rámci Európy - uviesť základnú charakteristiku obyvateľstva Slovenska z hľadiska počtu, rozmiestnenia, národnostného a náboženského zloženia - rozpoznať prírodné pamiatky, ktoré sú dôležité z hľadiska národnej a regionálnej identity alebo sú významnými lokalitami cestovného ruchu na Slovensku <p>Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - klásť si základné bádateľské otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?) a hľadať na ne odpovede - rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií - získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete - porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií - interpretovať a vytvárať grafické zobrazenia vzťahov medzi procesmi alebo javmi (časová os, mapa mysle, a i.) - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania - interpretovať mapové znaky na rôznych druhoch máp pomocou legendy a použiť grafickú mierku <p>Posúdiť vzájomné vzťahy medzi krajinou a činnosťou človeka na Slovensku, uviesť význam chránených území pri ochrane prírody a krajiny (C4 z ČLS).</p>	<p>Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov (C1 z ČLS)</p> <ul style="list-style-type: none"> - správne používať pojmy potrebné na skúmanie geografických javov a procesov, - opísať význam jednotlivých hospodárskych činností na zabezpečenie ľudských potrieb - identifikovať rozmanitosť prírody a obyvateľstva Zeme na vybraných príkladoch <p>Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - klásť si základné bádateľské otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?, Ako a kedy to vzniklo?, Aký to má vplyv? a i.) a - hľadať na ne odpovede - rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií - získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete - porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií - interpretovať a vytvárať grafické zobrazenia vzťahov medzi procesmi alebo javmi (časová os, mapa mysle, graf, schéma, Vennov diagram a i.) - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania - opísať rozmiestnenie vybraných javov a procesov na geografickej mape - napláňovať vychádzku alebo výlet pomocou turistickej mapy a orientovať sa podľa nej v teréne <p>Posúdiť vzájomné vzťahy medzi krajinou a činnosťou človeka na Slovensku, uviesť význam chránených území pri ochrane prírody a krajiny (C4 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvetliť vzťah medzi prírodnými podmienkami, osídlením a spôsobom života ľudí v súčasnosti a minulosti

Obsahový štandard		<p>- vysvetliť vzťah medzi prírodnými podmienkami, osídlením a spôsobom života ľudí v súčasnosti a minulosti vysvetliť význam územnej ochrany prírody na príkladoch chránených území na Slovensku</p> <p>Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS).</p> <p>- viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými - komunikovať s využitím jednoduchej, vecne správnej argumentácie - vyvodiť a uplatňovať zásady dobrej spolupráce - porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov - uplatňovať empatiu a asertivitu pri vzťahoch s ľuďmi v okolí</p>	<p>- uviesť príklady, ako človek využíva a pretvára krajinu - interpretovať predpoveď počasia - opísať vznik pohorí a vybraných tvarov zemskeho povrchu vytvorených činnosťou vody, ľadovca a vetra - vysvetliť význam územnej ochrany prírody na príkladoch chránených území na Slovensku</p> <p>Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS).</p> <p>- viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými - komunikovať s využitím jednoduchej, vecne správnej argumentácie - vyvodiť a uplatňovať zásady dobrej spolupráce - porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov, - uplatňovať empatiu a asertivitu pri vzťahoch s ľuďmi v okolí</p>
		4.ročník	5.ročník
		<p>Využívanie mapy ako zdroja informácií</p>	<p>Pojmy: Mapové znaky, druhy máp, turistická mapa, grafická mierka,</p> <p>Činnosti: Určovanie prvkov obsahu mapy – čítanie mapy. Vyhľadávanie objektov, trás a osvojovanie si základov merania vzdialeností na mape. Rozpoznávanie druhov máp a príkladov ich využitia, osvojovanie si základov práce s nimi – všeobecnogeografická, topografická a tematická mapa (politická, turistická, dopravná).</p>
<p>Poloha a rozloha Slovenska, poznávanie prírody našej vlasti</p>	<p>Pojmy: Susedné štáty Slovenska, najznámejšie prírodné prvky na mape Slovenska, územná ochrana prírody, vegetačné stupne, meteorologické prvky</p> <p>Činnosti: Opis polohy a porovnávanie rozlohy Slovenska (väčšie ako/menšie ako) voči susedným štátom a v rámci Európy. Určovanie polohy najvýznamnejších povrchových celkov, riek, vodných plôch a chránených území na mape Slovenska spojené s ich základnou charakteristikou.</p>	<p>Pojmy: poveternostné javy, predpoveď počasia, podnebie, horotvorná činnosť, riečna a ľadovcová dolina, tiesňava, kaňon, prírodné pamiatky</p> <p>Činnosti: Identifikovanie nebezpečných poveternostných javov vyskytujúcich sa na Slovensku. Interpretovanie jednoduchej grafickej, textovej alebo televíznej predpovede počasia. Modelovanie vzniku pohorí na príkladoch vrásového a sopečného pohoria.</p>	

			<p>Ako človek pretvára krajinu? Opis krajiny a spôsobov jej využívania na príkladoch rôznych typov krajín zo Slovenska – na základe práce s fotografiami a leteckými snímkami.</p> <p>Usporiadanie rastlinstva a živočíšstva podľa nadmorskej výšky pomocou nákresu.</p> <p>Zdôvodnenie významu ochrany prírody a krajiny na vybraných príkladoch chránených území, osvojovanie si zásad správania sa a pohybu v prírode.</p>	<p>Rozpoznávanie procesov vzniku vybraných tvarov zemského povrchu vytvorených činnosťou vody, ľadovca a vetra na konkrétnych príkladoch zo Slovenska a z iných častí Zeme.</p> <p>Identifikovanie cenných a turisticky atraktívnych prírodných lokalít na Slovensku.</p>
		<p>Obyvateľstvo Slovenska a jeho činnosť v krajine</p>	<p>Pojmy: administratívne členenie, hlavné mesto, krajské mestá, významné sídla, počet obyvateľov Slovenska, etnická a kultúrna rozmanitosť, cestovný ruch, kultúrne pamiatky, pamiatky UNESCO,</p> <p>Činnosti:</p> <p>Členenie územia Slovenska na kraje, okresy a kultúrne (tradičné) regióny</p> <p>Určovanie polohy hlavného mesta, krajských miest a ďalších dôležitých sídiel na mape Slovenska spojené s opisom toho, čím sú známe alebo jedinečné</p> <p>Spoznávanie najvýznamnejších kultúrno-historických pamiatok na Slovensku s dôrazom na pamiatky v regióne, v ktorom sídli škola</p> <p>Porovnávanie počtu obyvateľov Slovenska s inými štátmi Európy (viac ako/menej ako)</p> <p>Spoznávanie, že Slovensko nie je domovom len pre Slovákov a že Slováci nežijú len na Slovensku.</p> <p>Zisťovanie dôvodov sťahovania ľudí (v rámci Slovenska, zo Slovenska a na Slovensko)</p> <p>Identifikovanie hlavných hospodárskych činností na Slovensku a v regióne</p> <p>Odhaľovanie pôvodu vybraných tovarov bežnej spotreby, spôsobu ich výroby, dopravy k spotrebiteľom a zhodnocovania po využití.</p> <p>Vyhľadávanie zaujímavých turistických cieľov na Slovensku podľa osobných preferencií spojené s tvorbou jednoduchého plánu poznávacieho výletu.</p>	

		<p><i>Poznávanie Zeme a jej rozmanitosti</i></p>		<p><i>Pojmy:</i> Všeobecnogeografická mapa sveta, politická mapa sveta, prírodná a kultúrna rozmanitosť.</p> <p><i>Činnosti:</i> Rozpoznávanie geografických útvarov ako sú ostrov, polostrov, súostrovie, more, záliv, prieliv, prieplav a ústie na obrázku, mape a glóbose Základná orientácia na mape sveta a glóbose spojená s vyhľadávaním a zaraďovaním významných objektov (napríklad štát, pohorie, rieka, mesto, pamiatka) k jednotlivým svetadielom Opis a porovnávanie vybraných riek sveta pomocou fotografií, satelitných snímok a mapy – činnosť rieky v rôznych častiach toku (erózia, prenos, ukladanie materiálu) a vplyv rieky na život človeka Spoznávanie rozmanitosti sveta prostredníctvom najznámejších prírodných a kultúrno-historických pamiatok Porovnávanie prírodných podmienok a spôsobu života na Slovensku a vo vybranom štáte Európy a sveta</p>
--	--	---	--	--

Výkonový štandard	DEJEJISNÝ KOMPONENT	4.ročník	5.ročník
		<p>Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - klásť si základné bádateľské otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?) a hľadať na ne odpovede - rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií - získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete - porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií - interpretovať a vytvárať grafické zobrazenia vzťahov medzi procesmi alebo javmi (časová os, mapa mysle, a i.) - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania - interpretovať mapové znaky na rôznych druhoch máp pomocou legendy a použiť grafickú mierku - opísať rozmiestnenie vybraných javov a procesov na geografickej a historickej mape <p>Porovnať zmeny života ľudskej spoločnosti v čase a priestore (C3 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlišovať blízku a dávnu minulosť, historické obdobia - rozlišovať súvislosti, príčiny a dôsledky udalostí v dejinách - ilustrovať príklady kultúrnych, umeleckých a náboženských prejavov človeka na konkrétnych príkladoch <p>Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými - komunikovať s využitím jednoduchej, vecne správnej argumentácie - vyvodiť a uplatňovať zásady dobrej spolupráce - porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov 	<p>Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov (C1 z ČLS)</p> <ul style="list-style-type: none"> - správne používať pojmy potrebné na skúmanie minulosti a spoločenských procesov, - charakterizovať vybrané príklady kultúr v minulosti <p>Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - klásť si základné bádateľské otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?, Ako a kedy to vzniklo?, Aký to má vplyv? a i.) a - hľadať na ne odpovede - rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií - získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete - porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií - interpretovať a vytvárať grafické zobrazenia vzťahov medzi procesmi alebo javmi (časová os, mapa mysle, graf, schéma, Vennov diagram a i.) - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania - interpretovať mapové znaky na rôznych druhoch máp pomocou legendy a použiť grafickú mierku - opísať rozmiestnenie vybraných javov a procesov na geografickej a historickej mape <p>Porovnať zmeny života ľudskej spoločnosti v čase a priestore (C3 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - porovnať život v minulosti a súčasnosti na príkladoch z regiónu a Slovenska - sprítomniť vybranú historickú udalosť alebo postavu z minulosti Slovenska - mapovať miesta pamäti v regióne a na Slovensku - vysvetliť význam pamätných dní a štátnych sviatkov v kalendári - zdokumentovať príklady tradícií spojených s regiónom

			<ul style="list-style-type: none"> - interpretovať príbeh z minulosti (povešť, legenda, ľudová pieseň) - rozlišovať blízku a dávnu minulosť, historické obdobia - rozlišovať súvislosti, príčiny a dôsledky udalostí v dejinách - ilustrovať príklady kultúrnych, umeleckých a náboženských prejavov človeka na konkrétnych príkladoch - vysvetliť dôvody pohybu ľudí na príkladoch zo Slovenska a sveta - rozpoznať rozdiely v spôsobe obživy a života pravekých zberačov, lovcov a roľníkov, - porovnať výhody a nevýhody kamenných a kovových nástrojov, resp. zbraní, - zdôvodniť oddelenie remeselníkov od roľníkov, - pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. - odhaliť vzťah medzi prírodnými podmienkami údolí veľkých riek a vznikom prvých štátov, - rozlíšiť jednotlivé vrstvy spoločnosti v mestskom štáte, - identifikovať poznatky obyvateľov najstarších štátov, ktoré nám slúžia dodnes <p>Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými - komunikovať s využitím jednoduchej, vecne správnej argumentácie - vyvodiť a uplatňovať zásady dobrej spolupráce - porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov, -uplatňovať empatiu a asertivitu pri vzťahoch s ľuďmi v okolí
--	--	--	--

Obsahový štandard	4.ročník		5.ročník
	<i>Spôsoby určovania času a zaznamenávania a skúmania minulosti</i>	<p>Pojmy: Časová os, storočie, tisícročie, letopočet, múzeum, archív, knižnica, galéria, skanzen, historické pramene – hmotné, ústne, písomné</p> <p>Činnosti: Zoraďovanie udalostí na časovej osi, určovanie ich vzájomných vzťahov Tvorba časovej priamky z rodinnej histórie/z vybraného historického obdobia Návšteva pamäťovej inštitúcie – múzeum, archív, galéria a i Tematická sonda z regionálnej histórie – ochrana kultúrneho a historického dedičstva; interpretácia povesti, legendy, ľudovej piesne.</p>	<p>Pojmy: pomník, pamätník, pamätná tabuľa, socha, virtuálna expozícia, kultúrna a technická pamiatka, organizácia UNESCO, vybrané profesie súvisiace so skúmaním minulosti (archeológ, etnológ, archivár, muzeológ, historik), historické pramene – primárne, sekundárne</p> <p>Činnosti: Identifikovanie rôznych spôsobov určovania času (lineárny/historický a cyklický/prírodný) Identifikovanie spôsobov uchovávanía a pripomínania minulosti (udalostí, osobností) Skúmanie rôznorodých prameňov o minulosti. Mapovanie miest pamäti v regióne a na Slovensku Zaznamenanie a vysvetlenie významu pamätných dní a štátnych sviatkov v kalendári Tematická sonda – život a dielo osobnosti z regionálnych dejín (príprava expozície, simulovanie práce vybranej profesie súvisiacej so skúmaním minulosti)</p>
	<i>Počiatky ľudskej spoločnosti</i>		<p>Pojmy: Zberač, lovec, migrácia – osídlenie sveta - mapa, najstaršie stopy človeka na svete (napr. Venuša, mohyla)</p> <p>Činnosti: Zaznamenávanie lokalít najstarších stôp života človeka – hmotné a archeologické pramene. Rozpoznávanie zmien v životných podmienkach pravekých ľudí v súvislosti s prvými objavmi a vynálezmi (oheň, pästný klin, bronz, železo, koleso a i.)</p>
	<i>Prvé civilizácie</i>		<p>Pojmy: Počiatky poľnohospodárstva, mestské štáty, riečne civilizácie, rozvrstvenie spoločnosti, náboženské predstavy, vynález písma, staroveké poznanie a veda (matematika, architektúra, medicína, kultúra a umenie)</p> <p>Činnosti: Identifikovanie vplyvu prírodných faktorov a zdrojov na ľudské osídlenie a činnosť človeka v minulosti, vzťahu človeka a prírody, domestikácia. Charakteristika vybranej starovekej civilizácie – vláda, každodenný život, náboženstvo, kultúra.</p>

		4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	OBČIANSKY KOMPONENT		<p>Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov (C1 z ČLS)</p> <ul style="list-style-type: none"> - správne používať pojmy potrebné na skúmanie spoločenskovedných javov a procesov, <p>Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - klásť si základné bádateľské otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?, Ako a kedy to vzniklo?, Aký to má vplyv? a i.) a - hľadať na ne odpovede - rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií - získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete - porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií - interpretovať a vytvárať grafické zobrazenia vzťahov medzi procesmi alebo javmi (časová os, mapa mysle, graf, schéma, Vennov diagram a i.) - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania - uskutočniť jednoduchý prieskum o názoroch na vybraný problém v komunite alebo obci <p>Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými - komunikovať s využitím jednoduchej, vecne správnej argumentácie - vyvolať a uplatňovať zásady dobrej spolupráce - uplatňovať empatiu a asertivitu pri vzťahoch s ľuďmi v okolí - porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov <p>Chápať zmysel a význam pravidiel, povinností a uplatňovať práva ako člen komunity (C8 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznať práva a povinnosti z perspektívy obyvateľa obce - rešpektovať pravidlá platné v škole aj v obci a vyžadovať ich dodržiavanie - vysvetliť úlohu úradov, inštitúcií, občianskych iniciatív v obci a jej okolí na konkrétnych príkladoch - zdôvodniť úlohu a význam fungovania zastupiteľskej demokracie na príklade žiackeho parlamentu a obecnej samosprávy - analyzovať na jednoduchých príkladoch vzťah cien a vybraných komodít <p>Rozlíšiť dôveryhodnosť zdrojov informácií a bezpečne sa správať v online prostredí (C9 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozlíšiť kvalitu informačných zdrojov a rôznych typov médií - uviesť príklady dôveryhodných a nedôveryhodných zdrojov informácií - poznať zásady správania sa v online prostredí aj vo vzťahu k iným

Obsahový štandard			<p>- pomenovať prínosy a riziká sociálnych sietí, audiovizuálnej produkcie a reklamy</p> <p>Aktívne sa angažovať v aktivitách na skvalitnenie fungovania školy a/alebo obce (C10 z ČLS)</p> <p>- v spolupráci s druhými navrhnúť a uskutočniť aktivitu na riešenie vybraného problému vo svojom okolí alebo aktivitu na pomoc druhým pre podporu solidarity a spoločného dobra.</p>	
	4.ročník		5.ročník	
	Rozlišovanie pravidiel, práv a povinností		<p>Pojmy: Práva a povinnosti obyvateľa obce.</p> <p>Činnosti:</p> <p>Zisťovanie, na čo mám ako obyvateľ obce nárok.</p> <p>Poznávanie rôznych nariadení, daní a poplatkov, ich zdôvodnenie a dôsledky nedodržovania (pálenie záhradného odpadu, nočný pokoj, parkovanie, poplatok za psa, nelegálne skládky odpadu a i.)</p>	
	Možnosti zlepšovania života vo svojom okolí a v obci		<p>Pojmy: Samosprávne riadenie, starosta, primátor, poslanec, miestny úrad, obecné zastupiteľstvo, voľby</p> <p>Činnosti:</p> <p>Diskusia o právach a povinnostiach v škole a v obci</p> <p>Monitorovanie činnosti triednej samosprávy a žiackeho parlamentu</p> <p>Porovnávanie starostlivosti o obec so starostlivosťou o domácnosť</p> <p>Poznávanie typov služieb, ktoré poskytuje obec</p> <p>Komunikovanie požiadavky z pozície žiaka vedeniu školy alebo z pozície občana na obecnom/mestskom úrade</p> <p>Popis procesu volieb do zastupiteľských orgánov na lokálnej úrovni</p> <p>Opis príkladov situácií, ktoré rieši obecné zastupiteľstvo.</p> <p>Riešenie susedských konfliktov na konkrétnych príkladoch</p>	
	Zodpovedné hospodárenie		<p>Pojmy: Platená práca, mzda, rodinný rozpočet, bankový účet, platobná karta</p> <p>Činnosti:</p> <p>Posúdenie rozdielu medzi prácou a inými činnosťami</p> <p>Analyzovanie zdrojov odmeny za prácu – učiteľ/ka, mama, dôchodca, predavač/ka, výrobca zmrzliny.</p> <p>Získavanie prehľadu o rodinnom rozpočte, príjmy a výdavky na fiktívnom príklade</p> <p>Porovnávanie cien vybraných tovarov na základe rôznych kritérií – veľkosť tovaru, rôzni výrobcovia a poskytovatelia, miesto výroby, vzácnosť, vplyv na životné prostredie</p>	
Základy aktívneho občianstva		<p>Pojmy: Práva dieťaťa, analyzovanie a riešenie problému</p> <p>Činnosti:</p> <p>Diskutovanie o právach dieťaťa, ktoré sa dodržujú alebo porušujú v prostredí žiaka</p> <p>Aktívne prejavovanie solidarity s deťmi, ktoré dlhodobo trpia nedodržovaním ich práv</p> <p>Analyzovanie vybraného problému na základe výsledkov žiackeho pozorovania alebo pomocou informácií získaných z jednoduchých informačných zdrojov či dotazníkového prieskumu</p>		

			<p>Navrhnutie, realizácia a vyhodnotenie postupu pri riešení jednoduchého opatrenia, ktoré smeruje k zlepšeniu života v komunite a bezprostrednom okolí</p> <p>Vypracovanie spoločného vyhlásenia triedy zastupiteľstvu obce k aktuálnej téme</p>
		Mediálna gramotnosť	<p>Pojmy: Bezpečnosť v online prostredí, reklama, dôveryhodnosť informácií</p> <p>Činnosti:</p> <p>Rozpoznávanie prínosov a nebezpečenstva online sveta (hľadanie a sledovanie obsahu, chat, zasielanie údajov a i.)</p> <p>Posúdenie pravdivosti/zavádzania reklamy na vybranom príklade</p> <p>Identifikovanie dôveryhodných a nedôveryhodných zdrojov informácií</p> <p>Vytvorenie odporúčaní a osobných pravidiel bezpečného a etického správania sa v online prostredí a možnosti pomoci (pri vyhľadávaní obsahu, sledovaní obsahu, čítaní, zasielaní údajov, súkromie a intimita online a i.)</p>

		4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	ETICKO – OSOBNOSTNÝ KOMPONENT	<p>Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov (C1 z ČLS)</p> <ul style="list-style-type: none"> - správne používať pojmy potrebné na skúmanie spoločenskovedných javov a procesov <p>Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - klásť si základné bádateľské otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?, Ako a kedy to vzniklo?, Aký to má vplyv? a i.) a - hľadať na ne odpovede - rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií - získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete - porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy 	<p>Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov (C1 z ČLS)</p> <ul style="list-style-type: none"> - správne používať pojmy potrebné na skúmanie spoločenskovedných javov a procesov vo vzťahu k druhej osobe a v správnej situácii <p>Rozvíjať jedinečnosť seba samého, pomenovať základné zložky vlastnej identity a svoje sociálne roly, uplatňovať rešpektujúci prístup k druhým (C5 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomenovať prínos svojich jedinečných vlastností pre druhých (rovesnícka skupina, komunita), - uplatniť rešpekt vo vzťahu k druhým a identifikovať stereotypy vo svojom hodnotení druhých, - opísať sociálne roly, s ktorými sa stotožňuje a poznať sociálne roly, ktoré sa od neho očakávajú, - tvoriť a udržiavať pozitívne medziľudské vzťahy s ľuďmi v blízkom okolí, ktorí majú odlišné potreby (v škole – v lokálnej komunite), - poznať lokálne a regionálne kultúrno-spoločenské reálie a históriu a ich význam pri budovaní vlastnej kultúrnej identity, - rozlíšiť jednotlivé druhy náboženstiev, - identifikovať význam a hodnoty náboženstiev pre človeka a prostredie, v ktorom žije, - zdôvodniť zmysel tolerancie a rešpektu v rámci náboženstiev, k ľuďom inej viery a neveriacim,

Obsahový štandard		<ul style="list-style-type: none"> - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania <p>Rozvíjať jedinečnosť seba samého, pomenovať základné zložky vlastnej identity a svoje sociálne roly, uplatňovať rešpektujúci prístup k druhým (C5 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - opísať sociálne roly, s ktorými sa stotožňuje a poznať sociálne roly, ktoré sa od neho očakávajú, - tvoriť a udržiavať pozitívne medziľudské vzťahy s ľuďmi v blízkom okolí, ktorí majú odlišné potreby (v škole – v lokálnej komunite), - poznať lokálne a regionálne kultúrno-spoločenské reálie a históriu a ich význam pri budovaní vlastnej kultúrnej identity, <p>Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými - komunikovať s využitím jednoduchej, vecne správnej argumentácie - vyvodiť a uplatňovať zásady dobrej spolupráce - porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov - uplatňovať empatiu a asertivitu pri vzťahoch s ľuďmi v okolí <p>Chápať zmysel a význam pravidiel, povinností a uplatňovať práva ako člen komunity (C8 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznať práva a povinnosti z perspektívy obyvateľa obce - rešpektovať pravidlá platné v škole aj v obci a vyžadovať ich dodržiavanie 	<p>Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - klásť si základné bádateľské otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?, Ako a kedy to vzniklo?, Aký to má vplyv? a i.) a - hľadať na ne odpovede - rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií - získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete - porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií - interpretovať a vytvárať grafické zobrazenia vzťahov medzi procesmi alebo javmi (časová os, mapa mysle, graf, schéma, Vennov diagram a i.) - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania <p>Poznať a zhodnocovať vlastné charakterové črty aj s ohľadom na druhých (C7 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - uvedomiť si vlastnú osobnosť ako dobrú šancu pre život, - zhodnotiť svoje silné a slabé stránky s odstupom, - vypracovať jednoduchý plán vlastného sebarozvoja
		4.ročník	5.ročník
		<p>Rozvíjanie silných stránok osobnosti</p>	<p>Pojmy: Silné a slabé stránky osoby, charakter, sebarozvoj, život ako dar a príležitosť.</p> <p>Činnosti: Porovnávanie vlastného pohľadu na svoje charakterové vlastnosti s pohľadom iných. Diskutovanie o hodnote života a jeho výziev</p> <ul style="list-style-type: none"> - teším sa, že žijem a mám šancu sa rozvíjať.

		Kvalita vzťahov a oceňovanie ľudí blízko nás	<p>Pojmy: Priateľstvo, láska, úcta, akceptovanie a oceňovanie druhých, vzťahy v skupine, vzory.</p> <p>Činnosti: Rôzne spôsoby vyjadrenia priateľstva a lásky, vďačnosti, úcty a prijatia (rodičom, príbuzným, učiteľom, iným dospelým, spolužiakom, kamarátom, partnerom a pod.). Identifikovanie obdivuhodných a inšpirujúcich vlastností na spolužiakovi a kamarátovi. Oceňovanie druhého za to, kým je a čo robí. Akceptovanie druhých takých, akí sú – uplatňovanie ústretovosti a rešpektu vo vzťahoch s druhými</p>	
		Etická komunikácia		<p>Pojmy: Pravidlá komunikácie, argumentovanie, etický dialóg.</p> <p>Činnosti: Komunikácia v triede a škole, vytvorenie pravidiel komunikácie, Vedenie zmysluplného rozhovoru</p>
		Spolupatričnosť a spolupráca	<p>Pojmy: Spolupráca, zásady spolupráce.</p> <p>Činnosti: Reflektovanie zážitkov a odkrývanie hodnoty spolupráce a spolupatričnosti.</p>	
		Sebauvedomovanie a sebaregulácia, uvedomovanie si potrieb iných	<p>Pojmy: Zorný uhol, empatia, asertivita, oprávnený nárok, zvládanie konfliktov.</p> <p>Činnosti: Vyjadrovanie empatie s druhým tak, aby cítil podporu a zažil skutočnú pomoc, Regulácia a pozitívne uplatňovanie svojich emócií v interakcii s druhými, Nácvik asertívnych postojov ako prevencie násillia, šikanovania, manipulácie a zneužívania, Pomenovanie spôsobov, ako čeliť negatívnemu tlaku rovesníckych skupín, Empatické postoje a neublížujúce správanie pri vzťahoch so zvieratami ako cítiacimi tvormi</p>	
		Poznávanie náboženstiev na Slovensku		<p>Pojmy: Vierovyznanie, kresťanstvo a iné náboženstvá u nás, vzájomný rešpekt, náboženské sviatky.</p> <p>Činnosti: Oboznamovanie sa s vierovyznaniami na Slovensku a ich prejavmi vo verejnom priestore a kultúre, Uvedomovanie si významu pokojného a rešpektujúceho spolunažívania medzi ľuďmi s odlišnou vierou a bez vyznania, Odhaľovanie súvislostí sviatkov s vierovyznaniami na Slovensku.</p>

10.2.4.2 Etická výchova

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	Etická výchova
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne 5. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus
Človek a spoločnosť - Etická výchova

	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	<p>Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov (C1 z ČLS)</p> <ul style="list-style-type: none"> - správne používať pojmy potrebné na skúmanie spoločenskovedných javov a procesov <p>Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - klásť si základné bádateľské otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?, Ako a kedy to vzniklo?, Aký to má vplyv? a i.) a - hľadať na ne odpovede - rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií - získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete - porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania <p>Rozvíjať jedinečnosť seba samého, pomenovať základné zložky vlastnej identity a svoje sociálne roly, uplatňovať rešpektujúci prístup k druhým (C5 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - opísať sociálne roly, s ktorými sa stotožňuje a poznať sociálne roly, ktoré sa od neho očakávajú, - tvoriť a udržiavať pozitívne medziľudské vzťahy s ľuďmi v blízkom okolí, ktorí majú odlišné potreby (v škole – v lokálnej komunite), - poznať lokálne a regionálne kultúrno-spoločenské reálie a históriu a ich význam pri budovaní vlastnej kultúrnej identity, <p>Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS).</p>	<p>Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov (C1 z ČLS)</p> <ul style="list-style-type: none"> - správne používať pojmy potrebné na skúmanie spoločenskovedných javov a procesov vo vzťahu k druhej osobe a v správnej situácii <p>Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS).</p> <ul style="list-style-type: none"> - klásť si základné bádateľské otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?, Ako a kedy to vzniklo?, Aký to má vplyv? a i.) a - hľadať na ne odpovede - rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií - získať informácie pre potreby vlastného bádania v detských encyklopédiách alebo na internete - porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií - interpretovať a vytvárať grafické zobrazenia vzťahov medzi procesmi alebo javmi (časová os, mapa mysle, graf, schéma, Vennov diagram a i.) - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania - porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém - dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy - skontrolovať svoju hotovú prácu a ohodnotiť ju podľa vopred stanovených kritérií hodnotenia - prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania <p>Rozvíjať jedinečnosť seba samého, pomenovať základné zložky vlastnej identity a svoje sociálne roly, uplatňovať rešpektujúci prístup k druhým (C5 z ČLS).</p>

<ul style="list-style-type: none"> - viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými - komunikovať s využitím jednoduchej, vecne správnej argumentácie - vyvodiť a uplatňovať zásady dobrej spolupráce - porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov - vyvodzovanie zásad dobrej spolupráce v skupine a tréning ich využívania v praktických činnostiach. - vyhodnotenie úspešnosti spolupráce pri práci v skupine, interpretovanie príčin a dôsledkov vydarenej alebo neúspešnej spolupráce. Chápať zmysel a význam pravidiel, povinností a uplatňovať práva ako člen komunity (C8 z ČLS). - rozpoznať práva a povinnosti z perspektívy obyvateľa obce - rešpektovať pravidlá platné v škole aj v obci a vyžadovať ich dodržiavanie Rozvíjať jedinečnosť seba samého, pomenovať základné zložky vlastnej identity a svoje sociálne roly, uplatňovať rešpektujúci prístup k druhým (C5 z ČLS) - výmena zorného uhla a vnímanie konkrétnej situácie očami spolužiaka a vžiť sa do jeho prežívania. - nácvik schopnosti zadefinovať oprávnený nárok. - zoznamovanie sa s technikami riešenia a zvládania konfliktov. 	<ul style="list-style-type: none"> - pomenovať prínos svojich jedinečných vlastností pre druhých (rovesnícka skupina, komunita), - uplatniť rešpekt vo vzťahu k druhým a identifikovať stereotypy vo svojom hodnotení druhých, - opísať sociálne roly, s ktorými sa stotožňuje a poznať sociálne roly, ktoré sa od neho očakávajú, - tvoriť a udržiavať pozitívne medziľudské vzťahy s ľuďmi v blízkom okolí, ktorí majú odlišné potreby (v škole – v lokálnej komunite), - poznať lokálne a regionálne kultúrno-spoločenské reálie a históriu a ich význam pri budovaní vlastnej kultúrnej identity, - identifikovať význam a hodnoty náboženstiev pre človeka a prostredie, v ktorom žije, - zdôvodniť zmysel tolerancie a rešpektu v rámci náboženstiev, k ľuďom inej viery a neveriacim, Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS). - viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými - komunikovať s využitím jednoduchej, vecne správnej argumentácie - vyvodiť a uplatňovať zásady dobrej spolupráce - porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov - Rozlišovanie efektívnej a neefektívnej verbálnej a neverbálnej komunikácie (aktívne počúvanie, vyjadrovanie pocitov, priamy očný kontakt, porozumenie vs. nepočúvanie, neprejavovanie pocitov, odvracanie sa, manipulácia a i.) s ohľadom na pravdivosť a úprimnosť vyjadrovania. - aplikovanie pravidiel komunikácie s ohľadom na etické princípy v dialógu a diskusii. - Racionálne argumentovanie a zdôvodňovanie názorov v diskusii na základnej úrovni, „filozofovanie s deťmi“. - vyvodzovanie zásad dobrej spolupráce v skupine a tréning ich využívania v praktických činnostiach. - vyhodnotenie úspešnosti spolupráce pri práci v skupine, interpretovanie príčin a dôsledkov vydarenej alebo neúspešnej spolupráce. Poznať a zhodnocovať vlastné charakterové črty aj s ohľadom na druhých (C7 z ČLS). - uvedomiť si vlastnú osobnosť ako dobrú šancu pre život, - zhodnotiť svoje silné a slabé stránky s odstupom,
---	---

				<p>- vypracovať jednoduchý plán vlastného sebarozvoja</p> <p>- hodnotiť svoje silné a slabé stránky a možnosti rozvíjať svoje schopnosti.</p> <p>- vypracovať jednoduchý plán vlastného sebarozvoja aj s ohľadom na druhých</p>
			4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	ETICKO – OSOBNOSTNÝ KOMPONENT	Rozvíjanie silných stránok osobnosti		<p>Pojmy: Silné a slabé stránky osoby, charakter, sebarozvoj, život ako dar a príležitosť.</p> <p>Činnosti: Porovnávanie vlastného pohľadu na svoje charakterové vlastnosti s pohľadom iných.</p> <p>Diskutovanie o hodnote života a jeho výziev - teším sa, že žijem a mám šancu sa rozvíjať</p> <p>Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV</p> <p>Hodnotenie svojich silných a slabých stránok a možností rozvíjať svoje schopnosti</p> <p>Vypracovanie jednoduchého plánu vlastného sebarozvoja aj s ohľadom na druhých.</p>
		Kvalita vzťahov a oceňovanie ľudí blízko nás	<p>Pojmy: Priateľstvo, láska, úcta, akceptovanie a oceňovanie druhých, vzťahy v skupine, vzory.</p> <p>Činnosti: Rôzne spôsoby vyjadrenia priateľstva a lásky, vďačnosti, úcty a prijatia (rodičom, príbuzným, učiteľom, iným dospelým, spolužiakom, kamarátom, partnerom a pod.).</p> <p>Identifikovanie obdivuhodných a inšpirujúcich vlastností na spolužiakovi a kamarátovi. Oceňovanie druhého za to, kým je a čo robí. Akceptovanie druhých takých, akí sú – uplatňovanie ústretovosti a rešpektu vo vzťahoch s druhými</p>	
		Etická komunikácia		<p>Pojmy: Pravidlá komunikácie, argumentovanie, etický dialóg.</p> <p>Činnosti: Komunikácia v triede a škole, vytvorenie pravidiel komunikácie. Vedenie zmysluplného rozhovoru</p> <p>Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV</p> <p>Rozlišovanie efektívnej a neefektívnej verbálnej a neverbálnej komunikácie (aktívne počúvanie, vyjadrovanie pocitov, priamy očný kontakt, porozumenie vs. nepočúvanie, neprejavovanie pocitov, odvracanie sa, manipulácia a i.) s ohľadom na pravdivosť a úprimnosť vyjadrovania, Aplikovanie pravidiel komunikácie s ohľadom na etické princípy v dialógu a diskusií, racionálne argumentovanie a</p>

			zdôvodňovanie názorov v diskusii na základnej úrovni, „filozofovanie s deťmi“.
		<p>Spolupatričnosť a spolupráca</p> <p>Pojmy: Spolupráca, zásady spolupráce Činnosti: Reflektovanie zážitkov a odkrývanie hodnoty spolupráce a spolupatričnosti Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV: Vyvodzovanie zásad dobrej spolupráce v skupine a tréning ich využívania v praktických činnostiach. Vyhodnotenie úspešnosti spolupráce pri práci v skupine, interpretovanie príčin a dôsledkov vydarenej alebo neúspešnej spolupráce</p>	
		<p>Sebauvedomovanie a sebaregulácia, uvedomovanie si potrieb iných</p> <p>Pojmy: Zorný uhol, empatia, asertivita, oprávnený nárok, zvládanie konfliktov. Činnosti: Vyjadrovanie empatie s druhým tak, aby cítil podporu a zažil skutočnú pomoc. Regulácia a pozitívne uplatňovanie svojich emócií v interakcii s druhými. Nácvik asertívnych postojov ako prevencie násilia, šikanovania, manipulácie a zneužívania Pomenovanie spôsobov, ako čeliť negatívnemu tlaku rovesníckych skupín. Empatické postoje a neublížujúce správanie pri vzťahoch so zvieratami ako cítiacimi tvormi. Činnosti špecifické pre vyučovanie ETV Výmena zorného uhla a vnímanie konkrétnej situácie očami spolužiaka a vžiť sa do jeho prežívania. Nácvik schopnosti zadefinovať oprávnený nárok. Zoznamovanie sa s technikami riešenia a zvládania konfliktov.</p>	
		<p>Poznávanie náboženstiev na Slovensku</p>	<p>Pojmy: Vierovyznanie, kresťanstvo a iné náboženstvá u nás, vzájomný rešpekt, náboženské sviatky. Činnosti: Oboznamovanie sa s vierovyznaniami na Slovensku a ich prejavmi vo verejnom priestore a kultúre, Uvedomovanie si významu pokojného a rešpektujúceho spolunažívania medzi ľuďmi s odlišnou vierou a bez vyznania, Odhaľovanie súvislostí sviatkov s vierovyznaniami na Slovensku.</p>

10.2.4.3 Náboženská výchovy Rímskokatolícka

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Predmet	Náboženská výchova Rímskokatolícka /NAV RK/
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelávanie nižšie stredné vzdelávanie
Cyklus	2.cyklus
Časový rozsah výučby	4.ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 5. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne
Forma štúdia	Denná
Vyučovací jazyk	Slovenský

Charakteristika predmetu

Vzdelávacia podoblasť náboženská výchova sa vyučuje ako náboženská výchova/náboženstvo Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike, náboženská výchova/náboženstvo Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku a náboženská výchova/náboženstvo Cirkvi bratskej v Slovenskej republike.

Hlavným cieľom 2. cyklu je, aby žiaci preukázali zvládnutie základov náboženskej gramotnosti. Žiaci si uvedomujú svoje dary a talenty a vedia konkretizovať prikázanie lásky k Bohu a bližnému. Poznávajú Bibliu nielen ako literárne dielo ale aj ako Božie slovo, orientujú sa v nej a pomocou nej skúmajú posolstvo o stvorení sveta. Prehlbujú svoj vzťah k Bohu v troch osobách a vedia ho vyjadriť, osvojujú si rôzne formy modlitby ako súčasť ich náboženského života. Žiaci vedia charakterizovať jednotlivé liturgické obdobia ako aj jednotlivé sviatosti a poukázať na ich význam v živote kresťana.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

1. poznať základnú štruktúru Biblie a orientovať sa v nej
2. reprodukovať biblické príbehy zo Starého a Nového zákona a pochopiť ich význam
3. poznávať vieru v Boha v živote biblických postáv
4. pomenovať a vysvetliť dôležité prvky Ježišovho posolstva
5. chápať Ježišovo konanie v kontexte príkazu lásky a aplikovať príkaz lásky vo svojom živote
6. chápať Cirkev ako spoločenstvo kresťanov a Božiu rodinu a vnímať sakrálny priestor ako miesto Božej prítomnosti a priestor modlitby
7. charakterizovať jednotlivé liturgické obdobia a popísať symboly liturgických období
8. charakterizovať jednotlivé sviatosti, poukázať na ich význam v živote kresťana
9. používať rôzne formy modlitby ako súčasť svojho náboženského života

<i>Učebné osnovy pre 2.cykľus Človek a spoločnosť Náboženská výchova Rímskokatolícka</i>			
<i>Komponent 1: Boh a človek</i>			
		4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	Poznávať vieru v Boha v živote biblických postáv a v udalostiach vyvoleného národa Jednoduchým spôsobom vyjadriť svoju predstavu o Bohu Stručne charakterizovať Boha v troch osobách a všimnúť si jeho pôsobenie Rozlíšiť biblickú pravdu o stvorení sveta od iných názorov a teórií	
Obsahový štandard		4.ročník, 1.celok: Božia láska k ľuďom, témy: 1.1 Viera v Boha ako súčasť života človeka ▪ Moja dôvera v Boha 1.2 Biblické postavy a ich viera v Boha ▪ Noe verí Bohu ▪ Abrahám a Izák ▪ Jakub a Ezau ▪ Jozef a jeho bratia ▪ Mojžiš pred faraónom 1.3 Božia starostlivosť o vyvolený národ v dejinách ▪ Boh kráča so svojim ľuďmi ▪ Obsadenie zasľúbenej zeme ▪ Dávid a Goliáš 5.ročník, 1.celok: Boh sa nám dáva poznať, témy: 1.1 Prítomnosť Boha vo svete a jeho pôsobenie ▪ Boh existuje - je všade okolo nás ▪ Ako si ľudia predstavovali Boha 1.2 Boh ako Trojica, vyznanie viery ▪ Jeden Boh v troch osobách ▪ Boh Otec sa nám prihovára 5.ročník, 3.celok: Poznávame Boha Otca, témy: 3.1 Boh Stvoriteľ, pravda posolstva o stvorení sveta ▪ Človek je tvor zvedavý ▪ Boh Stvoriteľ neba i zeme ▪ Pravda posolstva o stvorení sveta 3.2 Boh ako Otec, Božie atribúty ▪ Boh Otec všemohúci	
<i>Komponent 2: Ježiš Kristus</i>			
		4.ročník	5. ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	Pomocou Svätého písma objavovať príklady prejavu lásky k Bohu, k blížnemu a k sebe samému Osvojovať si postoj lásky k blížnemu, prijímať druhých takých, akí sú a prejavovať im skutky milosrdenstva Vnímať svoje dary a talenty ako dar od Boha a hľadať spôsob ako ich využívať aj pre dobro iných	

Obsahový štandard		4.ročník, 2.celok Miluj Boha a blížneho ako seba samého, témy: 2.1 Hlavné prikázanie lásky k Bohu k blížnemu a k sebe samému ▪ Božia láska ku mne ▪ Milosrdný Samaritán 2.2 Láska k Bohu v Starom zákone i v živote súčasného človeka ▪ Láska k Bohu 2.3 Láska k blížnemu a skutky milosrdenstva ▪ Láska k blížnemu ▪ Posledný súd ▪ Miluj blížneho ako seba samého 2.4 Láska k sebe samému, moje dary a talenty ▪ Mám veľa darov ▪ Zlaté pravidlo	
Komponent 3: Sväté písmo			
		4.ročník	5. ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	Poznať základnú štruktúru Biblie, orientovať sa v nej a predstaviť jej význam pre kresťanskú vieru Opísať miesta spojené s biblickou tradíciou.	
Obsahový štandard		5.ročník, 2.celok Boh sa prihovára v slove, témy: 2.1 Biblia ako Božie slovo a jej pôvod ▪ Biblia - Božie slovo ▪ Biblia ako „Kniha kníh“ ▪ Ako sa orientujeme vo Svätom písme 2.2 Svätá zem – krajina Biblie ▪ Krajina Biblie, jej zvyky a tradície	
Komponent 4: Cirkev a sviatosti			
		4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	Charakterizovať jednotlivé sviatosti a poukázať na ich význam v živote kresťana Opísať slávenie nedele a sviatkov vo svojej rodine a v spoločenstve cirkvi, do ktorej sa zapájajú a objasniť ich význam Spoznávať miesta modlitieb a Božej prítomnosti v minulosti i v dnešnej dobe a pomenovať ich základné prvky	

Obsahový štandard		<p>4.ročník, 3.celok Sviatosti - dary božej lásky, témy: 3.1 Spojenie s Ježišom prostredníctvom sviatostí ▪ Ježiš je s nami vo sviatostiach 3.2 Sedem sviatostí a ich význam pre život človeka ▪ Krst ▪ Sviatosť birmovania ▪ Sviatosť zmierenia ▪ Eucharistia ▪ Nedel'a - deň Pána ▪ Manželstvo ▪ Sviatosť posvätného stavu ▪ Pomazanie chorých</p> <p>5.ročník, 5.celok Boh je medzi nami a my ho oslavujeme, témy: 5.1 Rodina ako domáca cirkev, oslava Boha v rodine ▪ Oslava Boha v rodine 5.2 Modlitba v spoločenstve Cirkvi ▪ Cirkev spojená v modlitbe ▪ Modlitba za chorých a zosnulých 5.3 Miesta modlitby a Božej prítomnosti vo Svätom písme ▪ Boh je prítomný medzi ľuďmi ▪ Jeruzalemský chrám a synagóga 5.4 Kostol ako miesto stretnutia spoločenstva Cirkvi s Bohom a s ľuďmi navzájom ▪ Kostol - Boží dom ▪ Liturgické rúcha a predmety ▪ Liturgické farby a symboly, postoje a gestá</p>	
		<i>Komponent 5: Kresťanský život</i>	
		4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	Charakterizovať jednotlivé obdobia liturgického roka a poukázať na ich symboliku, Osvojovať si rôzne formy modlitby ako prostriedok komunikácie a vytvárania si dôvernejšieho vzťahu s Bohom.	
Obsahový štandard		<p>4.ročník, 4.celok Láska Boha k ľuďom prežívaná počas liturgického roka, témy: 4.1 Liturgický rok ▪ Mesiáš prichádza – Adventné obdobie ▪ Narodil sa Pán - Vianoce ▪ Pôstne obdobie ▪ Veľkonočné obdobie ▪ Obdobie cez rok</p> <p>5.ročník, 4.celok Človek sa prihovára Bohu, témy: 4.1 Komunikácia s Bohom v modlitbe ▪ Človek modlitbou odpovedá na krásu stvorenia ▪ Modlitba ako rozhovor s Bohom 4.2 Modlitba a jej formy ▪ Formy modlitby ▪ Postoje pri modlitbe</p>	

10.2.4.4 Náboženská výchova Evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	Náboženská výchova Evanjelickej náboženstvo/náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania na Slovensku
Škola	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4.ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne 5. ročník 33 hodín ročne - 1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Učebné zdroje	

Charakteristika predmetu

Vzdelávacia podoblasť náboženská výchova sa vyučuje ako náboženská výchova/náboženstvo Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike, náboženská výchova/náboženstvo Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Pravoslávnej cirkvi na Slovensku, náboženská výchova/náboženstvo Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku a náboženská výchova/náboženstvo Cirkvi bratskej v Slovenskej republike.

Hlavným cieľom 2. cyklu je zvládnuť základy náboženskej gramotnosti. Žiaci vnímajú svoje dary a talenty a vedia konkretizovať prikázanie lásky k Bohu a blížnemu. Identifikujú Bibliu ako literárne dielo aj ako Božie slovo a orientujú sa v nej, skúmajú posolstvo o stvorení sveta, chápu charakteristiku Boha v troch osobách a vedia ju vyjadriť, a osvojujú si rôzne formy modlitby ako súčasť ich náboženského života. Žiaci vedia rozlíšiť jednotlivé liturgické obdobia ako aj jednotlivé sviatosti. Vedia pomenovať nosné princípy smerujúce k morálnemu správaniu sa.

Ciele vzdelávania pre 2. Cyklus

1. Vnímať jedinečnosť človeka.
2. Vymenovať dominantné znaky iných náboženstiev.
3. Zaujať vlastné stanovisko k otázkam kresťanskej viery v Boha.
4. Pomenovať hlavné prvky Ježišovho poslania o Božom kráľovstve.
5. Chápať Ježišovo konanie v kontexte príkazu lásky.
6. Vedieť sa orientovať v Biblii.
7. Vedieť reprodukovať biblické príbehy zo Starej zmluvy a Novej zmluvy.
8. Chápať cirkev ako spoločenstvo kresťanov.
9. Vnímať chrám ako miesto Božej prítomnosti, miesto oslavy Boha a modlitby.
10. Vedieť charakterizovať jednotlivé liturgické obdobia a popísať symboly liturgických období.
11. Vedieť charakterizovať sviatosti Krstu svätého a Večere Pánovej a ich význam.
12. Osvojiť si rôzne formy modlitby ako súčasť svojho náboženského života.
13. Dokázať pomenovať nosné princípy smerujúce k morálnemu správaniu sa.
14. Uplatňovať empatiu aj asertivitu pri vzťahoch s druhými.

<p style="text-align: center;"><i>Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus</i> <i>Človek a spoločnosť</i> <i>Evanjelické náboženstvo/náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania na Slovensku</i></p>			
<p style="text-align: center;"><i>Komponent 1: Boh a človek</i></p>			
		4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	<ul style="list-style-type: none"> • vyjadriť a rozvíjať svoj vzťah k Bohu a svetu , • uplatniť získané vedomosti o Bohu a Jeho diele na základe vybraných textov Biblie, • charakterizovať Boha v troch osobách a porozumieť ich pôsobeniu, • vymedziť biblické pravdy o stvorení vo vzťahu k iným jestvujúcim teóriám a názorom 	
Obsahový štandard		<ul style="list-style-type: none"> • uvedomenie si významu Božieho konania vo vzťahu k človeku a jeho zlyhaniu, • poznávanie Boha, ktorý sa zjavuje ako Stvoriteľ, Spasiteľ a Posvätitel', • diskutovanie o rôznych názoroch na Boha a Jeho konanie vo svete, predstavy Boha <p>4.ročník: Boží pohľad na človeka, témy: Prvý hriech a Božie riešenie zlyhania v živote ľudí Starej zmluvy Trojica Svätá a jej konanie v živote človeka ako Stvoriteľa, Spasiteľa a Posvätimeľa na základe Písma Svätého Predstavy Boha o človeku – zbožný život</p> <p>5.ročník: Pohľad človeka na Boha, témy: Poznávanie Boha v Jeho konaní – tresty a milosrdenstvo Poznávanie Pána Boha v Trojici na základe Viery všeobecnej kresťanskej Iné náboženstvá – viera v iných bohov</p>	

Komponent 2: Ježiš Kristus				
		4.ročník	5. ročník	
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	<ul style="list-style-type: none"> vyjadriť a rozvíjať vzťah k Ježišovi Kristovi ako Spasiteľovi sveta a diele Jeho záchranu, zvoliť a použiť vybrané texty a verše, ktoré nám predstavujú osobu Ježišova Krista ako Božieho Syna, porovnať charakter evanjelia Novej zmluvy so zákonom v Starej zmluve. 		
Obsahový štandard		<ul style="list-style-type: none"> orientovanie sa v základných udalostiach Ježišovho života a diela, získanie vedomostí o Ježišom diele vykúpenia pre svet, ale aj zmysel Ježišovej obete pre život jednotlivca, objavovanie možností ako sa stať Ježišovým nasledovníkom a učeníkom <p>4.ročník, Ježiš ako inšpirácia života, témy: Ježišov život ako človeka Obet Ježiša Krista a jej vplyv na človeka – zmena vlastností, postojov, hodnôt Cirkev ako priestor pre službu Bohu</p> <p>5.ročník, Ježiš ako vzor viery, témy: Ježišove skutky ako Spasiteľa Príbehy z Novej zmluvy – stretnutia s Ježišom Učeník Ježiša Krista a jeho praktický život vo viere – služba, dobrovoľníctvom, zodpovedný život</p>		
Komponent 3: Písmo sväté				
		4.ročník	5. ročník	
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	<ul style="list-style-type: none"> pomenovať základné delenie Biblie a jej význam v živote kresťana, identifikovať Bibliu ako Božie slovo a orientovať sa v nej, interpretovať základné príbehy Starej a Novej zmluvy, identifikovať Bibliu ako nosné posolstvo a vymedziť vzťah k iným textom. 		
Obsahový štandard		<ul style="list-style-type: none"> získanie základných znalostí o vzniku Biblie a jej ceste k nám, objavovanie základných pravd o Bohu prostredníctvom Biblie, orientovanie sa v biblických knihách, vyhľadanie príslušných textov a veršov, 		

		<ul style="list-style-type: none"> • poznanie biblických príbehov Starej a Novej zmluvy, • identifikovanie biblických textov od inej literatúry. <p>4.ročník, Biblia na ceste k človeku, témy: Biblia ako kniha od Boha – základné fakty Biblia ako kniha od Boha – poslanstvo a hlavné myšlienky Biblia ako kniha od Boha – ľudia, ktorí Bibliu napísali</p> <p>5.ročník, Orientácia v Biblii, témy: Knihy Biblie – základné témy spisov Dejiny spásy od stvorenia po koniec sveta Biblia ako inšpirácia v umení</p>		
Komponent 4: Cirkev a sviatosti				
		4.ročník	5.ročník	
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	<ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť vznik cirkvi a jej úlohy, • posúdiť dôležitosť cirkvi a spoločenstva, jej poslanie a úlohy (misia), • vyjadriť svoj vzťah k cirkvi a hľadať si v nej svoje miesto, • pomenovať základné sviatosti cirkvi a ich dôležitosť v živote kresťana, • poznať základné symboly cirkvi a ich význam. 		
Obsahový štandard		<ul style="list-style-type: none"> • získanie poznatkov o vzniku cirkvi a jej poslaní, • objavovanie významu sviatostí a ich zaslúbení, • orientovanie sa v cirkevných sviatkoch a ich význame, • identifikovanie kresťanských symbolov a ich význam. <p>4.ročník, Cirkev ako spoločenstvo v tomto svete, témy: Vznik cirkvi a jej biblické pozadie Sviatosti a ich význam v živote človeka ako kresťana, ako člena spoločnosti Sviatky – ich pozadie, vznik, význam</p> <p>5.ročník, Cirkev – viditeľná z pohľadu sveta, témy: Rôznorodosť cirkvi – od rodiny až po rôzne vyznania</p>		

		Kresťanské symboly, pozdravy, vplyv cirkvi vo svete (zákony, príslovia, porekadlá) Chrám Boží a cirkev v ňom ako Božia rodina	
Komponent 5: Kresťanský život			
		4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	Žiak vie, dokáže	<ul style="list-style-type: none"> vytvoriť vlastné modlitby a interpretovať ich, vnímať svoje dary a talenty ako dar od Boha a konkretizovať ako ich dokážu využiť aj pre iných, posúdiť dôležitosť svojho konania a správania vo vzťahu k Bohu a svojom spoločenstve, vyjadriť svoju vieru a jej význam v osobnom živote rôznymi spôsobmi, napríklad ako prejavy lásky a odpustenia svojim blízkym, vyjadriť primeraným spôsobom pozitívne aj negatívne emócie, postoje a názory 	
Obsahový štandard		<ul style="list-style-type: none"> komunikovanie s Bohom prostredníctvom modlitby v rôznych formách, poznanie Modlitby pánovej a jej jednotlivé prosby, objavovanie sily viery a dôvery v Boha ako svojho osobného Spasiteľa, ktorý ma pozná a vedie, uvedomenie si potreby byť tu pre iných, pomáhať svojim blízkym, rozlišovanie správneho a nesprávneho konania a jeho dôsledky nielen na osobu človeka, ale aj okoliu v ktorom žije. <p>4.ročník, Modlitba ako prejav viery, témy: Modlitba Pánova a jej jednotlivé prosby Ku komu, prečo, kde, ako, za čo, kedy sa modlíme Tvorenie vlastných modlitieb na rôzne príležitosti</p> <p>5.ročník, Život človeka ako modlitba, témy: Život ako oslava Pána Boha – kresťanský život v zodpovednosti a láske Služba ľuďom ako prejav lásky k Pánovi Ježišovi – príbehy o poslednom súde Ovocie Ducha z listu Galatským ako námet na modlitby a život vo viere</p>	

10.2.4.5 Kruh komunity

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovací predmet	Kruh komunity
Škola (názov, adresa)	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM(PO) KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Ročník	4.ročník
Časový rozsah výučby	4. ročník 33 hodín ročne/ 1 hodina týždenne
Forma štúdia	Denná
Vyučovací jazyk	Slovenský
Učebné zdroje	

<i>Učebné osnovy pre 2.cyklus 4. ročník Kruh Komunity</i>			
	Výkonový štandard	Obsahový štandard	
4. ročník	<i>Vreca plné želaní Priateľstvo Organizácia</i>	<p>Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských javov (C1 z ČLS) Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS) <i>-identifikovať rozmanitosť prírody na vybraných príkladoch,</i> <i>-rozpoznať prírodné a kultúrno-historické pamiatky,</i> <i>-porozprávať zážitok z prázdnin,</i> <i>-používať pravidlá spolužitia v triede,</i> <i>-demonštrovať účinnosť neverbálnej komunikácie.</i></p>	<i>Prázdniny, pozdrav učiteľom, spolužiakom, pravidlá spolužitia, neverbálna komunikácia, práca vo dvojiciach.</i>
	<i>Starostlivosť</i>	<p>Chápať zmysel a význam pravidiel, povinností a uplatňovať práva ako člen komunity (C8 z ČLS) <i>- rozpoznať práva a povinnosti z perspektívy obyvateľa obce ,</i> <i>-rešpektovať pravidlá platné v škole aj v obci a vyžadovať ich dodržiavanie,</i> <i>-vyjadriť úctu k starším,</i> <i>-vyjadriť čo mám a čo nemám rád.</i></p>	<i>Vzájomná úcta, starostlivosť, vzťah k ľuďom a veciam, pamiatka zosnulých.</i>
	<i>Trpezlivosť Tolerancia</i>	<p>Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií (C2 z ČLS) <i>-porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém,</i> <i>-dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy,</i> <i>-trpezlivo dosiahnuť svoj cieľ postupne krok za krokom,</i> <i>-pochopiť význam šetrenia energiou.</i></p>	<i>Predstavivosť, podobnosť, porekadlá, pantomima, vyjadrovanie nálady a pocitov zvukmi, energia, vianočné trhy.</i>
	<i>Najlepší osobný výkon Zodpovednosť</i>	<p>Poznať a zhodnocovať vlastné charakterové črty aj s ohľadom na druhých (C7 z ČLS) <i>-uvedomiť si vlastnú osobnosť ako dobrú šancu pre život ,</i> <i>-zhodnotiť svoje silné a slabé stránky s odstupom,</i> <i>hodnotiť sa, prijať kritiku k zlepšeniu výkonu.</i></p>	<i>Sebahodnotenie, najlepší osobný výkon, moja kniha úspechov.</i>

	<p><i>Zvedavosť</i> <i>Spolupráca</i> <i>Riešenie problémov</i> <i>Vytrvalosť</i> <i>Starostlivosť</i></p>	<p>Rozlíšiť dôveryhodnosť zdrojov informácií (C9 z ČLS) Posúdiť vzájomné vzťahy medzi krajinou a činnosťou človeka na Slovensku, uviesť význam chránených území pri ochrane prírody a krajiny (C4 z ČLS) Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov (C6 z ČLS) <i>-rozlíšiť kvalitu informačných zdrojov,</i> <i>-vyhľadávať zaujímavosti, prejavíť lásku a úctu ku kamarátom, ku rodičom,</i> <i>-spoznať tituly v detskej literatúre,</i> <i>-vnímať vodu v prírode,</i> <i>-budovať sebahodnotenie,</i> <i>-posilniť vzťah medzi hovoreným a písaným slovom,</i> <i>-rozvíjať pohybové zručnosti a vnímať ich vplyv na rozvoj zdravia,</i> <i>-vysvetliť význam územnej ochrany prírody na príkladoch chránených území na Slovensku</i></p>	<p><i>Voľba vlastného bádania, prejav lásky ku kamarátom, ku rodičom, detská literatúra, ochrana prírody, pohybové a zábavné hry, farebný svet, sebahodnotenie.</i></p>
--	--	---	---

10.2.4.6 Výchova k životným zručnostiam

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Vyučovaci predmet	Výchova k životným zručnostiam
Škola (názov, adresa)	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Ročník	5. ročník
Časový rozsah výučby	5. ročník 33 hodín ročne 1 hodina týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovaci jazyk	slovenský
Učebné zdroje	

Charakteristika predmetu

Vyučovaci predmet Výchova k životným zručnostiam bol vytvorený s cieľom posilniť výchovnú dimenziu výchovno-vzdelávacieho procesu v školskom prostredí a rozvíjať finančnú gramotnosť. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie. Životné zručnosti sú zručnosti potrebné k životu - potrebuje ich každý človek k tomu, aby mohol viesť kvalitný, uspokojujúci život, vedel rozvíjať sám seba, vytvárať a udržiavať dobré vzťahy, dokázal dosiahnuť ciele, ktoré si v danom životnom období stanoví. Vzhľadom na stále meniace sa vonkajšie prostredie a podmienky a nové nároky, ktoré sú kladené na deti, u nich potrebujeme stále výraznejšie posilňovať životné zručnosti, ktoré im pomôžu sa v týchto situáciách orientovať.

Základom predmetu Výchova k životným zručnostiam je vzdelávací program Vysokoefektívne učenie. Podľa neho sú životné zručnosti hlavnými nástrojmi pozitívneho riadenia triedy a pozitívnej sociálnej klímy a rozvíjania charakterovej zložky osobnosti. Učenie sa životným

zručnostiam je dlhodobý systematický proces. Jeho cieľom je aplikácia naučeného v reálnom prostredí a využívanie životných zručností nielen v škole a v skupine, ale aj vo voľnom čase, doma a za iných okolností.

Ciele vzdelávania :

1. Posilniť výchovnú dimenziu výchovno-vzdelávacieho procesu v školskom prostredí.
2. Rozvíjať u žiakov životné zručnosti
3. Viesť ich ku kvalitnému a uspokojujúceho života
4. Pomôcť žiakom rozvíjať seba samého, udržiavať dobré vzťahy, stanoviť si a dosiahnuť ciele
5. Aplikácia naučeného v reálnom prostredí a využívanie životných zručností nielen v škole a v skupine, ale aj vo voľnom čase, doma a za iných okolností.
6. Zavádzať konkrétnu životnú zručnosť: spolupráca, priateľstvo, samostatnosť, vytrvalosť, zmysel pre humor
7. Rozvíjať finančnú gramotnosť

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus 5. ročník
Výchova k životným zručnostiam-VŽZ

5. ročník	Ciele vzdelávania :	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Posilniť výchovnú dimenziu výchovno-vzdelávacieho procesu v školskom prostredí. 2. Rozvíjať u žiakov životné zručnosti 3. viesť ich ku kvalitnému a uspokojujúcemu životu 4. Pomôcť žiakom rozvíjať seba samého, udržiavať dobré vzťahy s druhými, stanoviť si a dosiahnuť ciele 5. Aplikovať naučené v reálnom prostredí a využívanie životných zručností nielen v škole a v skupine, ale aj vo voľnom čase, doma a za iných okolností. 6. Zavádzať konkrétnu životnú zručnosť: spolupráca, priateľstvo, samostatnosť, vytrvalosť, zmysel pre humor 7. Rozvíjať finančnú gramotnosť 	
	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	Spolupráca	Žiak vie/ dokáže: - charakterizovať piktogram pre spoluprácu, - pomenovať spolužiakov po mene, - vysvetliť pravidlá skupiny, - vyjadriť pozdrav, vďačnosť a prosbu, - pracovať spoločne s inými „ Viem spoločne s ďalšími niečo urobiť. “
	Priateľstvo	Žiak vie/ dokáže: - vysvetliť, čo je úcta k ľuďom, - uvedomiť si hodnoty priateľstva, - ako si udržať priateľstvo, - spoznať nástrahy akože priateľstva, - pochopiť, že skutočný priateľ je zdroj podpory a rozvoja, - vybrať si a udržať si priateľa pomocou vzájomnej dôvery a starostlivosti „ Môže sa na mňa spoľahnúť, keď bude potrebovať, pomôžem mu, ako len budem môcť. “
	Samostatnosť	Žiak vie/ dokáže: - poznať svoje silné a slabé stránky, - spoľahnúť sa na svoje schopnosti.
	Trpezlivosť	Žiak vie/ dokáže: - veku primerane prekonávať ťaživé životné situácie, - nevzdávať sa, hľadať možnosti ako dosiahnuť svoj cieľ, - vedieť si stanoviť cieľ, naučiť sa plánovať.
	Vytrvalosť	Žiak vie/ dokáže: - ako sa správne učiť, - naplánovať si režim dňa, - vedieť počkať, ak je treba, vedieť vytrvať pri určitej činnosti, ak si vyžaduje čas – „ Dokážem počkať, dokážem dlhšie pracovať. “
	Zmysel pre humor	Žiak vie/ dokáže: – rád sa smiať a byť vtipný bez zraňovania druhých, „ Rád sa bavím a smejem, ale nie na úkor druhých. “
	Finančná zodpovednosť spotrebiteľ'a- práva spotrebiteľ'ov	Žiak vie/ dokáže: - pochopiť možnosti úniku dôležitých osobných údajov, - pomenovať dôsledky zneužitia osobných údajov, - vie stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľ'ov.
Finančná zodpovednosť spotrebiteľ'a boj proti korupcii, podvodom, ochrana proti praniu špinavých peňazí	Žiak vie/ dokáže: - vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi, - identifikovať korupčné správanie.	
Plánovanie, príjem a práca, mzda	Žiak vie/ dokáže: - charakterizovať , čo je mzda hrubá, čistá.	

	Plánovanie, príjem a práca, finančný plán	Žiak vie/ dokáže: - rámcovo plánovať rodinný rozpočet, -vie vysvetliť prvky osobného rozpočtu (pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky a úspory), -zostaviť rozpočet domácnosti.
	Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov	Žiak vie/ dokáže: -zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority, -prijímať finančné rozhodnutia a zhodnotiť ich dôsledky, -opísať základné typy bankových produktov, -vie poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby, -vie prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov.

10.2.5. Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce

10.2.5.1 Človek a svet práce

Vzdelávacia oblasť	Človek a svet práce
Vyučovací predmet	Človek a svet práce
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 33 hodín ročne – 1 hod. týždenne 5.ročník 33 hodín ročne – 1 hod. týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika oblasti

Základnými stavebnými prvkami oblasti človek a svet práce sú tri komponenty: Technika, Podnikavosť a iniciatívnosť, kariérová výchova. Všetky tri komponenty sú navzájom prepojené tak, aby bol dôraz kladený na rozvoj technického, tvorivého a kritického myslenia vo vzdelávacej oblasti. Dôraz je kladený na rozvíjanie technickej a profesijnej gramotnosti u žiakov. Pojem technická gramotnosť sa vzťahuje na schopnosť žiakov používať, riadiť, hodnotiť a chápať techniku. Aby sa žiak stal technicky gramotným jedincom, mal by pochopiť, čo je technika a technológie, ako fungujú, ako formujú spoločnosť a ako ich formuje spoločnosť.

Technicky gramotný žiak má navyše určité schopnosti technicky myslieť a pracovať s technickými zariadeniami, ktoré mu umožňujú využiť ich vynaliezavosť pri navrhovaní a stavbe vecí, pri riešení praktických problémov, ktoré sú technologického charakteru. Vo všeobecnej rovine sa profesijná gramotnosť označuje ako schopnosť identifikovať a rozvíjať reálny profesijný cieľ.

Charakteristickou črtou profesijne gramotného žiaka je, že pozná svoje silné stránky, vie prijať a vyjadriť spätnú väzbu a v procese kariérového plánovania vytvárať konštruktívne rozhodnutia. Profesijná gramotnosť zahŕňa víziu, v ktorej má každý žiak určitý stupeň vedomostí o kariérových hodnotách, osobnom kariérovom smerovaní a kariérovom plánovaní ako celoživotnom procese. Pre jednoduché metodické spracovanie problematiky boli definované tri komponenty (technika, podnikavosť a iniciatívnosť, kariérová výchova), ktoré umožňujú komplexne nahliadať na VO človek a svet práce. Jednotlivé komponenty sa vzájomne dopĺňajú a tvoria dynamický celok.

Vzájomná previazanosť komponentov je vyjadrená princípmi, ktoré sú pre VO Človek a svet práce dominantné: tvoriť/konštruovať a interpretovať/prezentovať.

Tieto princípy sa spájajú s uplatňovaním tvorivého a kritického myslenia. Obsah vzdelávacej oblasti Človek a svet práce je prepojený s riešením praktických úloh, ktoré sú procesne spojené s plánovaním, aktívnym experimentovaním a učením sa zo získaných skúseností.

Žiaci by mali byť schopní orientovať sa vo svete technológií, porozumieť trendom technologického rozvoja a súvislostiam vedeckého pokroku, ale aj dopadom ľudskej činnosti na svet. Dôraz je kladený na kreatívne a inovatívne používanie technologických nástrojov pre dosiahnutie cieľa, príp. na vyvodzovanie záveru na základe dôkazov. Súčasťou spôsobilostí v tejto vzdelávacej oblasti je tiež kritické uvedomovanie si a podpora environmentálnej bezpečnosti, čiže minimalizácia odpadu či správne nakladanie s vytvoreným odpadom. Zameriava sa na rozvoj všeobecných užívateľských zručností, moderného technologického myslenia, formovanie postojov a hodnôt potrebných vo svete práce. Žiaci sa učia kombinovať myslenie s manuálnymi činnosťami a porozumieť tak súvislostiam toho, čo študujú v škole, v spojitosti so svojím neskorším produktívnym vekom.

Pozornosť je zameraná na schopnosť žiakov pochopiť, že svojou prácou vytvárajú hodnoty užitočné pre ostatných jednotlivcov v spoločnosti a svoje nápady vedia premeniť na reálne činy. Sú schopní iniciatívy, niest' zodpovednosť, prijať riziko a dosahovať stanovené ciele. Iniciatívnosť a vytrvalosť sú schopnosti, ktoré tiež umožňujú žiakom spolupracovať s ostatnými, s cieľom plánovať a riadiť projekty, ktoré majú kultúrnu, spoločenskú alebo komerčnú hodnotu. Kariérová výchova sa výrazne podieľa na rozvoji spôsobilosti žiakov plánovať si významné životné kroky v profesijnom aj osobnom živote, stanoviť si alternatívne

životné ciele, nachádzať efektívne spôsoby ich dosiahnutia a konštruktívne sa vyrovnávať s prípadným neúspechom. Rozvoj týchto cieľov je v úzkom vzťahu s osobnostným rozvojom žiaka, rozvojom sociálnych a komunikačných spôsobilostí, schopnosťou učiť sa a plánovať vlastnú kariéru.

Ciele vzdelávacej oblasti

1. Využívať vedomosti z oblasti vedy, techniky, technických materiálov a rozvíjať zručnosti pri realizácii vlastných návrhov a podporovať inovatívne myslenie.
2. Používať a zaobchádzať s technickými nástrojmi a prístrojmi, ako aj vedeckými údajmi na dosiahnutie cieľov.
3. Prijímať rozhodnutia, vyslovovať názory na základe dôkazov.
4. Uvedomovať si potrebu environmentálnej udržateľnosti ako životného cyklu výrobkov, environmentálnej bezpečnosti ako minimalizácie odpadu či správne nakladanie s vytvoreným odpadom, najmä pokiaľ ide o vedecko-technický pokrok v súvislosti s jednotlivcom, rodinou, komunitou a celosvetovými otázkami.
5. Schopnosť pracovať v tíme a efektívne spolupracovať pri riešení problémov, ako aj vedieť prezentovať svoje návrhy a riešenia.
6. Vnímať a chápať základné ekonomické princípy a aplikovať princípy zodpovedného rozhodovania a správania sa vo svete finančných, prírodných i ľudských zdrojov.
7. Rozvíjať u žiakov spôsobilosti dôležité pri rozhodovaní o významných životných krokoch v rámci kariérového rozvoja a pri plánovaní budúcnosti - navrhnúť, vyhodnotiť a aplikovať rôzne metódy, ktoré budú prispievať k životnej a profesijnej orientácii žiakov a k tvorbe konštruktívnych kariérových rozhodnutí.
8. Rozširovať poznatky žiakov o svete práce a informovať o možnostiach ďalšieho uplatnenia absolventov základnej školy.
9. Identifikovať jednoduché technické problémy pri používaní digitálnych zariadení a navrhnúť jednoduché spôsoby ich riešenia. Rozpoznať potreby rozvoja vlastných digitálnych zručností a nájsť možnosti vlastného rozvoja.
10. Rozvíjať u žiakov bádateľské schopnosti (pozorovať, merať, komunikovať, klasifikovať, interpretovať, tvoriť predpoklady, experimentovať).

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus:

1. Spoznávať vlastnosti a druhotné využitie technických materiálov, zoznamovať sa s úžitkovými a darčkovými predmetmi a so základmi konštruovania.

2. Identifikovať technický problém a kvalifikovane navrhnúť možné riešenia.
3. Vedieť zohľadniť v procese navrhovania objektov prepojenie ich dizajnu s funkčnosťou, estetikou a kultúrnymi tradíciami.
4. Posúdiť vplyv objektov na životné prostredie v procese výroby a po jej ukončení.
5. Prezentovať vlastné záujmy, hodnoty, priority a rešpektovať záujmy, hodnoty a priority iných.
6. Vytvoriť osobné kariérové portfólio.
7. Realizovať praktický a užitočný nápad.
8. Zodpovedne hospodáriť so zdrojmi pri práci a výrobe produktov.
9. Vysvetliť pojem mzda ako odmena za prácu.

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus

Človek a svet práce

Komponent 1: TECHNICA

Výkonový štandard	4.ročník	5.ročník
<p><i>Žiak vie, dokáže</i></p>	<p>Pomenovať a využiť základné vlastnosti technických materiálov (papier, kartón, lepenka, textil). <i>Poznať spôsoby spracovania daných materiálov. Uviesť príklady využitia daných materiálov v praxi v závislosti od ich vlastností. Definovať spôsob ich výroby, využitia a recyklácie. Vybrať vhodné technické materiály a nástroje na zhotovenie jednoduchého výrobku podľa regionálnej predlohy. Pri práci dodržiavať základné zásady BOZP. Vytvoriť náčrt výrobku (súčasného) a podľa neho výrobok vytvoriť. Uplatniť pracovné postupy: meranie, vykresľovanie, strihanie, lepenie a šitie. Zhotoviť finálny výrobok. Získať poznatky a identifikovať zdroje elektrickej energie. Vysvetliť rozdiely medzi monočlánkom a batériou. Písať využitie elektrickej energie v domácnosti a uviesť príklady šetrenia elektrickou energiou. Zapojiť jednoduchý elektrický obvod podľa pokynov a predlohy. Podľa návodu, aj vlastného námetu konštruovať mechanické stroje, prístroje, objekty. Opísať možnosti využitia umelej inteligencie v bežnom živote. Vymenovať komunikačné technické prostriedky v minulosti a súčasnosti a ovláda zásady bezpečnej komunikácie. Pomenovať výhody a nevýhody moderných komunikačných digitálnych a multimediálnych prostriedkov. Identifikovať technický problém. Prezentovať výsledky svojej práce v oblasti jednoduchej konštrukcie a dizajnu pred skupinou.</i></p>	<p>Pomenovať a využiť základné vlastnosti technických materiálov (drevo, kov, plasty). <i>Poznať spôsoby a pracovný postup spracovania daných materiálov. Uviesť príklady využitia daných materiálov v praxi v závislosti od ich vlastností. Definovať spôsob ich výroby, využitia a recyklácie. Vybrať vhodné technické materiály a nástroje na zhotovenie jednoduchého tradičného výrobku podľa regionálnej predlohy. Pri práci dodržiavať základné zásady BOZP. Vytvoriť náčrt výrobku (súčasného, tradičného) a podľa neho výrobok vytvoriť. Uplatniť pracovné postupy: meranie, obrysovanie, rezanie, rašpl'ovanie, pilovanie, brúsenie, vŕtanie, lepenie, spájanie klineciami; tvarovanie a ohýbanie drôtu. Zrealizovať na výrobku vybrané pracovné postupy ručného obrábania podľa náčrtu. Skonstruovať jednoduchý objekt. Uviesť zdroje elektrickej energie (obnoviteľné, neobnoviteľné). Rozlíšiť obnoviteľné a neobnoviteľné zdroje. Vysvetliť rozdiely medzi monočlánkom, batériou a akumulátorom. Opísať využitie elektrickej energie v domácnosti a v priemysle a uviesť príklady šetrenia elektrickou energiou. Bezpečne obsluhovať elektrické spotrebiče v domácnosti. Bezpečne obsluhovať elektrické spotrebiče v domácnosti. Navrhnuť a vypracovať projekt s využitím zapojenia jednoduchého elektrického obvodu. Podľa návodu, aj vlastného námetu konštruovať mechanické, elektronické, robotické stroje, prístroje, objekty. Predstaviť svoje konštrukčné návrhy a riešenia a využiť možnosti umelej inteligencie pri návrhu rôznych technických problémov.</i></p>

		<p><i>Využívať technické komunikačné prostriedky, porovnať komunikáciu na diaľku v minulosti a v súčasnosti.</i></p> <p><i>Dodržiavať zásady bezpečnej komunikácie.</i></p> <p><i>Pomenovať rozdiely, výhody a nevýhody moderných komunikačných digitálnych a multimediálnych prostriedkov.</i></p> <p><i>Identifikovať a riešiť technický problém so zohľadnením dizajnu, estetických kvalít, kultúrneho významu a ochrany životného prostredia.</i></p> <p><i>Prezentovať a obhájiť výsledky svojej práce v oblasti jednoduchej konštrukcie a dizajnu pred skupinou.</i></p>
--	--	--

		4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	<i>Skúmanie technických materiálov a ich vlastností</i>	<ul style="list-style-type: none"> • papier, kartón, lepenka: chemické, fyzikálne vlastnosti, spôsoby výroby, využitie a recyklácia, tvorivá činnosť žiakov (tvorba výrobkov), • textil: rozdelenie textilných vlákien, vlastnosti textilu, údržba textilu, tvorivá činnosť žiakov (tvorba výrobkov) 	<ul style="list-style-type: none"> • plasty: fyzikálne vlastnosti, rozdelenie, využitie a recyklácia, tvorivá činnosť žiakov (tvorba výrobkov) , • drevo: rozdelenie dreva, fyzikálne, mechanické vlastnosti, využitie a recyklácia, tvorivá činnosť žiakov (tvorba výrobkov), • kovy: fyzikálne a mechanické vlastnosti kovov, ich využitie a recyklácia, tvorivá činnosť žiakov (tvorba výrobkov)
	<i>Konštrukcie okolo nás</i>	• konštrukcie okolo nás: druhy, spoločenský význam	• konštrukcie okolo nás: druhy, spoločenský význam, architektúra, dizajn
	<i>Skúmanie tradičných a moderných technických prostredí</i>	• jednoduchý elektrický obvod (zdroj elektrického napätia, vodiče, spínač, spotrebič), vplyv elektrickej energie na životné prostredie. Tvorivá činnosť žiakov (tvorba jednoduchého elektrického obvodu)	<ul style="list-style-type: none"> • mechanika, elektronika a robotika: rozdelenie, stroje, prístroje, mechanizmy, moderné technické výdobytky, umelá inteligencia • technické komunikačné, digitálne a multimediálne prostriedky: rozdiel medzi pojmami, historické a moderné, výhody a nevýhody, 2D zobrazovanie
	<i>Činnosti</i>	Skúmanie vlastností technických materiálov. Zhotovenie darčkových a úžitkových výrobkov, príp. regionálneho suveníru z technických materiálov. Návrh a zhotovenie jednoduchých elektrických obvodov.	Skúmanie vlastností technických materiálov. Zhotovenie darčkových a úžitkových výrobkov, príp. regionálneho suveníru z technických materiálov. Konštruovanie jednoduchých elektronických, robotických a mechanických strojov, prístrojov a objektov. Tvorba jednoduchých 2D zobrazení technických predmetov

Komponent 2: KARIÉROVÁ VÝCHOVA

	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard Žiak vie, dokáže	<p><i>Pomenovať a prezentovať svoje silné stránky v súvislostiach budúcej voľby povolania.</i></p> <p><i>Opísať svoje predstavy o budúcom povolani a pomenovať schopnosti a zručnosti potrebné pre dané povolanie.</i></p> <p><i>Prijať spätnú väzbu ako dôležitú súčasť sebapoznania a identifikovania inšpirujúcich vlastností na spolužiakovi a kamarátovi.</i></p> <p><i>Vytvárať podklady pre osobné kariérové portfólio.</i></p>	<p>Realizovať sebareflexiu, pomenovať a prezentovať svoje silné stránky v súvislostiach budúcej voľby povolania.</p> <p><i>Identifikovať svoje schopnosti, záujmy a hodnoty.</i></p> <p>Prijať a vyjadriť spätnú väzbu ako dôležitú súčasť sebapoznania a identifikovania inšpirujúcich vlastností na spolužiakovi a kamarátovi.</p> <p>Vytvoriť a prezentovať osobné kariérové portfólio.</p> <p><i>Aplikovať výsledky spätnej väzby pri identifikácii dispozícií dôležitých pri výbere povolania.</i></p>

		4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	Sebareflexia a spätná väzba	<ul style="list-style-type: none"> •sebareflexia ako súčasť cielenej spätnej väzby, všeobecné princípy poskytovania spätnej väzby – konkrétnosť a pozitívna orientácia, formulácia a vyjadrenie myšlienok, pocitov a postrehov súvisiacich so získanými skúsenosťami 	<ul style="list-style-type: none"> •sebaopoznanie prostredníctvom realizácie individuálnej sebareflexie, v ktorej žiak identifikuje svoje schopnosti, záujmy, hodnoty a silné stránky v súvislostiach budúcej voľby povolania •aplikácia výsledkov spätnej väzby pri identifikácii dispozícií dôležitých pri výbere povolania
	Kariérové portfólio ako nástroj rozvoja potenciálu žiaka		<ul style="list-style-type: none"> •tvorba a analýza podkladov pre vyplnenie kategórií kariérového portfólia •tvorba kariérového portfólia prostredníctvom súboru rôznych výstupov žiaka z edukačného prostredia •prezentácia kariérového portfólia
	Činnosti	Poznávanie a prezentácia vlastných silných stránok v súvislostiach budúcej voľby povolania.	Tvorba systému v osobných a pracovných materiáloch, ktoré tvoria podklad pre sebaaprezentáciu. Prezentácia výsledkov vlastnej práce prostredníctvom kariérového portfólia.

Komponent 3: PODNIKAVOSŤ A INICIATÍVNOSŤ

Výkonový štandard Žiak vie, dokáže	4.ročník	5.ročník
	<p><i>Navrhnuť vhodný nápad na realizáciu, diskutovať o ňom.</i> <i>Stanoviť etapy realizácie a časovej postupnosti.</i> <i>Určiť materiál a ostatné pomôcky potrebné pre realizáciu nápadu.</i> <i>Dohodnúť sa na rôznych rolách pri práci v skupinách.</i> <i>Rešpektovať pravidlá práce v skupine a zodpovedne sa podieľať na spoločnej práci.</i> <i>Opísať klady a zápory ľudskej činnosti na životné prostredie.</i> <i>Vysvetliť pojem mzda ako odmena za prácu.</i> <i>Zodpovedne hospodáriť s úsporami.</i></p>	<p><i>Urobiť výber najvhodnejšieho nápadu, ktorý bude realizovaný.</i> <i>Zostaviť časový plán realizácie, systém kontroly a vyhodnocovania tak, aby bola práca dokončená v stanovenom termíne.</i> <i>Určiť materiál a ostatné pomôcky potrebné pre realizáciu nápadu.</i> <i>Akceptovať a dohodnúť sa na rôznych rolách pri práci v skupinách.</i> <i>Prebrať svoj podiel zodpovednosti za spoločnú prácu.</i> <i>Efektívne sa podieľať na práci v skupine, vedieť zhodnotiť svoj prínos a prínos ostatných.</i> <i>Opísať vplyv ľudskej činnosti (klady a zápory) na prácu človeka a životné prostredie.</i> <i>Správať sa zodpovedne pri hospodárení s peniazmi aj v rámci stanovení finančných nákladov na projekt.</i> <i>Vyjadriť hodnotu produktu aj ako výsledku práce.</i></p>

	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	<i>Výber nápadov</i>	<ul style="list-style-type: none"> • vplyv správneho časového manažmentu a plánu na prácu • spolupráca pri výbere nápadu • tvorba harmonogramu práce a časového plánu postupov
	<i>Ľudská práca a jej vplyvy</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zodpovednosť pri práci za stanovené úlohy • stanovenie odmeny za prácu – mzda • hospodárne využívanie rôznych zdrojov pri práci
	<i>Činnosti</i>	<p>Výber najvhodnejšieho nápadu na realizáciu. Zostavenie časového harmonogramu jeho realizácie. Výber vhodného materiálu a ostatných pomôcok. Reflexia a zhodnotenie výsledku spoločnej práce a procesu spolupráce.</p>
		<p>Výber najvhodnejšieho nápadu na realizáciu. Zostavenie časového harmonogramu jeho realizácie. Výber vhodného materiálu a ostatných pomôcok. Reflexia a zhodnotenie výsledku spoločnej práce a procesu spolupráce. Identifikácia úspechov v rámci procesu spolupráce a stanovenie možností na zlepšenie. Zodpovedné správanie a hospodárne využívanie zdrojov potrebných na realizáciu. Stanovenie odmeny za prácu (mzdy)</p>

10.2.6 Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra

10.2.6.1 Hudobná výchova

Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Vyučovací predmet	Hudobná výchova
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne
Vzdelávací cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne 5. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu

Hudba je druhom umenia so špecifickými vyjadrovacími prostriedkami, ktoré tvoria nenahraditeľnú súčasť neverbálnej kultúry. Vzniká ako výsledok špecifickej ľudskej aktivity v priestore a čase, zoskupením tónov a zvukov, prezentuje ľudskú skúsenosť a usiluje o estetickú komunikáciu. Vplýva na celú osobnosť človeka, jeho fyzickú i psychickú podstatu v kognitívnej, afektívnej a psychomotorickej oblasti. Je dôležitá pre osobnostný a sociálny rozvoj v kontexte kultúrnej a umeleckej komunikácie, vo vzťahu k vnímaniu a produkovaniu hudby ako nehmotnému kultúrnemu dedičstvu.

Základnou úlohou hudobného vzdelávania je rozvoj hudobnosti žiakov. Na Slovensku nadväzujeme na európske trendy a dedičstvo našej pedagogickej tradície, ktoré holistickým prístupom formujú žiakové hudobné spôsobilosti využívajúc kreatívne a integratívne prístupy k hudbe. Na základe porozumenia procesov prijímania (počúvania), produkovania (spev, hra na nástroji) stvárňovania a integrovania (tanec, slovo, tvorivá dramatika) hudby sa rozvíjajú umelecko-expresívne spôsobilosti žiakov. V hudobnej výchove je dôležité rozvíjať potrebu seberealizácie žiaka, motivovať a usmerňovať jeho snahy o individuálnu a kolektívnu

prezentáciu hudby, podporovať jeho zvedavosť pri objavovaní hudby, vzájomnú kooperáciu a toleranciu v hudobnej interpretácii a komunikácii a zároveň formovať jeho individuálny vkus. To všetko pri rešpektovaní miery žiakovho hudobného nadania ako predpokladu pre aktívne muzicírovanie. Obsahy hudobnej výchovy sa značnou mierou podieľajú na rozvoji doménových aj prierezových gramotností základného vzdelávania.

Orientáciou v metrorytmickej štruktúre hudby, objavovaním logiky výstavby hudobného diela, čítaním grafickej partitúry rozvíjajú matematickú gramotnosť, zápis a analýza hudby rozvíja analyticko-syntetické myslenie. Práca s hlasom (spev) rozvíja správne fyzické a fyziologické návyky, skvalitňuje čitateľskú a jazykovú gramotnosť. Prostredníctvom komunikácie hudbou a zdieľania informácií o hudbe s ohľadom na jej estetické funkcie žiak rozvíja komunikačné a prezentačné spôsobilosti. Elementárna improvizácia, komponovanie, ich záznam, tvorivé obohacovanie, ukladanie a spracovanie v digitálnom priestore, technické a technologické spracovanie rozvíja jemnú motoriku a vo virtuálnom priestore aj digitálnu a technickú gramotnosť. Východiskom hudobného vzdelávania je aktívny a tvorivý kontakt s hudbou v jej troch základných podobách: počúvanie, tvorba a stvárňovanie, ktoré sú obsiahnuté v 5 komponentoch: spev, hra na hudobnom nástroji, počúvanie hudby, hudobno-pohybové vyjadrenie hudby a hudobno-dramatické vyjadrenie hudby.

Ciele vyučovacieho predmetu

1. Slobodne prejavovať a uplatňovať umeleckú a hudobnú gramotnosť pri naplňaní osobných kultúrnych potrieb a životných cieľov.
2. Uplatňovať základné hudobné spôsobilosti (schopnosti, zručnosti a návyky) v oblasti spevu, hry na hudobných nástrojoch, počúvania hudby, hudobno-pohybového, hudobno-dramatického, verbálneho a vizuálneho vyjadrovania a spájania hudby rôznymi spôsobmi, prístupmi, prejavmi a prezentáciami.
3. Orientovať sa v hudobnej kultúre minulosti i v jej súčasných podobách, vo svetovej aj slovenskej hudobnej kultúre, hudobnej kultúre etník, národností, malých i veľkých sociálnych skupín.
4. Komunikovať a hodnotiť rôznorodé hudobné obsahy, využívať ich aj pri
5. vyhodnocovaní hudobných informácií v rôznych životných situáciách.
6. Hodnotiť, oceňovať a chrániť národné hudobné dedičstvo aj rôzne podoby globálnej kultúry ako súčasť vlastnej kultúrnej identity.
7. Oceňovať hudobné dedičstvo iných kultúrnych spoločenstiev.

8. Interpretovať a aplikovať hudobné pojmy, javy a vzťahy z oblasti teórie hudby aj histórie, ktoré vychádzajú zo znejúcej počúvanej aj produkovanej hudby.
9. Zodpovedne a bezpečne využívať digitálne technológie a médiá na umeleckú a estetickú hudobnú komunikáciu.
10. Byť tvorivý, kooperovať, byť empatický, schopný sebareflexie aj zodpovedného konania pri tvorbe, prijímaní, vyjadrovaní a integrácii hudby vo vlastnej komunite aj širšej spoločnosti.

Hlavným cieľom 2. cyklu je poznať a aplikovať hudobnú gramotnosť pri uvedenom zmocňovaní sa hudby v procese jej produkcie, prijímania aj vyjadrovania a integrácie s inými druhmi umenia.

Ciele vzdelávania za 2. cyklus

1. Spievať vo vhodnej hlasovej polohe, imitačne aj podľa notového zápisu (fonogestiky), spamäti, rôznorodý piesňový repertoár vrátane jednoduchého dvojhlasu. **(C1)**
2. Identifikovať a aplikovať výrazové prostriedky hudby pri speve a hre na hudobných nástrojoch. **(C2)**
3. Hrať na rôznorodých elementárnych hudobných nástrojoch jednoduché rytmické a melodické modely, hrať v malých inštrumentálnych zoskupeniach. **(C3)**
4. Komunikovať a hodnotiť vlastné prijímanie hudby, interpretovať hudbu verbálne, pohybom aj inými umeleckými prostriedkami, prijímať odlišnosť vnímania a interpretácie iných. **(C4)**
5. Vyjadriť mimohudobný obsah (dej, predstavy, charakteristiku postáv príbehu) hlasom, pohybom, dramaticky, hudobnými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku. **(C5)**
6. V procese tvorby a interpretácie hudby spolupracovať v skupine, v kolektíve, vyjadriť pocity, hodnotiť proces vlastnej tvorby, prijímania a stvárňovania hudby. **(C6)**
7. Spoznávať hudobné prejavy a preferencie vo vlastnej rodine a miestnej komunite. **(C7)**

<i>Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus</i> UMENIE A KULTÚRA <i>Hudobná výchova</i>		
Komponent 1: SPEV		
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	4.ročník	5.ročník
		<p><i>Zaspievať jednoduchý dvojhlas podľa fonetiky a solmizačných slabík.</i></p> <p><i>Zaspievať jednoduchú durovú melódiu.</i></p> <p><i>Spievať adekvátne po melodickej, rytmickej i výrazovej stránke čiastočne spamäti v primeranej hlasovej polohe (a-d2) s ohľadom na žáner a druh piesni so zameraním na piesne autorské.</i></p> <p><i>Uplatniť spevácke dýchanie.</i></p> <p><i>Uplatňovať elementárnu hlasovú techniku a zásady hlasovej hygieny.</i></p> <p><i>Ovládať na elementárnej úrovni svoj hlas.</i></p> <p><i>Reagovať na taktovacie gestá učiteľa a použiť taktovacie gestá samostatne pri dvojdobej jednoduchej piesni.</i></p> <p><i>Pri speve v kolektíve aj individuálne a capella zachovať melodickú líniu a prispôsobiť sa spevu skupiny.</i></p> <p><i>Využiť solmizačné slabiky so-la-so-fa-mi-re-do na ich zápis v C dur do notovej osnovy, prípadne ďalších durových stupniciach.</i></p> <p><i>Rytmizovať a melodizovať reč v tónovom priestore so-la-so-fa-mi-re-do podľa gesta ruky.</i></p> <p><i>Uplatňovať individuálne hlasové dispozície pri rolom spievaní, pri tvorivom dotváraní príbehov a situácií.</i></p> <p><i>Experimentovať so znením vlastného hlasu pri hudobno-dramatickom stvárnení príbehov.</i></p> <p><i>Spievať hlasové modely, detské piesne rôzneho druhu a žánru (autorské-umelé, slovenské ľudové, miestne a regionálne ľudové piesne) v durových aj molových tóninách.</i></p> <p><i>Improvizovať pri vytváraní melodického sprievodu jednoduchých textov.</i></p>
		<p><i>Improvizovať pri vytváraní melodického sprievodu jednoduchých textov</i></p> <p><i>Experimentovať so znením vlastného hlasu pri ich hudobno-dramatickom stvárnení.</i></p>

Obsahový štandard	4.ročník	5.ročník
	<ul style="list-style-type: none"> - Spievanie hrových hlasových modelov, melodizovaných útvarov ľudovej slovesnosti, piesní rôzneho druhu a žánru (slovenské ľudové, regionálne ľudové, kánon a i.) v rôznych tóninách. - Rytmizovanie a melodizovanie slov, slovných spojení. - Osvojovanie hudobnej abecedy vychádzajúce z praktickej činnosti: osminová, štvrt'ová, polová, celá nota, pomlčky v rovnakých rytmických hodnotách, ich rôzne kombinácie, príslušné rytmické slabiky, rytmický dvojhlas, 2/4, 3/4, 4/4 takt, tónový priestor v C dur, - Imitovanie zvukov okolitého sveta, tvorenie rôznorodých melódií, zvukomal'by k rôznym príbehom a situáciám, - Zjednotenie spoločného spevu, upevňovanie speváckych návykov, kooperovanie, počúvanie seba aj druhých, slovné reflektovanie speváckeho výkonu – ocenenia, návrhy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Spievanie piesní rôzneho druhu a žánru (autorské – umelé, piesne národnostných menšín, sociálnych skupín, populárne, melodické ostinato a i.) v rôznych tóninách. - Rytmizovanie, melodizovanie a tvorba krátkych hudobných útvarov. - Osvojovanie hudobnej abecedy vychádzajúce z praktickej činnosti: polová nota s bodkou, príslušné solmizačné slabiky, ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku tónu a postup melódie alebo fonogestika. - Smerovanie k uvedomeniu melodických postupov a ich zachyteniu solmizačnou slabikou, ľubovoľným gestom, graficky, audionahrávkou. - Slovné reflektovanie speváckeho výkonu – ocenenia, návrhy, sebakorekcia.

Komponent 2: HRA NA HUDOBNOM NÁSTROJI		
	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	<p><i>Hrať v skupine alebo individuálne na detskom hudobnom nástroji rytmicky správne v primeranom tempe a s dynamikou.</i></p> <p><i>Ovládať hru na jednoduchom vlastnoručne vytvorenom nástroji podľa gesta učiteľa.</i></p> <p><i>Hrať v skupine na okolitých objektoch.</i></p> <p><i>Zvukomalebne vyjadriť charakter skladieb hraných na jednoduchých hudobných nástrojoch v skupine, prípadne individuálne.</i></p> <p><i>Vytvárať jednoduchý hudobný sprievod k známej piesni a primerane reagovať na gesta učiteľa.</i></p> <p><i>Porozumieť notovému zápisu a hrať jednoduchý sprievod podľa notového zápisu.</i></p> <p><i>Zvukomalebne vyjadriť sledovaný mimohudobný obsah (napr. pocity, predstavy, nálada, charakter postavy).</i></p> <p><i>Aktívne percipovať spolužiakov pri spoločnej hre.</i></p> <p><i>Vyjadriť reflexiu z počutého hudobného úryvku.</i></p> <p><i>Oceniť výkon seba i spolužiakov.</i></p> <p><i>Opísať sprievodné pocity pri percepcii hudobného celku.</i></p> <p><i>Verbálne vyjadriť pocity a emocionálny aspekt počúvanej skladby.</i></p>	<p>Hrať na hudobnom nástroji rytmicky správne, v primeranom tempe, s dynamikou (C3)</p> <p><i>Hrať v skupine alebo individuálne na detskom hudobnom nástroji rytmicky správne v primeranom tempe a s dynamikou.</i></p> <p><i>Ovládať hru na jednoduchom vlastnoručne vytvorenom nástroji podľa gesta učiteľa.</i></p> <p>Hrať a vytvárať malé hudobné celky, hudobné sprievody samostatne aj v skupine, reagovať na gesta učiteľa (C3)</p> <p><i>Zvukomalebne vyjadriť charakter skladieb hraných na jednoduchých hudobných nástrojoch v skupine, prípadne individuálne.</i></p> <p><i>Vytvárať jednoduchý hudobný sprievod k známej piesni a primerane reagovať na gesta učiteľa.</i></p> <p>Samostatne zahrať jednoduchú melódiu (pieseň) na vybranom melodickom hudobnom nástroji (C3)</p> <p><i>Podľa notového zápisu zahrať jednoduchú pieseň na melodickom hudobnom nástroji podľa gest učiteľa.</i></p> <p>Hrať podľa symbolického a notového zápisu (C3)</p> <p><i>Hrať podľa grafickej partitúry aj podľa notového zápisu osminové, štvrtkové a polové noty.</i></p> <p><i>Samostatne vytvoriť predohru, medzihru a dohru.</i></p> <p>Orientovať sa na klaviatúre v C dur, aktívne počúvať druhých, spolupracovať, byť súčasťou spoločnej hry, byť schopný vyjadrenia vlastných pocitov, byť schopný slovnej reflexie hudobného výsledku – ocenenia, (seba)korekcie. (C6)</p> <p><i>Zahrať na melodickom hudobnom nástroji melódiu v C-dure, prípadne v iných durových tóninách.</i></p> <p><i>Aktívne percipovať spolužiakov pri spoločnej hre.</i></p> <p><i>Vyjadriť reflexiu z počutého hudobného úryvku.</i></p> <p><i>Oceniť výkon seba i spolužiakov.</i></p> <p><i>Opísať sprievodné pocity pri percepcii hudobného celku. Verbálne vyjadriť pocity a emocionálny aspekt počúvanej skladby.</i></p>

	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	<ul style="list-style-type: none"> - Hra na rytmických aj melodických hudobných nástrojoch a regionálnych ľudových nástrojoch. - Hra jednoduchých melódií (piesní) v tónovom priestore stupnice C dur na melodický nástroj (napr. zvonkohra, xylofón, zobcová flauta, pastierska píšťala, nástroj s klaviatúrou – keyboard a pod.). - Hra osminových, štvrt'ových, polových hodnôt podľa notového zápisu. - Vytváranie sprievodov k piesňam, tancom, rešpektujúc ich charakter a hudobnú formu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vytváranie spontánnych rytmických inštrumentálnych celkov vychádzajúc z rytmickej štruktúry slovných spojení. - Hra osminových, štvrt'ových, polových hodnôt podľa notového zápisu. - Počúvanie druhých, kooperácia, rozvíjanie spoločnej hry, slovná reflexia hudobného výsledku, vyjadrenie pocitov, ocenenia, návrhy, (seba)korekcia. - Sprevádzanie resp. dotváranie počúvanej autorskej skladby rozličných štýlových období.

Komponent 3: POČÚVANIE HUDBY		
	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	<p>Rozlíšiť základné výrazové prostriedky hudby na základe znejúcej hudby. Charakterizovať základnú štruktúru a hudobnú formu počúvanej hudby. Verbálne alebo pohybom vyjadriť charakter, emocionálny aspekt a mimohudobný aspekt počúvanej skladby. Rozpoznať základné typy hudby: klasickej, modernej, populárnej, ľudovej, regionálnej ľudovej. Zhodnotiť prínos hudobného obsahu sebareflexiou. Hlasom vhodne vyjadriť osobitosti regiónu. Prezentovať v rámci kolektívu základné znaky ľudovej hudby preferovanej v rodine alebo komunite.</p>	<p>Identifikovať, pomenovať a charakterizovať základné výrazové prostriedky hudby a ich vlastnosti, priradiť im funkciu a význam v oblasti hudobného symbolizmu. (C2) Rozlíšiť základné výrazové prostriedky hudby na základe znejúcej hudby. Charakterizovať klasicckú, modernú, populárnu a regionálnu hudbu skupinovo aj individuálne. Aplikovať jednotlivé výrazové prostriedky v rôznych hudobných štýloch. Identifikovať a charakterizovať typy vokálnej a inštrumentálnej hudby a jej funkcie (C2) Diferencovať skladby vokálneho a inštrumentálneho charakteru v klasickej i populárnej hudbe. Charakterizovať ich základné znaky. Komunikovať a hodnotiť vlastné prijímanie hudby (C4) Verbálne alebo pohybom vyjadriť charakter, emocionálny aspekt a mimohudobný aspekt počúvanej skladby. Zhodnotiť prínos hudobného obsahu sebareflexiou. Spoznávať hudobné prejavy a preferencie vo vlastnej rodine a miestnej komunite (C7) Ovládať piesňový materiál a tanečné prvky typické pre daný región. Hlasom vhodne vyjadriť osobitosti regiónu. Prezentovať v rámci kolektívu základné znaky ľudovej hudby preferovanej v rodine alebo komunite.</p>

Obsahový štandard	4.ročník	5.ročník
	<ul style="list-style-type: none"> - Identifikovanie nástrojového a speváckeho zloženia znejúcej hudby. - Rozpoznávanie základných typov hudby: klasickej, modernej, populárnej, ľudovej, regionálnej ľudovej. - Vyjadrenie vlastného prežívania pri počúvaní hudby. 	<ul style="list-style-type: none"> - Analytické počúvanie rôznorodej hudby, identifikovanie vyjadrovacích prostriedkov a emocionálneho aspektu v počúvanej hudbe. - Určovanie základných formových štruktúr (verzia, refrén, predohra, medzihra, dohra, jednodielna, dvojdielna, trojdielna piesňová forma), charakteru a funkcie počúvanej hudby (k tancu, pochod, pieseň). - Vyjadrenie a hodnotenie vlastného prežívania pri počúvaní hudby
Komponent 4: HUDOBNO-POHYBOVÉ VYJADRENIE HUDBY		
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	4.ročník	5.ročník
	<p><i>Koordinovaným pohybom vyjadriť charakter, formu, tempo, metrum, rytmus a dynamiku reprodukovanej i počúvanej hudby.</i></p> <p><i>Vytvárať k počúvanej skladbe mimohudobné obsahy.</i></p> <p><i>Vzájomne ich v kolektíve zhodnotiť.</i></p> <p><i>Primerane uplatniť tanečné prvky reprodukovanej hudby.</i></p> <p><i>Uplatniť základné tanečné prvky.</i></p> <p><i>Zapamätať si sled tanečných pohybov v jednoduchej choreografii.</i></p> <p><i>Tancovať vo dvojici alebo skupine.</i></p> <p><i>Tvoriť pohyb podľa slovného pokynu.</i></p> <p><i>Spontánnym pohybom interpretovať počúvanú hudbu, piesne, mimohudobné obsahy.</i></p>	<p>Spontánnym a koordinovaným pohybom interpretovať počúvanú hudbu, piesne, mimohudobné obsahy (C5)</p> <p><i>Koordinovaným pohybom vyjadriť charakter, formu, tempo, metrum, rytmus a dynamiku reprodukovanej i počúvanej hudby.</i></p> <p><i>Vytvárať k počúvanej skladbe mimohudobné obsahy.</i></p> <p><i>Vzájomne ich v kolektíve zhodnotiť.</i></p> <p><i>Primerane uplatniť tanečné prvky reprodukovanej hudby.</i></p> <p>Napodobňovať typické tanečné prvky vybraných štýlov (C4)</p> <p><i>Zapamätať si a imitovať základné tanečné prvky, jednoduché choreografie piesní v rámci jednotlivých hudobných štýlov</i></p> <p>Ovládať jednoduché tanečné hry a tanec vo dvojici (C4)</p> <p><i>Uplatniť základné tanečné prvky.</i></p> <p><i>Tancovať vo dvojici alebo skupine.</i></p> <p><i>Tvoriť pohyb podľa slovného pokynu.</i></p> <p>Reagovať pohybom a výrazom na metroritmickú štruktúru skladby, formovú výstavbu a melodickú líniu (C4)</p> <p><i>Pohybom vyjadriť tempo a metrum počúvanej alebo produkovanej hudby s dôrazom na rytmus rešpektujúc formovú výstavbu skladby.</i></p>

Obsahový štandard	4.ročník	5.ročník
	<ul style="list-style-type: none"> - Spontánne napodobňovanie vybraných vzorových pohybových stereotypov, imitovanie rôznych žánrov a štýlov tanca, jednoduchých tanečných hier, vybraných typov ľudových tancov. - Jednokročkový/dvojkročkový pohyb, polka a základný valčíkový krok, valaský premenný krok. - Vyjadrovanie hudobného (metrum, tempo, dynamika, melódia, forma) aj mimohudobného obsahu hudby (dej, predstavy) spontánnym pohybom. 	<ul style="list-style-type: none"> - Využívanie vlastného tela (hry na tele) ako rytmického hudobného nástroja pri tanci, pri tvorbe zvukových prostredí alebo improvizovaného beatboxu.

Komponent 5: HUDOBNO – DRAMATICKÉ VYJADRENIE HUDBY		
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	4.ročník	5.ročník
	<p><i>Hlasom vhodne vytvorí príbeh, experimentovať s hlasom pri dramatickej interpretácii rôznych zvukových situácií.</i></p> <p><i>Stvárniť príbeh dostupnými zvukomalebými prostriedkami.</i></p> <p><i>Stvárniť ľudovú hudobno-pohybovú hru prostriedkami hudobnej dramatiky.</i></p> <p><i>Vytvorí dej, náladu, charakteristiku literárnej alebo výtvarnej predlohy hlasom, pohybom, hudobnými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku.</i></p> <p><i>Rešpektovať originálny prístup jednotlivca pri hudobno-dramatickom stvárňovaní.</i></p> <p><i>Rozvíjať tvorivý hudobný dialóg spevom aj hrou na melodické hudobné nástroje.</i></p>	<p>Interpretovať dramatické útvary a hry spevom, hrou na hudobných nástrojoch, pohybom, rytmizovaným a melodizovaným textom (C5)</p> <p><i>Hlasom vhodne vytvorí príbeh, experimentovať s hlasom pri dramatickej interpretácii rôznych zvukových situácií.</i></p> <p><i>Stvárniť príbeh dostupnými zvukomalebými prostriedkami.</i></p> <p><i>Dotvárať príbehy hrou na detské hudobné nástroje i okolité predmety.</i></p> <p>Improvizovať, prostriedkami tvorivej dramatiky vyjadriť pieseň, riekanku, literárnu alebo výtvarnú predlohu (C5)</p> <p><i>Stvárniť obsah, charakter a formu piesne či riekanky prostriedkami hudobnej dramatiky.</i></p> <p><i>Vytvorí dej, náladu, charakteristiku literárnej alebo výtvarnej predlohy hlasom, pohybom, hudobnými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku.</i></p>
Obsahový štandard	4.ročník	5.ročník
<ul style="list-style-type: none"> - Hudobno-dramatické stvárňovanie rôznych hudobných a nehudobných predlôh (poézie, prózy, výtvarných artefaktov) a hudobno-dramatických hier. 	<ul style="list-style-type: none"> - Hudobno-dramatické stvárňovanie rôznych hudobných a nehudobných predlôh (poézie, prózy, výtvarných artefaktov) a hudobno-dramatických hier. - Príprava a realizácia hudobno-dramatického celku (výber námetu, tvorba scenára, dialógov, zhudobnenie textu, tvorba zvukových kulís, jednoduchej choreografie, pohyb v priestore) 	

10.2.6.2 Výtvarná výchova

Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Vyučovaci predmet	Výtvarná výchova
Škola (názov, adresa)	Základná škola Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávaci cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne 5. ročník 33 hodín ročne - 1 hod týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovaci jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu

Výtvarná výchova sprostredkúva žiakovi možnosť rozvíjať svoje cítenie, myslenie a tvorivé zručnosti, a tiež uvádza žiaka do oblasti vizuálnej kultúry, ktorá je v súčasnosti podstatným zdrojom informácií a prostriedkom komunikácie. Kultivuje osobnosť žiaka a jeho spôsobilosti predovšetkým prostredníctvom vnímania, reflektovania a sebavyjadrovania. Výtvarná výchova vďaka svojej činnostnej povahe umožňuje žiakovi získať zážitok z procesu tvorby a použitia nástrojov, techník a technológií. Tvorivá činnosť zahŕňa procesy bádania a experimentovania, pričom rovnako rozvíja zmyslovú, emocionálnu a racionálnu stránku osobnosti žiaka. Výtvarná výchova formou sebavyjadrovania žiaka vytvára priestor na rozvoj myslenia, metakognitívnych zručností a budovania postojov. Je príležitosťou pre objavovanie a oceňovanie jedinečnosti a rozmanitosti.

Vyučovaci predmet výtvarná výchova kladie dôraz na rozvoj vizuálnej gramotnosti ako jednej z kľúčových prierezových gramotností. Dosiahnutie funkčnej vizuálnej gramotnosti definujú ciele vzdelávania predmetu pre jednotlivé cykly. Jej funkčnosť je súborom viacerých spôsobilostí vo vizuálnej komunikácii, ktoré žiak nadobudne vo vizuálnej komunikácii, vnímaní a schopnosti tvoriť. Ide o citlivosť vnímania, ktorú využívame v každodennom živote, vnímanie prostredia a vzťahov vo svojom bezprostrednom okolí. Ďalšou spôsobilosťou je

využívať vizuálny jazyk na rôzne spôsoby vyjadrovania, spôsobilosť porozumieť vizuálnemu jazyku, a tiež schopnosť prijímať estetické podnety a tvoriť rôzne vizuálne vnímateľné artefakty. Charakter vyučovacieho predmetu vytvára priestor na rozvoj ďalších prierezových gramotností, a to predovšetkým čitateľskej gramotnosti (napr. vzťah obrazu a slova, mediálny obsah – podnety z neho, jeho tvorba, ale aj kritické čítanie), digitálnej gramotnosti (napr. digitálne médiá a technológie, ale aj témy ako autorské práva, licencie) a v neposlednom rade sociálnej a emocionálnej gramotnosti (napr. sebaopoznávanie, vyjadrenie emócií a pocity, práca v kolektíve, reflexia tvorby).

Výtvarná výchova sa zameriava na rozvoj osobnosti žiaka a jeho schopnosť myslieť a komunikovať prostredníctvom výtvarného jazyka v rámci vizuálnej kultúry, a to pri rešpektovaní individuality žiaka, jeho vývinových charakteristík, osobnosti a nadania. Osvojovanie si výtvarného jazyka umožňuje žiakovi vyjadriť svoje myšlienkové koncepty, predstavy, fantáziu, skúsenosti a pocity. Štruktúru vyučovacieho predmetu výtvarná výchova tvoria 3 komponenty: komunikácia, umenie a vizuálna kultúra, osobnosť. Jednotlivé komponenty sa delia na výkonové a obsahové štandardy, ktoré tvoria dynamický celok. Vzájomne sa prekrývajú, rozvíjajú a dopĺňajú. Sú formulované tak, aby zmysluplne gradovali v cykloch vzhľadom na funkčnosť vzťahov medzi cieľmi, výkonmi a obsahmi.

Ciele vyučovacieho predmetu

1. Samostatne a tvorivo rozvíjať svoje spôsobilosti v oblasti umenia a vizuálnej kultúry.
2. Vyjadriť prostredníctvom vizuálneho jazyka svoje myšlienky, predstavy, fantáziu, pocity a vzťahy medzi nimi.
3. Cieľavedome používať vizuálne médiá, nástroje, techniky a technológie na sebarealizáciu a komunikáciu.
4. Samostatne kriticky a tvorivo pracovať s vizuálnymi informáciami, rozumieť ich dôležitosť.
5. Interpretovať podnety z umenia a vizuálnej kultúry a rešpektovať kultúrnu rozmanitosť.
6. Sebarefektovať, reflektovať, prezentovať a hodnotiť tvorbu v oblasti výtvarného umenia a vizuálnej kultúry.
7. Zdôvodniť význam realizácie a verejnej prezentácie, sprostredkovania a uchovávanía výsledkov umeleckej tvorby.

8. Rešpektovať a používať základné princípy etických zásad, autorských práv a licencií.
9. Vyjadriť súvislosť medzi tvorbou a spoločenským, kultúrnym a historickým kontextom.

Vysvetliť vplyv umenia a kultúry na utváranie hodnôt a postojov jednotlivca a spoločnosti.

Hlavným cieľom 2. cyklu je rozširovať a prehĺbovať u žiaka spôsobilosti v používaní výtvarných vyjadrovacích prostriedkov a výtvarného jazyka. Je vedený k tomu, aby si dokázal vybrať a používať nástroje, materiály, technológie a postupy na vyjadrenie vlastných predstáv, fantázie, myšlienok, skúseností, pocitov a emócií. Prostredníctvom tvorby a umenia sa u žiaka prehĺbuje zmyslová citlivosť a sebapoznanie. Umenie, tradičné ľudové umenie a vizuálna kultúra podnecujú žiaka ku kritickému pohľadu a rešpektu rozmanitých prejavov kultúry a spoločnosti.

Ciele vzdelávania za 2. cyklus

1. Tvorivo použiť výtvarné vyjadrovacie prostriedky a princípy kompozície. (C1)
2. Tvorivo použiť nástroje, materiály, médiá, techniky, technológie a postupy na vyjadrenie vlastných predstáv, fantázií, myšlienok, skúseností a pocitov. (C2)
3. Tvorivo interpretovať diela a artefakty z umenia a vizuálnej kultúry, objavovať nimi komunikovaný obsah. (C3)
4. Overiť účinky vizuálnej komunikácie. (C4)
5. Vnímať prínos a poslanie múzeí a galérií. (C5)
6. Vyjadriť a pomenovať rozdielne pocity a emócie. (C6)
7. Reflektovať proces tvorby a jej výsledky, rešpektovať prejavy kultúrnej rozmanitosti. (C7)
8. Opísať základné princípy etických zásad, autorských práv a licencií. (C8)

Učebné osnovy pre 2. vzdelávací cyklus		
Umenie a kultúra		
Výtvarná výchova		
Komponent 1: KOMUNIKÁCIA		
	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	<p>Opísať techniky ľudového umenia a remesla. Prostredníctvom zvolenej výtvarnej techniky interpretovať podnety z umenia, ľudového umenia a okolitého sveta.</p> <p>Zdôvodniť výber výtvarných vyjadrovacích prostriedkov (C1) Identifikovať výtvarné vyjadrovacie prvky a kompozičné princípy vo vybraných dielach. Použiť dostupné digitálne technológie pri tvorbe výtvarného artefaktu, hravého experimentovania s nástrojmi a materiálmi, či technikami. Tvoriť využiť rôznorodé materiály a vybrané techniky pri tvorbe výtvarného diela. Tvorenie prostredníctvom rôznych nástrojov, materiálov, technológií a postupov – kresba, maľba, modelovanie, priestorová tvorba, pohybová expresia. Oboznámiť sa s grafickou aplikáciou alebo programom pri tvorbe digitálnej kresby. Navštíviť galériu a spoznať komunikačné účinky tvorby.</p>	<p>Vyjadriť vlastné myšlienky, skúsenosti, pocity, emócie, fantáziu prostredníctvom vedomého výberu výtvarných vyjadrovacích prostriedkov a ich kombináciou (C1) Prostredníctvom výtvarnej tvorby vyjadriť svoje osobné myšlienky, zážitky, emócie a fantáziu. Pri tvorbe vedome využívať vhodné výtvarné vyjadrovacie prostriedky a ich kombinácie.</p> <p>Uplatniť získané skúsenosti a vedomosti pri bádani a experimentovaní s výtvarnými nástrojmi, materiálmi, technikami, technológiami a postupmi (C2) Použiť netradičný materiál, nástroj, techniku alebo technológiu pri tvorbe výtvarného artefaktu, experimentu. Vytvoriť procesuálnu prácu.</p> <p>Cielene použiť nástroje, materiály, techniky, technológie (C2) Tvoriť využiť kombinácie materiálov a vybraných techník pri tvorbe výtvarného diela. Pri výbere a kombinácii týchto prostriedkov zohľadniť svoje tvorivé zámery, charakter zadania a cieľ výsledného diela. Aplikovať zručnosti potrebné na bezpečné a správne zaobchádzanie s používanými pomôckami a materiálmi.</p> <p>Pomenovať postupy základných techník – kresba, maľba, grafika, priestorová tvorba (C2) Identifikovať a pomenovať základné techniky použité vo vybraných ukážkach. Tvoriť aplikovať techniky vo vlastnej tvorbe.</p> <p>Použiť jednoduché digitálne technológie a nástroje na vizuálnu komunikáciu (C3) Použiť jednoduché digitálne nástroje na tvorbu vizuálnych diel. Prezentovať svoje digitálne diela a komunikovať svoje myšlienky a nápady prostredníctvom vizuálnych médií.</p>

		<p>Vyhľadať informácie a digitálny obsah v oblasti umenia a vizuálnej kultúry (C3) <i>Efektívne vyhľadávať informácie a digitálny obsah v oblasti umenia a vizuálnej kultúry pomocou rôznych zdrojov (napr. online databázy, digitálne knižnice, umelecké platformy).</i></p> <p>Opísať základné princípy etických zásad, autorských práv a licencií (C8) <i>Oboznámiť sa s pojmami autorské práva a licencie, vysvetliť ich význam. Jednoduchým spôsobom opísať základné princípy etických zásad.</i></p> <p>Pomenovať komunikačné účinky tvorby (C3) <i>Identifikovať komunikačné účinky rôznych výtvarných diel. Popísať pocity, myšlienky alebo posolstvá, ktoré dielo sprostredkúva. Pomenovať výtvarné prostriedky použité na dosiahnutie týchto účinkov.</i></p>
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	<ul style="list-style-type: none"> - Rôzna kvalita výtvarných vyjadrovacích prostriedkov prostredníctvom tvorby a podnetov z umenia, tradičného ľudového umenia, ľudovej a vizuálnej kultúry. - Výtvarné asociácie na rôzne zmyslové podnety. - Techniky kresby, maľby, grafiky, modelovania, priestorovej tvorby a ich kombinácie. - Výtvarné laborovanie s postupmi vybraných tradičných ľudových remesiel. - Výtvarné aktivity v interiéri a exteriéri, aj v prírode. 	<ul style="list-style-type: none"> - Techniky kresby, maľby, grafiky, modelovania, priestorovej tvorby a ich kombinácie. (kreslenie/maľovanie/modelovanie podľa reality) - Tvorenie dočasných a procesuálnych prác. - Overovanie vizuálnych informácií, digitálneho obsahu a ich autenticity. - Digitálne médiá – počítačová grafika, fotografia, video, animácia. - Syntéza textu a obrazu. - Etické zásady, základy autorských práv a licencií – ich uplatnenie vo vizuálnej kultúre.

Komponent 2: UMENIE A VIZUÁLNA KULTÚRA		
	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	<p><i>Prostredníctvom zvolenej výtvarnej techniky interpretovať podnety z umenia, napr. Impresionizmus, Kubizmus, dekalkománia (výtvarná technika).</i></p> <p><i>Tvorivým spôsobom opísať a pomenovať okolnosti vzniku výtvarného artefaktu, umeleckého diela z obdobia praveku, staroveku, moderného a súčasného umenia.</i></p> <p>Vyjadriť pocity a skúsenosti z návštevy výstavy, galérie, múzea, iných inštitúcií a objektov z obce a regiónu (C5)</p> <p><i>Navštíviť galériu, múzeum, pamiatku, sakrálnu stavbu, výstavu, ateliér.</i></p> <p><i>Podľa portfólia umelkýň a umelcov porovnať dve diela a vyjadriť svoj názor.</i></p> <p><i>Navštíviť galériu, múzeum, pamiatku, sakrálnu stavbu, výstavu, inštitúciu alebo objekt z obce a reflektovať verbálne alebo graficky vlastný výtvarný zážitok návštevy.</i></p> <p><i>Opísať verbálne spôsoby prezentácie umeleckých diel v galériách, múzeách a inštitúciách.</i></p> <p><i>Objavovať a porovnať, prezentovať artefakty vizuálnej kultúry rôznych národov a národností a rešpektovať ich špecifiká.</i></p> <p><i>Overiť autenticitu vizuálneho vyobrazenia prostredníctvom dostupných postupov a nástrojov.</i></p>	<p>Tvorivo interpretovať a rozlíšiť podnety z vybraných období z dejín umenia, tradičného ľudového umenia a vizuálnej kultúry (C3)</p> <p><i>Prostredníctvom vhodne zvolenej výtvarnej techniky tvorivo interpretovať podnety z umeleckých štýlov 20. storočia: Surrealizmus, Konštruktivizmus, Futurizmus. Poznať hlavných predstaviteľov.</i></p> <p>Pomenovať okolnosti vzniku výtvarného artefaktu/umeleckého diela (C3)</p> <p><i>Tvorivým spôsobom opísať okolnosti vzniku výtvarného artefaktu, umeleckého diela z obdobia starovekého sveta.</i></p> <p><i>Adaptovať vybranú techniku z daného obdobia vo vlastnej tvorbe.</i></p> <p>Porovnať diela niekoľkých predstaviteľov výtvarného umenia (C3)</p> <p><i>Identifikovať rozdielne a spoločné znaky v umeleckom prejave jednotlivých období, smerov, kultúr a umelcov na základe vybraných ukážok.</i></p> <p>Opísať činnosti a funkcie múzeí, galérií (C5)</p> <p><i>Vyhľadať informácie o práci kurátora a galerijného pedagóga.</i></p> <p><i>Opísať rolu umelca a kritika. Aktívne sa podieľať na príprave a realizácii triednej alebo školskej výstavy prípadne galérie.</i></p> <p>Rešpektovať kultúrnu rozmanitosť a jej prejavy (C7)</p> <p><i>Identifikovať pôvod artefaktu na základe typického ornamentu.</i></p> <p><i>Tvorivo uplatniť ornament vo vlastnej tvorbe.</i></p> <p><i>Identifikovať ľudové ornamente regiónov Slovenska.</i></p> <p><i>Porovnať ornamentálnosť dvoch krajín, kontinentov alebo historických období.</i></p> <p>Použiť postupy a nástroje na vyhľadávanie a overovanie zdrojov vizuálnych vyobrazení a ich autenticity (C4)</p> <p><i>Použiť vhodné postupy a nástroje na vyhľadávanie vizuálnych zdrojov (napr. digitálne databázy, knihy, online platformy) a kriticky hodnotiť ich autenticitu a relevantnosť.</i></p> <p><i>Aplikovať základné princípy overovania pravdivosti vizuálnych materiálov.</i></p>

	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	<ul style="list-style-type: none"> - Analyzovanie a tvorivé interpretovanie artefaktov z dejín umenia, tradičného ľudového umenia a vizuálnej kultúry na základe vybraných globálnych tém a naratívov. - Podnety z pravekého umenia, umenie starovekých civilizácií a ich odraz v modernom a súčasnom umení. - Návšteva galérie, múzea, pamiatky, sakrálnej stavby, výstavy, ateliéru alebo prehliadka virtuálnej galérie, múzea, či portfólia umelkyní a umelcov. - Spôsoby prezentácie, možnosti školskej galérie, príprava a realizácia výstavy alebo prezentácie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Porovnanie diel vybraných umelcov, kultúr, období a umeleckých prejavov. - Premena výtvarných vyjadrovacích prostriedkov a žánrov naprieč dejinami výtvarného umenia a vizuálnou kultúrou. - Rola kurátora, galerijného pedagóga, kritika, umelca - Spôsoby prezentácie, možnosti školskej galérie, príprava a realizácia výstavy alebo prezentácie. (vernisáž)

Komponent 3: OSOBNOSŤ		
	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard Žiak vie/dokáže	<p>Pomenovať a vyjadriť pocity a emócie (C6)</p> <p><i>Vyjadriť zmyslové vnemy získané z prostredia vo vlastnej tvorbe.</i></p> <p><i>Vyjadriť zmyslové vnemy z umenia vo vlastnej tvorbe.</i></p> <p><i>Reflektovať pri vlastnej tvorbe svoje silné a slabé stránky.</i></p> <p><i>Rešpektovať rôzne prístupy k tvorbe svojich spolužiakov, hľadať v nich pozitíva, oceniť kreativitu.</i></p> <p><i>Rešpektovať delbu práce pri tvorbe kolektívneho výtvarného diela a reflektovať výtvarný názor spolužiaka.</i></p> <p><i>Dokázať prezentovať vlastné názory a postupy k stanovenej téme a prezentovať vlastný výtvarný názor k téme.</i></p> <p><i>Prezentovať výsledky tvorby žiakov prostredníctvom galérie v triede a na stránke školy.</i></p> <p><i>Zdieľať a rešpektovať umelecký prejav všetkých žiakov.</i></p>	<p>Reflektovať a rešpektovať proces tvorby a tvorbu iných (C7)</p> <p><i>Rozlíšiť a aplikovať rôzne druhy a formy reflexie vo výtvarnom procese, pričom reflektuje na vlastné dielo, diela spolužiakov a významy výtvarných diel z pohľadu estetického, emocionálneho a obsahového.</i></p> <p>Kooperatívne a s rešpektom k druhým pracovať v skupine (C7)</p> <p><i>Zapájať sa kooperatívne a s rešpektom voči názorom a príspevkom spolužiakov do procesu tvorby kolektívnych výtvarných prác.</i></p> <p><i>Aktívne prispievať k tímovej práci.</i></p> <p>Pomenovať, zdieľať a rešpektovať rôzne osobné hodnoty (C7)</p> <p><i>Podporovať tvorivé nápady ostatných členov skupiny a rešpektovať ich rozdielne umelecké prístupy a osobné hodnoty.</i></p> <p>Prezentovať výsledky tvorby (C7)</p> <p><i>Vytvoriť portfólio vlastných prác.</i></p> <p><i>Prezentovať svoje portfólio pred spolužiakmi.</i></p> <p><i>Zdieľať a rešpektovať umelecký prejav všetkých žiakov.</i></p>

Obsahový štandard	4.ročník	5.ročník
	<ul style="list-style-type: none"> - Pocity a emócie vyjadrené v umení a vizuálnej kultúre. - Tvorenie kolektívnych prác. - Jednotlivé etapy procesu tvorby. - Možnosti prezentácie výsledkov výtvarnej činnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> - Druhy a formy reflexie. - Reflektovanie stereotypných zobrazení; variácie a inovácie stereotypov. - Vytváranie portfólia.

10.2.7 Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb

10.2.7.1 Telesná a športová výchova

Vzdelávacia oblasť	Zdravie a pohyb
Vyučovaci predmet	Telesná a športová výchova
Škola (názov, adresa)	Základná škola, Pionierov 1, Rožňava
Názov Školského vzdelávacieho programu	NA KAŽDOM (PO)KROKU ZÁLEŽÍ
Stupeň vzdelania	primárne vzdelanie
Vzdelávaci cyklus	druhý
Časový rozsah výučby	4. ročník 66 hodín ročne - 2 hod. týždenne 5. ročník 66 hodín ročne - 2 hod. týždenne
Forma štúdia	denná
Vyučovaci jazyk	slovenský

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb vytvára u žiaka priestor pre rozvoj pohybovej a zdravotnej gramotnosti, so zameraním sa na osvojenie vedomostí a zručností súvisiacich so zdravým spôsobom života, pohybovou a športovou aktivitou. Zdravotná gramotnosť znamená dosiahnutie úrovne vedomostí, osobných zručností a sebadôvery pri prijímaní opatrení na zlepšenie osobného a komunitného zdravia zmenou osobného životného štýlu a životných podmienok. Zlepšením prístupu k informáciám o zdraví a ich schopnosti efektívne ich využívať je zdravotná gramotnosť rozhodujúca pre posilnenie postavenia starostlivosti o svoje zdravie (WHO, 1998).¹ Pod pohybovou gramotnosťou rozumieme zastrešujúci koncept, ktorý zachytáva vedomosti, zručnosti, porozumenie a hodnoty týkajúce sa prevzatia zodpovednosti za cieľavedomú pohybovú aktivitu a pohyb človeka v priebehu celého života, bez ohľadu na fyzické alebo psychologické obmedzenia (Dudley, 2015).²

Žiaci porozumejú významu pohybovej a športovej aktivity pri upevňovaní telesného a duševného zdravia a spoznajú účinok vykonávaných cvičení na organizmus. Vzdelávacia

oblasť Zdravie a pohyb rozvíja sociálnu, emočnú, intelektuálnu ako i etickú stránku žiaka. Pri realizovaní obsahu vzdelávacej oblasti je dôležité rešpektovať individuálne dispozície žiakov v súlade so základnými princípmi inklúzie. Významnou súčasťou je motivácia žiakov k dosiahnutiu individuálnych zlepšení svojej všeobecnej pohybovej výkonnosti, pri akceptovaní vlastných pohybových kompetencií a ich limitov.

Aktivity vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb realizované prostredníctvom vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova, ako aj každodenné školské pohybové aktivity, kurzové formy výučby a výchovná činnosť v rámci školského klubu detí, sa realizujú v rámci konceptu aktívnej školy. Dôležitým poslaním vzdelávacej oblasti je vytváranie pozitívneho vzťahu žiakov k pravidelnej pohybovej a športovej činnosti ako nevyhnutného základu aktívneho využívania voľného času. Jedným z hlavných cieľov vzdelávacej oblasti je pochopiť význam pohybu ako esenciálnej súčasti každodenného života a jeho vplyv na duševné a telesné zdravie.

Pohybovú aktivitu by mali žiaci vnímať ako primárnu možnosť trávenia voľného času. Pre začlenenie pohybovej aktivity do každodenného života je nevyhnutné rozvíjať pohybové schopnosti a osvojiť si pohybové zručnosti v rôznych oblastiach pohybových, tanečných a športových aktivít, ktoré následne budú vytvárať priestor pre rozvoj celkovej pohybovej gramotnosti. Súčasne by žiaci mali mať predstavu o svojich vlastných pohybových kompetenciách, mali by v rámci telesnej a športovej výchovy dostať príležitosť spoznávať zákonitosti fungovania ľudského tela.

Tie je možné odhaľovať pravidelným monitorovaním telesnej zdatnosti a všeobecnej pohybovej výkonnosti, ktoré poskytne žiakom príležitosť získať informácie o vlastných pohybových možnostiach. Súčasťou vzdelávacej oblasti je aj získavanie základných vedomostí a zručností pre zvládanie situácií ohrozenia bezpečnosti, zdravia a života v rámci praktických účelových cvičení.

Ciele vzdelávacej oblasti

1. Vytvoriť pozitívny vzťah k pohybovej aktivite a športu,
2. rozvíjať pohybovú gramotnosť,
3. porozumieť vplyvu pohybu na telesné a duševné zdravie,
4. vnímať pohybovú aktivitu ako možnosť trávenia voľného času,
5. chápať význam diagnostiky ako prostriedku pre získanie informácií o úrovni vlastnej telesnej zdatnosti vo vzťahu ku zdraviu,

6. rozvíjať pohybové schopnosti a osvojiť si pohybové zručnosti pohybovými a športovými aktivitami,
7. získať vedomosti a zručnosti potrebné pre ochranu života a zdravia v krízových situáciách.

Hlavným cieľom 2. cyklu je pravidelná realizácia pohybových a športových aktivít ako súčasti zdravého životného štýlu. Žiaci si osvoja nové pohybové zručnosti a dokážu ich aplikovať v pohybových a športových hrách. Žiaci dokážu rozpoznať nebezpečenstvo návykových látok a ich negatívny vplyv na zdravie človeka. Žiaci by mali vnímať šport ako prostriedok podpory sociálnych zručností a morálneho správania a postupne sa naučiť reagovať v krízových situáciách.

Ciele vzdelávania za 2. cyklus

1. Vytvoriť si vlastný zdraviu prospešný jedálniček. (C1)
2. Identifikovať negatívne vplyvy návykových látok. (C2)
3. Chápať účinok pohybovej aktivity na organizmus a na správne držanie tela. (C3)
4. Využívať získané pohybové zručnosti v rôznom prostredí a v rôznych podmienkach. (C4)
5. Orientovať sa v športovej terminológii a v oblasti športu (vymenovať slovenských reprezentantov, olympijské myšlienky a podobne). (C5)
6. Ovládať základy orientácie v prírode a teréne, rozumieť organizovaným presunom, poznať základné varovné signály civilnej ochrany, privolať a poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni. (C6)

<p style="text-align: center;"><i>Učebné osnovy pre 2.vzdelávací cyklus</i> <i>Zdravie a pohyb</i> <i>Telesná a športová výchova</i></p>		
<p style="text-align: center;">Komponent 1: ZDRAVIE A ŽIVOTNÝ ŠTÝL</p>		
4.ročník		5.ročník
Výkonový štandard	<p><i>Identifikovať zdravé a nezdravé potraviny.</i> <i>Vysvetliť dôsledky nesprávneho stravovania.</i> Rozpoznať nebezpečenstvo návykových látok a ich negatívny vplyv na zdravie človeka (C2) <i>Vedieť rozoznať návykové látky a ich negatívny vplyv na zdravie človeka.</i> <i>Klást' dôraz na správne držanie tela. Poznať a využiť cvičenia na správne držanie tela.</i> <i>Používať hygienické zásady pri pohybových aktivitách.</i> <i>Vymenovať tri fyziologické prejavy tela pri pohybovej aktivite.</i> <i>Klást' dôraz na rozcvičenie, prípravu a prevenciu na pohybovú aktivitu.</i></p>	<p>Rozlišovať zdravú a nezdravú výživu (C1) <i>Poznať dôsledky nedostatočného pitného režimu.</i> <i>Vymenovať zásady prevencie obezity.</i> Identifikovať základné príčiny nesprávneho držania tela a predviesť aspoň tri cvičenia na podporu správneho držania tela (C3) <i>Vedieť popísať správne postavenie a demonštrovať správne sedenie pri práci s počítačom.</i> Dodržiavať základné hygienické zásady a bezpečnosť pri vykonávaní pohybových aktivít (C4) <i>Rešpektovať pravidlá pohybových a športových hier.</i> Vysvetliť význam rozcvičenia pred vykonávaním pohybovej aktivity (C3) <i>Vedieť vykonať základné a špeciálne rozcvičenie pred pohybovou aktivitou.</i></p>
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	<ul style="list-style-type: none"> - pravidlá bezpečného správania sa pri pohybových aktivitách, - hygienické zásady pri pohybových aktivitách, - úloha rozcvičenia – príprava na pohybovú aktivitu a prevencia pred zranením. - význam pohybu pre zdravie človeka, - zásady správneho držania tela, príčiny chybného držania tela, odchýlky v držaní tela, cvičenia pre správne držanie tela - negatívne vplyvy fajčenia, alkoholu, nedovolených látok a iných závislostí na zdravie človeka, 	<ul style="list-style-type: none"> - pravidlá bezpečného správania sa pri pohybových aktivitách - /hlavne pri nových aktivitách/ - hygienické zásady pri pohybových aktivitách, - úloha rozcvičenia – príprava na pohybovú aktivitu a prevencia pred zranením - /rôzne spôsoby rozcvičenia/ - zdraviu prospešné potraviny ako základ vhodného jedálnička, význam príjmu a výdaja energie

Komponent 2: TELESNÁ ZDATNOSŤ A POHYBOVÁ VÝKONOSŤ		
4.ročník		5.ročník
Výkonový štandard	<p><i>Identifikovať vlastné individuálne dispozície pre dosiahnutie výkonu.</i> <i>Identifikovať význam zlepšenia vlastnej telesnej zdatnosti ako dôležitého zdravotného faktora.</i> <i>Dosiahnuť individuálne zlepšenie vlastnej telesnej zdatnosti.</i> <i>Odmerať a kontrolovať pulzovú frekvenciu s pomocou učiteľa.</i> <i>Predviesť štyri pohybové hry na základe vlastnej preferencie.</i> <i>Pochopiť možnosti zlepšenia pohybových schopností a formy ich rozvoja.</i> <i>Identifikovať prejavy únavy pri telesnej záťaži .</i></p>	<p>Dosiahnuť individuálne zlepšenie v úrovni pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti (C4) <i>Ohodnotiť vlastné individuálne dispozície pre dosiahnutie výkonu pomocou testovacej batérie.</i> Odmerať pulzovú frekvenciu a s pomocou učiteľa interpretovať úroveň telesného zaťaženia (C3) <i>Odmerať pulzovú frekvenciu pri záťaži a pozná príčiny zmien pulzovej frekvencie.</i> Predviesť aspoň tri pohybové hry na rozvoj pohybových schopností (C4) <i>Predviesť tri konkrétne cvičenia na rozvoj vybranej pohybovej schopnosti na základe vlastnej preferencie.</i> <i>Vedieť zaradiť do voľnočasových aktivít aspoň dve cvičenia na zlepšenie pohybových schopností.</i> Rozpoznať základné prejavy únavy pri telesnej záťaži (C3) <i>Vie rozpoznať vonkajšie prejavy únavy pri fyzickom zaťažení.</i></p>
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	<ul style="list-style-type: none"> - motivácia k zlepšeniu vlastnej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti, - pohybové schopnosti (kondičné a koordináčne) a možnosti (prostriedky) ich rozvoja. 	<ul style="list-style-type: none"> - motivácia k zlepšeniu vlastnej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti – Dosahovanie vyšších cieľov - poznatky o rozvoji a diagnostikovaní pohybovej výkonnosti, - meranie pulzovej frekvencie, príčiny zmien, poznatky o vonkajších prejavoch únavy pri telesnom zaťažení, - potenie, dýchanie, farba pokožky, koordinácia pohybov, - pohybové schopnosti (kondičné a koordináčne) a možnosti (prostriedky) ich rozvoja – rozširovanie batérie cvičení pre rozvoj pohybových schopností

Komponent 3: POHYBOVÉ KOMPETENCIE

	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	<p><i>Správne pomenovať základnú terminológiu telovýchovných a športových činností.</i> <i>Pomenovať základné poradové útvary.</i> <i>Zvládnuť cvičenia a pohybové hry s rôznym tradičným ale aj netradičným náčiním a pomôckami.</i> <i>Využiť manipuláciu s náčiním vo vybranej pohybovej hre.</i> <i>Využiť manipuláciu s náčiním vo vybranej športovej hre.</i> <i>Správne držať, predávať, viesť, vyvažovať náčinie.</i> Vykonať požadované pohyby tela, chôdzu, skoky a beh v súlade s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou (C4) <i>Dokázať predviesť rytmické cvičenia a hry na rozvoj rytmickej schopnosti.</i> <i>Používať estetické držanie tela.</i> <i>Predviesť aspoň jedno strečingové cvičenie.</i></p>	<p>Porozumieť základnej terminológii telovýchovných a športových činností, vykonať základné povely (C5) <i>Použiť správnu terminológiu pri statických polohách.</i> <i>Zoradiť sa do poradového útvaru podľa povelu.</i> Zvládnuť optimálnu techniku manipulácie s náčiním a rôznymi pomôckami a uplatniť ju v pohybovej alebo športovej aktivite (C4) <i>Ukázať herné činnosti jednotlivca v rôznych športových a pohybových hrách.</i> Predviesť aspoň dve strečingové cvičenia (C4) <i>Rozšíriť si batériu strečingových cvičení.</i> <i>Predviesť aspoň dve strečingové cvičenia.</i></p>
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	<ul style="list-style-type: none"> - základné povely, postoje, obraty – pozor, pohov, - vyrovnáť, rozchod, vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, rad, zástup, kruh, polkruh, jednotliviec, dvojica, trojica, na značky, čiara, priestor, ihrisko, cvičenia a hry s prvkami poradovej prípravy ako prostriedky účelnej organizácie činností v priestore, - cvičenia a pohybové hry zamerané na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a pomôckami, - rytmické cvičenia spojené s vytlieskaním, vydupávaním, cvičenia a hry na rozvoj rytmickej schopnosti tanečná a štylizovaná chôdza, beh, skoky, poskoky, cvičenia so zameraním na správne a estetické držanie tela ako celku i jeho častí v rôznych polohách 	<ul style="list-style-type: none"> - strečing, relaxačné a dýchacie cvičenia. - základné povely, postoje, obraty – pozor, pohov, vyrovnáť, rozchod, vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, rad, zástup, kruh, polkruh, jednotliviec, dvojica, trojica, čiara, priestor, ihrisko, cvičenia a hry s prvkami poradovej prípravy ako prostriedky účelnej organizácie činností v priestore – v skrátenom časovom intervale - cvičenia a pohybové hry zamerané na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a pomôckami

Komponent 4: ŠPORT A POHYBOVÁ AKTIVITA

	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	<p><i>Rešpektovať a uplatňovať pojmy technika a taktika.</i> <i>Chápať výhru a prehru pri hre športových hier, prijať výhru a prehru.</i> Riadiť sa zásadami fair-play v hre a športovej činnosti ako súťažiaci, pomocní rozhodcovia, organizátori, diváci (C5) <i>Identifikovať dôsledky a sankcie nedodržiavania pravidiel fair play. Vysvetliť dôsledky a sankcie v prípade nedodržiavania fair play.</i> S pomocou učiteľa pripraviť a viesť jednoduchú hru alebo športovú činnosť (súťaž) pre spolužiakov ako organizátori či rozhodcovia (C4) <i>Vytvoriť s pomocou učiteľa jednoduchú hru a športovú činnosť pre spolužiakov ako organizátori.</i> <i>Vytvoriť s pomocou učiteľa jednoduchú hru a športovú činnosť pre spolužiakov ako rozhodcovia.</i> <i>Vymenovať aspoň štyroch slovenských olympionikov a troch zahraničných športových reprezentantov.</i> <i>Vlastnými slovami vysvetliť olympijské motto.</i> <i>Vedieť kedy a kde sa koná najbližšia olympiáda.</i> <i>Poznať základné olympijské myšlienky a hodnoty kalokagatie.</i> Predviesť techniku základných atletických cvičení – behy, skoky, hody, vrhy (C4) <i>Nacvičiť základné zručnosti atletiky.</i> <i>Zacvičiť statické polohy, predviesť techniku základných gymnastických cvičení.</i> Predviesť techniku základných úpolových cvičení (C4) <i>Zdokonalit' základné úpolové techniky.</i> <i>Poznať základná útočné a obranné herné činnosti a herné činnosti jednotlivca.</i> Zapojiť sa aktívne do minihry v rámci vybraných športových hier, alebo hry s dohodnutými pravidlami (C4) <i>Uplatniť jednoduché pravidlá v minihre.</i> <i>Uskutočniť pohybové hry ako prostriedok na upevnenie herných činností.</i> <i>Rozvíjať kreativitu a kooperáciu.</i> Zvládnuť základné tanečné kroky a tanečné motívy v regionálnych ľudových resp. moderných tancoch (C4) <i>Zatancovať základné tanečné kroky a tanečné motívy v regionálnych ľudových tancoch.</i></p>	<p>Rozlišovať pojmy technika a taktika (C5) <i>Aplikovať správnu techniku gymnastických prvkov, herných činností a atletických disciplín.</i> <i>Opísať aspoň jednu taktiku v športovej hre.</i> Aplikovať dohodnuté pravidlá v určenej hre (hrách) a športovej činnosti a rešpektovať ich (C4) <i>Osvojiť si a dodržiavať upravené pravidlá osvojovaných hier a športov.</i> Vymenovať aspoň piatich úspešných slovenských a troch zahraničných športových reprezentantov v individuálnych a/alebo kolektívnych športoch (C5) <i>Vymenovať aspoň piatich slovenských olympionikov v aktuálnom olympijskom cykle.</i> Vysvetliť význam základných olympijských myšlienok a posolstva olympizmu (C5) <i>Vedieť sa zorientovať v aktuálnom športovom dianí na Slovensku.</i> Predviesť techniku základných atletických disciplín – behy, skoky, hody (C4) <i>Správne vykonať nízky štart na povel.</i> <i>Ovládať odraz jednoňož.</i> <i>Vykonať odhod kriketovej loptičky z miesta.</i> Predviesť techniku základných gymnastických cvičení – akrobacia, preskoky, kladina, hrazda, tance (C4) <i>Zacvičiť akrobatickú zostavu.</i> <i>Zvládnuť prípravné cvičenia pre preskok.</i> <i>Zvládnuť lokomočné cvičenia na lavičke, statické polohy na hrazde.</i> <i>Rozpoznať základný rytmus.</i> Predviesť techniku základných herných činností vo vybraných športových hrách (C4) <i>Poznať herné činnosti jednotlivca.</i> <i>Predviesť ich s menšími chybami.</i> Aplikovať aspoň štyri pohybové hry zamerané na rozvoj kreativity a kooperácie (C4) <i>Spolupracovať ako družstvo pri pohybových hrách.</i> <i>Rozvíjať vlastnú kreativitu v športových hrách.</i></p>

	<p>Zatancovať základné tanečné kroky a tanečné motívy v moderných tancoch. Zvládnuť obojstranný prívrat v dojazde, jazdu v obojstrannom prívrate a jazdu na prepravnom zariadení.</p>	<p>Preplávať jedným plaveckým spôsobom 25 m (C4) Preplávať jedným plaveckým spôsobom 25 m na štartový povel skokom alebo odrazom od okraja bazéna. Predviesť základné zručnosti súvisiace s realizáciou sezónnych pohybových aktivít (C4) Zaradiť sezónne činnosti do svojho časového fondu.</p>
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	<ul style="list-style-type: none"> - Jednoduché pravidlá osvojovaných hier a športov, dodržiavanie fair-play - olympijská symbolika, olympijské myšlienky a hodnoty, kalokagatia - atletika – behy, skoky, hody – Nácvik základných zručností - gymnastika – akrobacia, preskoky, hrazda, tance – Nácvik, statické polohy - úpoly – zdokonaľovanie základných úpolových techník, - športové hry – základné útočné a obranné herné činnosti jednotlivca a ich uplatnenie v hre s jednoduchými pravidlami - pohybové hry ako prostriedok na upevňovanie herných činností, na rozvoj kreativity a kooperácie - sezónne pohybové aktivity podľa podmienok školy – cvičenia a hry zamerané na zdokonaľovanie základných zručností z ďalších sezónnych pohybových aktivít (napr. jazda zručnosti na korčuliach, bicykli, plynule/bez pádu zjazdiť na lyžiach a snowboarde nenáročný lyžiarsky svah, bezpečne realizovať jazdu na lyžiarskom dopravnom zariadení, absolvovať vychádzku/výlet na bežkách a pod.). 	<ul style="list-style-type: none"> - Upravené pravidlá osvojovaných hier a športov, dodržiavanie fair-play, organizácia súťaží - úspechy slovenských a zahraničných športovcov na ME, MS, OH, - atletika – behy, skoky, hody, vrhy – Nácvik techniky - gymnastika – akrobacia, preskoky, hrazda, tance/dievčatá/– Nácvik, dynamické polohy - športové hry – základné útočné a obranné herné činnosti jednotlivca a ich uplatnenie v hre, resp. hre s upravenými pravidlami - pohybové hry ako prostriedok na zdokonaľovanie herných činností, na rozvoj pohybových schopností kreativity a kooperácie - sezónne pohybové aktivity podľa podmienok školy – nácvik a zdokonaľovanie techniky plaveckých spôsobov, cvičenia a hry zamerané na zdokonaľovanie základných zručností z ďalších sezónnych pohybových aktivít (napr. jazda zručnosti na korčuliach, bicykli, plynule/bez pádu zjazdiť na lyžiach a snowboarde nenáročný lyžiarsky svah, bezpečne realizovať jazdu na lyžiarskom dopravnom zariadení, absolvovať vychádzku/výlet na bežkách a pod.).

Komponent 5: OCHRANA A BEZPEČNOSŤ ŽIVOTA A ZDRAVIA OBYVATELSTVA		
	4.ročník	5.ročník
Výkonový štandard	<p><i>Predviest' dva veku primerané postupy poskytnutia prvej pomoci v skupine</i> <i>Vlastnými slovami opísať dva dôvody na použitie vybratej tiesňovej linky.</i> <i>Zvládnuť súvislý pochod s prekonávaním terénnych prekážok.</i> <i>Poznať zásady ochrany životného prostredia.</i> <i>Vymenovať tri zásady bezpečného správania sa na horách.</i> Popísať postup v krízových situáciách a primerane veku na tieto situácie reagovať (C6) <i>Analyzovať postup v krízových situáciách.</i> <i>Vedieť zareagovať na vzniknutú situáciu.</i></p>	<p>Poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni (C6) <i>Vedieť uplatniť všeobecné zásady prvej pomoci.</i> Rozpoznať a oznámiť nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie, využiť praktické zručnosti v sebaochrane (C6) <i>Rozoznať varovné signály a základné činnosti po ich vyhlásení.</i> Absolvovať súvislý pochod s prekonávaním terénnych prekážok, v prírode sa správať podľa zásad ochrany životného prostredia (C6) <i>Vedieť naplánovať a zvládnuť pohyb v prírode pomocou mapy. Pokúsiť sa naplánovať trasu s pomocou GPS súradníc.</i> <i>Zvládnuť pochod na neznáme miesto s riešením úloh na určovanie vlastného stanovišťa podľa GPS súradníc.</i> Dodržiavať zásady bezpečného správania sa pri vode a na horách v rôznych poveternostných podmienkach (ročných obdobiach) (C6) <i>Vedieť sa správne obliecť podľa poveternostných podmienok. Vymenovať tri zásady bezpečného správania sa pri vode.</i></p>
	4.ročník	5.ročník
Obsahový štandard	<ul style="list-style-type: none"> - určovanie a výber vybraných smerov presunu - presun mierne členitým terénom s prekonávaním terénnych prekážok, základné pravidlá ochrany životného prostredia, cvičenia rovnováhy na prírodných prekážkach, nosenie prírodných predmetov jednotlivo, v dvojiciach (klady, kamene, brvná a pod.), pohybové hry v prírode - evakuácia, evakuačný batoh, úkryty, povodne a záplavy, - praktické poskytnutie prvej pomoci (ošetrenie povrchového poranenia) 	<ul style="list-style-type: none"> - praktické poskytnutie prvej pomoci (stabilizovaná poloha, ošetrenie povrchového poranenia) - určovanie a výber vybraných smerov presunu na základe zadaných súradníc GPS, výber, príprava a likvidácia táboriska a ohniska - presun mierne členitým terénom v skupinách na určenú vzdialenosť s prekonávaním terénnych prekážok, rozšírené pravidlá ochrany životného prostredia, cvičenia rovnováhy na prírodných prekážkach, nosenie prírodných predmetov jednotlivo, v dvojiciach a iných skupinách (klady, kamene, brvná a pod.), pohybové hry v prírode, základy geocachingu - evakuácia, evakuačný batoh, úkryty, chemické ohrozenie, únik nebezpečných látok, povodne a záplavy, branné cvičenie – simulácia prežitia v prírode a správanie sa v terénne ohrozenom priamym vonkajším nebezpečenstvom.

Didaktické hry

Ročník	Cieľ	Výkon	Obsah	Časová dotácia
4.	Vytvoriť pozitívny vzťah k pohybovej aktivite a športu	<i>Zvládnuť súvislý pochod s prekonávaním terénnych prekážok</i>	Presun mierne členitým terénom s prekonávaním terénnych prekážok.	6 hodín
	Identifikovať charakteristiky zdravého životného štýlu	<i>Klást' dôraz na správne držanie tela. Poznať a využiť cvičenia na správne držanie tela.</i>	Uviest' príčiny chybného držania tela.	
	Identifikovať osoby, na ktoré by sa mali obrátiť v prípade ohrozenia zdravia alebo života	<i>Vlastnými slovami opísať dva dôvody na použitie vybratej tiesňovej linky</i>	Pripraviť zoznam vecí do evakuačného batoha.	
	Dodržiavať pravidlá cestnej premávky		Bezpečná jazda na bicykli	
	Poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni	<i>Predviesť dva veku primerané postupy poskytnutia prvej pomoci v skupine</i>	Poskytnúť prvú pomoc pri popáleninách.	
	Rozoznať nebezpečenstvo návykových látok a ich negatívny vplyv na zdravie človeka	<i>Vedieť rozoznať návykové látky a ich negatívny vplyv na zdravie človeka</i>	Poznať negatívne vplyvy fajčenia a alkoholu.	
5.	<p>Rozoznať varovné signály a základné činnosti po ich vyhlásení.</p> <p>Vedieť uplatniť všeobecné zásady prvej pomoci.</p> <p>Vedieť naplánovať a zvládnuť pohyb v prírode pomocou mapy.</p>	<p>Rozpoznať a oznámiť nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie, využiť praktické zručnosti v sebaochrane</p> <p>Poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni</p> <p><i>Vedieť naplánovať a zvládnuť pohyb v prírode pomocou mapy. Pokúsiť sa naplánovať trasu s pomocou GPS súradníc.</i></p> <p><i>Zvládnuť pochod na neznáme miesto s riešením úloh na určovanie vlastného stanovišťa podľa GPS súradníc.</i></p>	<p>Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana - varovné signály CO – činnosť na varovný signál „Všeobecné ohrozenie“, „Ohrozenie vodou“, „Koniec ohrozenia“</p> <p>Zdravotná príprava - imobilizácia horných a dolných končatín</p> <p>Pohyb pobyt v prírode - Pochod na neznáme miesto s riešením úloh na určovanie vlastného stanovišťa podľa GPS súradníc</p>	6 hodín